

การศึกษา วิเคราะห์และติดตามประเมินผลการ
ถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยัง
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดน่าน 3 พื้นที่จังหวัด

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

จัดทำโดย :
สถาบันทรัพยากรน้ำใต้ดิน
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การศึกษา วิเคราะห์ และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจ
ด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในพื้นที่จังหวัดน่าน 3 จังหวัด

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

จัดทำโดย สถาบันทรัพยากรน้ำใต้ดิน
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กุมภาพันธ์ 2563

คำนำ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ทบ.) มอบหมายให้สถาบันวิจัยทรัพยากรน้ำใต้ดิน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินการวิเคราะห์ สรุป ผลการศึกษาโครงการศึกษา วิเคราะห์ และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน ร่อง 3 จังหวัด เนื่องจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 ภารกิจ 8 กิจกรรม ประกอบด้วย ภารกิจที่ 1 การขุดเจาะน้ำบาดาล ภารกิจที่ 2 การพัฒนาเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลเดิม ภารกิจที่ 3 การซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก ภารกิจที่ 4 การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล และ ภารกิจที่ 5 การอนุญาตการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตอนบนสุด น้อยกว่า 4 นิ้ว (100 มิลลิเมตร) และมอบอำนาจการอนุญาตใช้น้ำบาดาลที่อนุญาตใช้ไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้ ภารกิจที่ 1 - 3 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจให้แก่ อปท. ทั่วประเทศแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ส่วนภารกิจที่ 4 และ ภารกิจที่ 5 ได้นำร่องถ่ายโอนภารกิจ ดังกล่าวให้กับ อปท. ในเขตพื้นที่น่าน ร่อง 3 จังหวัด เมื่อปี พ.ศ. 2554 ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดนครราชสีมา และจะต้องจัดทำระบบการถ่ายโอนภารกิจให้ครบทุกๆ จังหวัดในไม่ช้า ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

เพื่อให้การถ่ายโอนภารกิจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ อปท. สามารถบริหารจัดการด้านน้ำบาดาลตามหลักวิชาการ ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นไปตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ดังนั้นก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจการเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล และการอนุญาตเจาะบ่อน้ำบาดาล ให้กับ อปท. ทั่วประเทศ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้ดำเนินการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การกระจายอำนาจให้แก่ อปท. ในพื้นที่น่าน ร่อง 3 จังหวัด เพื่อกำหนดรูปแบบการถ่ายโอนให้เหมาะสมกับ อปท. แต่ละประเภท รวมทั้งถอดบทเรียนการถ่ายโอนภารกิจใน 3 พื้นที่น่าน ร่อง เพื่อนำไปสู่การสนับสนุนให้ อปท. ทั่วประเทศมีความพร้อมในการรับโอนและให้บริการด้านน้ำบาดาลแทนกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต ดังนั้น รายงานฉบับนี้จึงประกอบด้วย การบริหารจัดการน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล การศึกษาทบทวนกระบวนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการทบทวนการบริหารจัดการหรือระบบธรรมาภิบาลน้ำบาดาลในระดับสากล ผลการติดตามวิเคราะห์ประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน ร่องรวม 3 จังหวัด ได้แก่ ประเด็นการติดตามประเมินผลระบบการบริหารจัดการ การใช้งบประมาณ การควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติตามภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาล ของ อปท. การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ และ ผลการถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ และ เสนอแนะแนวทางปฏิบัติ นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รูปแบบที่เหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้แก่ อปท. แต่ละประเภท ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลในพื้นที่ที่เหลือในอนาคตต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	จ
สารบัญรูป	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 ความเป็นมา	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 การดำเนินงานโครงการ	1-2
บทที่ 2 การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ แนวทางการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาลที่ได้จากการทบทวนเอกสาร	2-1
2.1 หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2-1
2.2 รูปแบบการถ่ายโอนภารกิจ	2-1
2.3 ภารกิจด้านน้ำบาดาลที่จะทำการถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2-2
2.4 ผลงานวิจัยด้านการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล	2-2
2.5 มาตรฐานกลไกการควบคุม กำกับดูแลกิจการน้ำบาดาล รวมทั้งการบริหารจัดการด้านน้ำบาดาลที่มีประสิทธิภาพ	2-9
2.6 การจัดการน้ำบาดาลในประเทศไทย	2-9
2.7 การศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในต่างประเทศ	2-11
2.8 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในประเทศไทยกับ หลักการบริหารจัดการในระดับสากล	2-18
บทที่ 3 การวิเคราะห์และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3-1
3.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล	3-2
3.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	3-6
3.3 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3-10

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 สรุปผลการประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล	3-31
บทที่ 4 การประเมินความพึงพอใจในการบริหารจัดการของ อปท.	4-1
4.1 ข้อมูลทั่วไป	4-1
4.2 ข้อมูลการใช้บริการและการใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาล	4-2
4.3 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.	4-4
4.4 การมีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายโอนภารกิจและบริการจัดการน้ำบาดาลของ อปท.	4-5
4.5 ผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.	4-6
4.6 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานด้านน้ำบาดาลมีประสิทธิภาพ	4-7
บทที่ 5 การถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาล	5-1
5.1 หลักการดำเนินงาน	5-1
5.2 บทเรียนการจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่	5-1
5.3 บทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลในจังหวัดนครราชสีมา	5-5
5.4 บทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลในจังหวัดขอนแก่น	5-10
5.5 สรุปและข้อเสนอแนะ	5-12
บทที่ 6 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล	6-1
6.1 สรุปผลการประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจ	6-1
6.2 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.	6-2
6.3 ข้อเสนอแนะจากการถอดบทเรียน	6-3
6.4 ข้อเสนอแนะด้านแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานในส่วนของกรมทรัพยากร น้ำบาดาล	6-4
6.5 ข้อเสนอแนะด้านแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานในส่วนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	6-16
6.6 รูปแบบที่เหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้แก่ อปท. แต่ละประเภท	6-16

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารอ้างอิง	
ภาคผนวก	อ-1
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	ก-1
ภาคผนวก ข เกณฑ์และความหมายของการประเมิน	ข-1

สารบัญชิตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2-1	เปรียบเทียบรูปแบบการบริการน้ำบาดาลโดยรัฐ ท้องถิ่น และโดยความร่วมมือระหว่างรัฐ-ท้องถิ่น	2-3
ตารางที่ 2-2	การเปรียบเทียบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในประเทศไทยกับระดับสากล	2-18
ตารางที่ 3-1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	3-10
ตารางที่ 3-2	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	3-11
ตารางที่ 3-3	การเตรียมพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทุกด้าน	3-16
ตารางที่ 3-4	การสนับสนุนความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล	3-26
ตารางที่ 3-5	คุณภาพการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3-29
ตารางที่ 3-6	ผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3-30
ตารางที่ 3-7	การติดตาม ตรวจสอบ และการพัฒนาการทำงานด้านน้ำบาดาล จากกรมทรัพยากร น้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	3-30
ตารางที่ 4-1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	4-1
ตารางที่ 4-2	จำนวนและร้อยละของผู้ใช้น้ำบาดาลที่ใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาลในกิจกรรมต่างๆ	4-2
ตารางที่ 4-3	จำนวนและร้อยละของผู้ใช้น้ำบาดาลที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของน้ำบาดาล	4-3
ตารางที่ 4-4	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เคยใช้บริการด้านน้ำบาดาลจาก อปท. ในภารกิจต่าง ๆ	4-3
ตารางที่ 4-5	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เคยใช้บริการด้านน้ำบาดาลจากหน่วยงานต่าง ๆ	4-4
ตารางที่ 4-6	ระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท. รวมทุกกลุ่ม	4-5
ตารางที่ 4-7	จำนวนและร้อยละการมีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายโอนภารกิจและการบริหารจัดการ น้ำบาดาลของ อปท.	4-6
ตารางที่ 4-8	ความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการบริหารจัดการ น้ำบาดาลของ อปท.	4-7
ตารางที่ 5-1	รูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาล (Best Practice) ของ อปท. ในจังหวัดขอนแก่น	5-11

สารบัญญรูป

	หน้า
รูปที่ 5-1	แสดงรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ 5-4
รูปที่ 6-1	กรอบการพัฒนาแผนปฏิบัติการภายใต้ระบบธรรมาภิบาลน้ำบาดาล 6-5
รูปที่ 6-2	ข้อเสนอแนะแผนการพัฒนาเครือข่ายบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลรองรับ การถ่ายโอนภารกิจและการทำงานน้ำบาดาลร่วม “รัฐ-ท้องถิ่น” 6-7
รูปที่ 6-3	ข้อเสนอแนะคณะกรรมการเครือข่ายน้ำบาดาลระดับจังหวัดภายใต้บริบทการกระจาย อำนาจและภารกิจด้านน้ำบาดาล “รัฐ-ท้องถิ่น” เพื่อความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำบาดาล 6-8

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

ตามที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ดำเนินงานโครงการศึกษาวิเคราะห์ และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน ร่องเพื่อศึกษา วิเคราะห์ และประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน ร่อง 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน ร่อง และมุ่งเน้นการประเมินภารกิจการเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล และการขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางตอนบนสุดน้อยกว่า 4 นิ้ว (100 มิลลิเมตร) และการขออนุญาตใช้น้ำบาดาลที่ปริมาณน้ำไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร ติดตามประเมินผลระบบบริหารจัดการใช้งบประมาณ การควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติตามภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ และเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งรูปแบบที่เหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ว่าจ้างที่ปรึกษาซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐในพื้นที่ จังหวัดน่าน ร่อง 3 พื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินการในพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะแยกเป็นรายเขตพื้นที่ จังหวัดน่าน ร่อง 3 พื้นที่

เพื่อให้การศึกษา วิเคราะห์ และติดตาม ประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน ร่อง 3 พื้นที่ บรรลุวัตถุประสงค์ สามารถนำรายงานผลการศึกษาไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันทรัพยากรน้ำใต้ดิน มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงได้ดำเนินการ ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปรวมผลการศึกษาจากรายงานการศึกษาที่ได้ ในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน ร่อง 3 พื้นที่ข้างต้น เข้าด้วยกันและจัดทำรายงานผลการศึกษาในภาพรวมของโครงการ ให้แก่กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อให้เกิดการนำผลการวิจัยทั้ง 3 พื้นที่ไปใช้ประโยชน์สูงสุดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อรวบรวมรายงานผลการศึกษา วิเคราะห์ และติดตามประเมินผล การถ่ายโอนภารกิจ ด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดน่าน ร่อง 3 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่ที่ 2 จังหวัดนครราชสีมา พื้นที่ที่ 3 จังหวัดขอนแก่น จากงานจ้างที่ ปรึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผล จัดทำเป็นรายงานผลการศึกษา วิเคราะห์และติดตาม ประเมินผล การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่จังหวัดน่าน ร่อง ในภาพรวมของโครงการเป็นหนึ่งเดียว

2.2 เพื่อให้สามารถเสนอรายงานผลการศึกษา วิเคราะห์ และติดตามประเมินผล การถ่ายโอนภารกิจ ด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดน่าน ร่องในภาพรวม ของโครงการ ต่อคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) และ คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และเป็นแนวทางในการถ่ายโอนภารกิจ ด้านน้ำบาดาลไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศต่อไป

1.3 การดำเนินงานโครงการ

1.3.1 รวบรวมข้อมูล จากรายงานผลการศึกษา วิเคราะห์และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในพื้นที่จังหวัดน่าน 3 จังหวัด ได้แก่ พื้นที่ที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่ที่ 2 จังหวัดนครราชสีมา พื้นที่ที่ 3 จังหวัดขอนแก่น ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ว่าจ้างที่ปรึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดน่าน 3 พื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ

1.3.2 วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล 5 ภารกิจ 8 กิจกรรม ในเขตพื้นที่น่าน 3 พื้นที่ สรุปเปรียบเทียบในภาพรวมของทั้ง 3 พื้นที่ จากข้อมูลรายงานการศึกษาของโครงการศึกษา วิเคราะห์และติดตามประเมินผล การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดน่าน และจัดทำรายงานผลการศึกษาแยกเป็นรายการกิจ โดยมุ่งเน้นภารกิจเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาลและการขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางตอนบนสุดน้อยกว่า 4 นิ้ว (100 มิลลิเมตร) และการขออนุญาตใช้น้ำบาดาลที่ปริมาณน้ำไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร ตามประเภทและขนาดของ อปท. ในภาพรวมของโครงการ

1.3.3 จัดทำบทสรุปสำหรับผู้บริหาร จากรายงานผลการศึกษา ในข้อ 1.3.2 เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ พร้อมไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic File)

1.3.4 วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปการถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของ อปท. ในเขตพื้นที่น่าน 3 พื้นที่ โดยแยกเทียบเคียงตามประเภทของ อปท. พร้อมข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพ ประสิทธิภาพในการบริการสาธารณะด้านน้ำบาดาล รวมทั้งปัญหาอุปสรรคอื่นๆ โดยมุ่งเน้นภารกิจเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาลและการขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางตอนบนสุดน้อยกว่า 4 นิ้ว (100 มิลลิเมตร) และการขออนุญาตใช้น้ำบาดาลที่ปริมาณน้ำไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร จากข้อมูลของโครงการศึกษาวิเคราะห์ และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ไปยัง อปท. ในพื้นที่จังหวัดน่าน 3 พื้นที่ และจัดทำเป็นรายงานสรุปการถอดบทเรียนในภาพรวมของโครงการพร้อมข้อเสนอแนะ

1.3.5 วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับภารกิจถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลแนวทางปฏิบัติงาน นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ กฎหมาย คู่มือมาตรฐานด้านน้ำบาดาล ระบบติดตามและประเมินผล และรูปแบบที่เหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้แก่ อปท. แต่ละประเภทในระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นภารกิจเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาลและการขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางตอนบนสุดน้อยกว่า 4 นิ้ว (100 มิลลิเมตร) และการขออนุญาตใช้น้ำบาดาลที่ปริมาณน้ำไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร รวมทั้งเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ในภาพรวมของโครงการ

1.3.6 วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการ จากข้อมูลรายงานผลการประเมินความพึงพอใจของโครงการศึกษาวิเคราะห์ และติดตามประเมินผล การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดน่าน 3 พื้นที่ พร้อมข้อเสนอแนะ

1.3.7 จัดประชุมนำเสนอร่างรายงานการวิเคราะห์สรุปผลการศึกษา โครงการศึกษาวิเคราะห์และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องภายในกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อรับทราบข้อเสนอแนะ โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุม 51 คน ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2563 ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 8 อาคาร 1 กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ดังรายชื่อในภาคผนวก ค

บทที่ 2

การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ แนวทางการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาลที่ได้จากการทบทวนเอกสาร

2.1 หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญมีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้งนับตั้งแต่ฉบับพุทธศักราช 2540 อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมให้ประชาชนสามารถจัดการและพึ่งตนเองได้และการให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นยังคงปรากฏอยู่มาจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560) โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจ หน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ ทั้งนี้รัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมายรวมทั้งกำหนดวิสัยทัศน์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

2.2 รูปแบบการถ่ายโอนภารกิจ

รูปแบบการถ่ายโอนยึดหลักเกณฑ์ทั่วไปของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรูปแบบการถ่ายโอน 3 ลักษณะ ดังนี้

2.2.1 ภารกิจที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง แบ่งเป็น 3 ประเภท

- (1) ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการหรือผลิตบริการสาธารณะเอง
- (2) ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ
- (3) ภารกิจที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจซื้อบริการจากภาคเอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

2.2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับรัฐ

2.2.3 ภารกิจที่รัฐยังคงดำเนินการอยู่ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจะดำเนินการได้

แผนปฏิบัติการได้ระบุบุงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับโอน และระบุกิจกรรมเป็น 2 ประเภท คือ ประเภท “เลือกทำโดยอิสระ” และประเภท “หน้าที่ที่ต้องทำ” โดยมี หลักเกณฑ์ว่า งานใดที่เป็นเรื่องของกรมอบอำนาจและการใช้อำนาจ รวมทั้งงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ของประชาชนหรือความจำเป็นขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อรับโอนไปแล้ว ถือว่าเป็นความ รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังต้องดำเนินการต่อไป เพื่อเป็นหลักประกันในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน

2.3 ภารกิจด้านน้ำบาดาลที่จะทำการถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ทบ.) ได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 (ฉบับที่ 2) จำนวน 5 ภารกิจ รวม 8 กิจกรรม ประกอบด้วย ภารกิจที่ 1 การขุดเจาะน้ำบาดาล ได้แก่ การสำรวจแหล่งน้ำทางธรณีวิทยา ค่าทดสอบหลุมเจาะเจาะบ่อน้ำบาดาลพร้อมสูบน้ำโยก ภารกิจที่ 2 การพัฒนาเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลเดิม ภารกิจที่ 3 การซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก ภารกิจที่ 4 การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล และ ภารกิจที่ 5 การอนุญาตการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตอนบนสุดน้อยกว่า 4 นิ้ว และมอบอำนาจการอนุญาตใช้น้ำบาดาลที่อนุญาตใช้ไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร

ภารกิจที่ 1-3 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจให้แก่ อปท. ทั่วประเทศแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ส่วนภารกิจที่ 4 และ ภารกิจที่ 5 ได้นำร่องถ่ายโอนภารกิจ ดังกล่าวให้กับ อปท. ในเขตพื้นที่น่าน 3 จังหวัด เมื่อปี พ.ศ. 2554 ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น และต้องดำเนินการในระยะต่อไปโดยการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวให้ครบทั้ง 76 จังหวัด

2.4 ผลงานวิจัยด้านการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การทบทวนเอกสารหลักด้านการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, 2555) พบว่า กระบวนการถ่ายโอน/รับโอนภารกิจน้ำบาดาล ทบ. และ อปท. ต้องมีการประสานงานกันในการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจถ่ายโอน ดังนั้นในการเตรียมความพร้อมจึงจำเป็นมากต่อ ทบ. (ในฐานะผู้ถ่ายโอน) และ อปท. (ในฐานะผู้รับโอน) ควบคู่กันไป การเตรียมความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล ในส่วนของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ทำการฝึกอบรมบุคลากรของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในขณะที่ในส่วนของ อปท. ได้ทำการฝึกอบรมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของ อปท. เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลในการถ่ายโอนภารกิจ รวมถึงกิจกรรมของภารกิจด้านน้ำบาดาลที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะถ่ายโอนไปสู่ อปท. ซึ่งผลการดำเนินงานได้รับความร่วมมือ และการตอบรับเป็นอย่างดี การสาธิตกิจกรรมการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปสู่ อปท. ในลักษณะการนิเทศงานในพื้นที่จริง ณ ที่ทำการเป็นราย อปท. ในเขตจังหวัดน่าน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดละ 40 แห่ง ซึ่งจากการติดตามประเมินผล ปรากฏว่าได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามกลุ่มงานในระบบน้ำบาดาลของ อปท.

จากการศึกษา พบว่า รูปแบบการถ่ายโอนภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปสู่ อปท. ครั้งนี้ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและ อปท. ควรดำเนินการร่วมกัน (Share function) จึงจะบริการประชาชนได้ดี เนื่องจาก ทบ. และ อปท. ต่างมีความเชี่ยวชาญกันคนละด้าน ถ้าร่วมมือและประสานกันได้ก็จะทำให้การถ่ายโอนมีประสิทธิภาพประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด การเปรียบเทียบรูปแบบการจัดทำบริการน้ำบาดาลสาธารณะโดยรัฐ ท้องถิ่น และโดยความร่วมมือระหว่างรัฐ-ท้องถิ่น พบว่า ควรจะจัดบริการในลักษณะร่วมกันทำระหว่างรัฐกับท้องถิ่น (National-Local Integrative Services) หากทำโดยฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพียงฝ่ายเดียว จะเกิดผลเสียหายสรุปได้ดังตารางที่ 2-1

ตาราง 2-1 เปรียบเทียบรูปแบบการบริการน้ำบาดาลโดยรัฐ ท้องถิ่น และโดยความร่วมมือ ระหว่างรัฐ-ท้องถิ่น

กิจกรรม	รัฐทำฝ่ายเดียว (ไม่ถ่ายโอน)	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำฝ่ายเดียว (ถ่ายโอนอย่างเด็ดขาด)	บูรณาการความร่วมมือ รัฐ-ท้องถิ่น
1. ด้านการจัดบริการให้แก่ประชาชนโดยยึดถือการเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง	1) ไม่ทั่วถึง เพราะพื้นที่กว้างขวางทั่วประเทศ 2) สิ้นเปลืองมาก เพราะต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปติดตามดูแลบ่อที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นทั้งใกล้และไกลถึง 200,000 - 300,000 บ่อเป็นระยะๆ ทุก 3 - 4 เดือน 3) ไม่มีผู้รับผิดชอบดูแลบ่อในพื้นที่	1) ไม่มีทักษะทางอุทกธรณีวิทยา และวิศวกรรมบ่อน้ำบาดาลอย่างเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ 2) ประสิทธิภาพในการดูแลความปลอดภัยและมาตรฐานตามหลักอุทกธรณีวิทยาจะต่ำมากซึ่งอาจเกิดความเสียหายต่อทรัพยากร	1) บริการได้ทั่วถึง 2) สามารถพัฒนาช่างและผู้บริหารท้องถิ่น ขึ้นมาเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ และพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องถิ่นได้ ทำให้ไม่สิ้นเปลืองทรัพยากร 3) สามารถเชื่อมโยงบริการและเทคนิควิชาการเข้าด้วยกันได้ 4) มีความยั่งยืน
2. ด้านการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ	1) จัดให้เป็นระบบของชาติได้ยาก เพราะดูแลได้ไม่ทั่วถึง 2) ถ้าจะทำให้ทั่วถึงต้องสิ้นเปลืองมาก	1) จัดเป็นระบบไม่ได้เพราะต่างคนต่างทำ 2) แต่ละท้องถิ่น มีลักษณะทางอุทกธรณีแตกต่างกันซึ่งท้องถิ่นไม่มีความรู้ เพราะเป็นวิทยาการขั้นสูงจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ	1) ทำให้เกิดประสานระหว่างรัฐ-ท้องถิ่นซึ่งจะช่วยแก้ไขจุดอ่อนซึ่งกันและกันได้แต่ทั้งนี้ต้องจัดระบบการทำงานร่วมกันให้ได้จึงจะประสบความสำเร็จ
3. ด้านทรัพยากรที่ใช้	ถ้าจะจัดบริการและดูแลให้ทั่วถึงต้องใช้จำนวนบุคลากรและงบประมาณมากมาย	ใช้งบประมาณโดยไม่เข้าใจหลักวิชาการ ทำให้แก้ปัญหาไม่ตรงจุด	การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพขึ้น
4. ด้านความจำเป็นเฉพาะหน้า	1) บ่อน้ำบาดาลประมาณ 200,000 บ่อ ที่มีอยู่ในความครอบครองของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ จะเสียหายมหาศาล 2) ประชาชนจำนวนมากขาดน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคโดยรัฐไม่ทราบข้อมูลนี้	1) บ่อน้ำบาดาลที่อยู่ในความดูแลของท้องถิ่นในขณะนี้ประมาณ 100,000 บ่อไม่ได้รับการดูแลให้ถูกต้องตามหลักวิชาการจึงเกิดความเสียหายมหาศาล 2) ทราบความขาดแคลนของตนเองแต่ไม่สามารถจัดหาน้ำมาได้ เพราะขาดความรู้	1) หากรัฐ-ท้องถิ่น ร่วมกันดูแล จะทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่ในขณะนี้ได้รับการดูแลอย่างทันทั่วทั้งที่ป้องกันความเสียหายได้ 2) สามารถบรรเทาความขาดแคลนของประชาชนได้ในอนาคต

ที่มา : รายงานฉบับสมบูรณ์ผลการวิจัย เรื่อง โครงการศึกษารูปแบบและการนำร่องการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รูปแบบระบบบริการโดยท้องถิ่นและระบบสนับสนุนโดยรัฐจะสามารถให้บริการประชาชนในเรื่องน้ำบาดาลอย่างทั่วถึงมีความปลอดภัยและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ระเบียบวิธีปฏิบัติต่างๆ รัฐและท้องถิ่นจะต้องยึดถือกฎหมาย 2 ฉบับ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน คือ 1) พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และ 2) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 การศึกษาของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2555) โดย ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติไว้ดังนี้

2.4.1 การเตรียมความพร้อมของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

1) การควบคุมการประกอบกิจการน้ำบาดาลโดยท้องถิ่น

การเตรียมการมอบอำนาจให้แก่ (1) นายกเทศมนตรี /นายก อบต.ให้ปฏิบัติงาน ในฐานะ “พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องถิ่น” และ (2) นายช่างของเทศบาล /อบต. เพื่อปฏิบัติงานในฐานะ “พนักงานเจ้าหน้าที่” โดยแจ้งให้เทศบาล /อบต. จัดเตรียมบุคลากร (ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) ผู้รับผิดชอบภายในของเทศบาล /อบต. ในการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาล เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตร “พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องถิ่น” และหลักสูตร “พนักงานเจ้าหน้าที่” เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของนายกเทศมนตรี /นายก อบต. และผู้ปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาลของเทศบาล /อบต. ให้มีความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอที่จะปฏิบัติงานในฐานะ “พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องถิ่น”และฐานะ “พนักงานเจ้าหน้าที่” ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบได้

2) การส่งมอบบ่อน้ำบาดาลให้ท้องถิ่นใช้ประโยชน์ ในการนี้ ทบ.ต้องเตรียมการ (1) จัดทำบัญชีบ่อน้ำบาดาลสาธารณะ และบัญชีบ่อน้ำบาดาลเอกชนที่จะมอบหมายให้ท้องถิ่นดูแล (2) เพื่อประโยชน์ในการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ ควรสอบถามท้องถิ่นถึงบ่อสาธารณะที่ท้องถิ่นครอบครองอยู่ และนำมาขึ้นบัญชีเสียด้วย (3) จัดทำรหัสบ่อน้ำบาดาลเพื่อให้ทราบพิกัด สภาพ ประเภท ให้เป็นระบบ เพื่อประสิทธิภาพในการประสานและจัดการร่วมกัน (4) จัดทำฐานข้อมูลท้องถิ่นรองรับการจัดการในระดับชาติและท้องถิ่นในอนาคต

3) การตั้งคณะทำงานถ่ายโอนภารกิจของ ทบ. เพื่อเตรียมความพร้อมของ ทบ. และ สทบ.เขต ให้การปฏิบัติการถ่ายโอนเป็นไปตามนโยบายของชาติ โดยคณะทำงานเตรียมความพร้อมนี้ควรประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จาก ทบ. สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต (สทบ.เขต) และ สกถ. ร่วมมือกัน และกระทรวงมหาดไทยร่วมด้วย

2.4.2 แผนปฏิบัติการด้านน้ำบาดาลของรัฐ-ท้องถิ่น

แผนปฏิบัติการด้านน้ำบาดาลของรัฐ-ท้องถิ่น ควรจะครอบคลุมทั้งในระดับรัฐและท้องถิ่นให้เป็นแผนเดียวกัน ในส่วนของรัฐ ทบ. สทบ.เขต และ สกถ. ควรจะมีแผนร่วมกัน โดยแผนนี้จัดทำและบริหารโดย ทบ. โดยแผนดังกล่าวประกอบด้วย (1) แผนการปฏิบัติการถ่ายโอนให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ทบ. สทบ.เขต และ สกถ. ควรจะจัดทำแผนปฏิบัติการถ่ายโอนขึ้นให้เกิดความชัดเจน (2) แผนปฏิบัติการประจำปีของเทศบาล /อบต. และของชาติแบบออนไลน์ ทบ.ต้องจัดระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ เพื่อบรรจุแผนปฏิบัติการของทุกท้องถิ่นเอาไว้ในฐานข้อมูล แผนปฏิบัติการประจำปีของเทศบาล /อบต.นี้ เมื่อบรรจุในฐานข้อมูลของ ทบ. แล้ว ก็สามารถประมวลผลรวมได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับ สทบ.เขต และ ทบ. ในการดำเนินการติดตาม ดูแลและช่วยเหลือในการดำเนินการต่างๆ ทั้งในด้านวิชาการและการจัดการแก่ท้องถิ่น

2.4.3 การสร้างมาตรฐานการบริการด้านน้ำบาดาล และการสร้าง Best Practice

(1) การพัฒนามาตรฐานการบริการน้ำบาดาล

มาตรฐานงานด้านน้ำบาดาลของเทศบาล / อบต. ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน ได้แก่

มาตรฐานด้านที่ 1. มาตรฐานด้านความพอเพียง (การมีน้ำดื่มน้ำใช้อย่างพอเพียง) โดยใช้เกณฑ์คือ ประชาชนจะต้องมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค 250 ลิตร/คน/วัน ตลอดปี

มาตรฐานด้านที่ 2. มาตรฐานด้านการจัดการ โดยใช้เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการในกิจกรรมต่างๆ คือ (1) บุคลากรของเทศบาล / อบต. มีความรู้ความสามารถในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ และพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องถิ่น (2) มีการจัดระบบงานและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ (3) มีการจัดทำแผน

ปฏิบัติการด้านน้ำบาดาล (4) มีการประชาสัมพันธ์ (5) มีการจัดทำทะเบียนประวัติบ่อน้ำบาดาล (6) มีการจัดระบบการเงิน และ (7) มีการจัดระบบพัสดุ

มาตรฐานด้านที่ 3. มาตรฐานด้านการบริการประชาชน โดยใช้เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการให้บริการประชาชนตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน ซึ่งเทศบาล/อบต. จะต้องมีความพร้อมในกิจกรรมต่างๆ คือ (1) กิจกรรมการอนุญาตเจาะน้ำบาดาล (2) กิจกรรมการอนุญาตใช้น้ำบาดาล (3) กิจกรรมการเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล (4) กิจกรรมการเจาะบ่อน้ำบาดาลสาธารณะ (5) กิจกรรมซ่อมบำรุงเครื่องสูบน้ำบาดาลแบบบ่อลึก (6) กิจกรรมการพัฒนาเป่าล้างบ่อน้ำบาดาล สำหรับกิจกรรมที่ 1-3 นั้น เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการน้ำบาดาล ส่วนกิจกรรมที่ 4-6 นั้น เป็นกิจกรรมด้านเทคนิควิชาการด้านน้ำบาดาล

มาตรฐานที่ 4. มาตรฐานการปฏิบัติภาคสนาม (บำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล) โดยใช้เกณฑ์ คือบ่อน้ำบาดาลสาธารณะทุกบ่อจะต้องได้รับการตรวจและดูแลอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง

(2) การสร้าง Best practice และสาธิต

การพัฒนา Best practice มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อให้เกิดความมั่นใจในมาตรฐานบริการต่างๆ ที่กำหนดขึ้นว่าปฏิบัติได้จริงและคุ้มค่า (2) เพื่อใช้สาธิตการให้บริการด้านน้ำบาดาลแก่ท้องถิ่นใกล้เคียง มาศึกษาดูงานหากประสงค์ (3) เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพของงานที่ปฏิบัติโดยท้องถิ่นว่าเป็นไปอย่างมีคุณภาพสูงเป็นที่ยอมรับทางวิชาการ การสร้าง Best practice ตามระบบงานน้ำบาดาลได้แก่ (1) กลุ่มงานสารสนเทศและธุรการ (2) กลุ่มงานอนุญาตเจาะน้ำบาดาล อนุญาตใช้น้ำบาดาล และการเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล (3) กลุ่มงานจัดหา/บำรุงบ่อน้ำบาดาล (4) แผนปฏิบัติงานประจำปีด้านน้ำบาดาล

2.4.4 การพัฒนาระบบการเงินเพื่อรองรับการถ่ายโอน

(1) การถ่ายโอนรายได้จากค่าธรรมเนียม และค่าใช้น้ำบาดาลให้ท้องถิ่น งานบริการน้ำบาดาลแก่ประชาชนนี้จะก่อให้เกิดรายได้จากค่าธรรมเนียมใน 3 กิจกรรม คือ (1) กิจกรรมการอนุญาตให้เจาะน้ำบาดาล (ค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย 500 บาท) (2) กิจกรรมการอนุญาตใช้น้ำบาดาล (ค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย 500 บาท) (3) ค่าใช้น้ำบาดาลซึ่งผู้ใช้ต้องชำระตามอัตราที่กฎหมายกำหนด (แปรผันไปตามประเภทของการใช้น้ำบาดาลของแต่ละพื้นที่)

(2) การจัดทำระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ขึ้นมารองรับ การดำเนินการในส่วนนี้ ทบ. ต้องพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ขึ้น เพื่อให้ประชาชนผู้ใช้น้ำเกิดความสะดวกในการชำระผ่านธนาคาร หากระบบการเงินแบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์นี้ไม่ได้พัฒนาขึ้น จะทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ประชาชนได้

2.4.5 การพัฒนาระบบสารสนเทศ

เพื่อให้การจัดระบบให้บริการน้ำบาดาลของชาติ มีความสะดวก รวดเร็ว ควรจัดทาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการให้เชื่อมโยง (1) ท้องถิ่นทุกท้องถิ่นที่มีบ่อน้ำบาดาล (2) สทบ.เขตทุกเขต และ ทบ. มีระบบสารสนเทศการบริการประจำวันซึ่งทำบนระบบคอมพิวเตอร์ได้และบันทึกผลการทำงานเข้าสู่ระบบ จัดการฐานข้อมูล ทะเบียนบ่อน้ำบาดาล สภาพบ่อน้ำบาดาล ซึ่งปรับปรุง (update) ทุก 3 เดือน จัดการฐานข้อมูลแสดงสถานะและการเคลื่อนไหวทางการเงินด้านน้ำบาดาลที่เชื่อมโยงท้องถิ่น สทบ.เขต ทบ. และสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สกล.) เข้าด้วยกัน การดำเนินงานของ สทบ.เขต ทบ. สกล. และ ท้องถิ่นผ่านระบบนี้

2.4.6 การจัดโครงสร้างองค์กร

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและ สทบ.เขต ต้องจัดโครงสร้างองค์กรขึ้นเพื่อรองรับงานที่เพิ่มขึ้นนี้ โดยภาระงานที่จะเกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจที่ชัดเจน คือ (1) ฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาล สทบ.เขต และ อปท. (2) การปรับปรุงกฎหมายน้ำบาดาลและระเบียบการปฏิบัติงาน สทบ.เขต การทบทวนขอบเขตอำนาจหน้าที่ กฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง “พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องถิ่น” และ “พนักงานเจ้าหน้าที่” และวางแผนการเตรียมความพร้อมให้เกิดความครอบคลุมถึงวิธีการแนวทางในการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาลของเทศบาล / อบต. (3) การถ่ายทอดความรู้ให้แก่ท้องถิ่น สทบ.เขต จะต้องดำเนินการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เทศบาล/อบต. ซึ่งต้องจัดหลักสูตร”พนักงานเจ้าหน้าที่” และ”พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องถิ่น” (4) จัดเทศบาล/อบต. สาธิต (เทศบาล / อบต. ตัวอย่างในการปฏิบัติงานภารกิจถ่ายโอนด้านน้ำบาดาล) เพื่อควบคุมคุณภาพบริการและช่วยในการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างท้องถิ่น โดย สทบ.เขต แต่ละแห่งต้องรับผิดชอบจัดให้มีจังหวัดละ 30-40 แห่ง ครอบคลุมทุกอำเภอ (5) การนิเทศงาน ทุกเทศบาล/อบต. ที่มีบ่อน้ำบาดาลควรได้รับการนิเทศเพื่อแนะนำความรู้ ช่วยแก้ไขปัญหา ดูแลความเรียบร้อยทางเทคนิควิชาการ ปีละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย (6) การให้ความช่วยเหลือท้องถิ่น พื้นที่ใดมีปัญหาที่เทศบาล / อบต. ไม่อาจแก้ไขได้ด้วยตนเอง สทบ.เขต จะต้องส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปช่วยเหลือในทันทีที่ร้องขอ (7) ต้องให้ความช่วยเหลือในทางเทคนิคการตรวจหาแหล่งน้ำ การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล การซ่อมบำรุง และการพัฒนาเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลตามที่ร้องขอ (8) วิเคราะห์และจัดตั้งงบประมาณสนับสนุน เพื่อซ่อมบำรุง / พัฒนาเป่าล้างบ่อน้ำบาดาล รวมทั้งจัดตั้งงบประมาณของ ทบ. ในการซ่อมบำรุงและอุดหนุนบ่อน้ำบาดาลที่จะทำการส่งมอบ (9) ส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมเป็นกรรมการควบคุมงานจ้างหรือร่วมขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลในกรณีได้รับการร้องขอ (10) งานศึกษาวิจัยทางอุทกธรณีวิทยาเพื่อการปรับปรุงข้อมูลด้านแหล่งน้ำ การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลของชาติให้ทันสมัยอยู่เสมอ และ (11) งานประสานงานกับ สกถ. และท้องถิ่น

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าในอนาคตความรับผิดชอบของ สทบ.เขต และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีจำนวนมาก จากภาระงานที่เกิดขึ้นประกอบกับปริมาณท้องถิ่นที่มีจำนวนมาก เช่น สทบ.เขต 1 (ลำปาง) มีจังหวัดที่รับผิดชอบทั้งหมด 8 จังหวัด และมีจำนวนท้องถิ่นทั้ง 8 จังหวัดประมาณ 823 แห่ง สทบ.เขต 5 (นครราชสีมา) มีจังหวัดที่รับผิดชอบทั้งหมด 4 จังหวัด แต่มีจำนวนท้องถิ่นรวมกันทั้ง 4 จังหวัดมากถึง 859 แห่ง เป็นต้น จากภาระงานและจำนวนท้องถิ่นที่มีมากจึงจำเป็นต้องจัดโครงสร้างองค์กรขึ้นรองรับใน 2 ระดับ คือ

(1) ระดับ สทบ.เขต ควรมีฝ่ายหรือส่วนส่งเสริมทรัพยากรน้ำบาดาลท้องถิ่นขึ้น เพื่อนำนโยบายของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมาปฏิบัติในระดับ สทบ.เขต สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาลแก่ อปท. รวมถึงศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ปรับปรุง เพื่อพัฒนาระบบงานน้ำบาดาลในระดับท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ โดยทุกท้องถิ่นภายใน สทบ.เขต จะต้องได้รับการนิเทศติดตามงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จัดทำระบบสารสนเทศและระบบการเงินด้านน้ำบาดาลใน สทบ.เขต เพื่อให้ระบบสารสนเทศของท้องถิ่นทุกท้องถิ่น และระบบสารสนเทศของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเชื่อมโยงเป็นระบบเดียวกัน พัฒนาบุคลากรท้องถิ่นด้าน

น้ำบาดาล เช่น การฝึกอบรมตามหลักสูตร พนักงานเจ้าหน้าที่ และหลักสูตรพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องถิ่น
อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(2) ระดับกรมควรมีสำนักรส่งเสริมทรัพยากรน้ำบาดาลท้องถิ่น เพื่อสนองภารกิจการกระจายอำนาจ
ด้านน้ำบาดาลไปสู่ อปท. สนับสนุนนโยบายของรัฐในการจัดหาน้ำบาดาลมาใช้ในระดับท้องถิ่น และสนับสนุน
การดำเนินงานของท้องถิ่นในการจัดหาและให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ ส่วนหน้าที่รับผิดชอบนั้น
มีหน้าที่หลักในการประสานการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล ให้เป็นไปตามนโยบายของกรมทรัพยากร
น้ำบาดาลและนโยบายของรัฐ โดย (1) จัดทำนโยบายทรัพยากรน้ำบาดาลท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับนโยบาย
รัฐบาลและ พ.ร.บ.น้ำบาดาล พ.ศ.2520 (2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาและการจัดการ
น้ำบาดาลท้องถิ่นเพื่อให้การจัดหาและให้บริการน้ำบาดาลท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (3) ร่วมกับ
สทบ.เขต ในการบริหารการถ่ายโอนและดำเนินการให้การถ่ายโอนภารกิจสู่ อปท.เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (4) สนับสนุน สทบ.เขต ในการฝึกอบรมช่างท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องถิ่น
(5) วิเคราะห์ จัดทำงบประมาณ เพื่อสนับสนุนแผนงานทรัพยากรน้ำบาดาลของท้องถิ่น ทั้งงบประมาณ
การซ่อมบำรุง / พัฒนาเป่าล้าง อุดกมล และงบประมาณชุดเจาะบ่อน้ำบาดาล (6) วิเคราะห์ พัฒนา
ดำเนินการจัดทำระบบสารสนเทศระบบน้ำบาดาลท้องถิ่น (7) ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนการดำเนินงาน
ด้านน้ำบาดาลท้องถิ่น และ (8) อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ซึ่งหน่วยงานทั้ง 2 ระดับนี้ มีหน้าที่สำคัญ คือ (1) ส่งเสริม ติดตาม การดำเนินการด้านน้ำบาดาลท้องถิ่น
ทั่วประเทศ ดังที่กล่าวมาข้างต้น (2) ประสานงานกับสำนักงานและหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอก
สังกัด เพื่อให้แต่ละหน่วยงานสามารถดำเนินการตามความชำนาญของตนให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นได้
สำหรับฝ่ายหรือส่วนและสำนักงานที่ควรจะมีเพิ่มเติมในโครงสร้างองค์กรทั้งระดับเขตและระดับกรม

2.4.7 องค์กรมหาชน

นอกจากการปรับโครงสร้างของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขตแล้ว
กรมทรัพยากรน้ำบาดาลสามารถพิจารณาจัดตั้งองค์กรมหาชนขึ้น รองรับงานด้านน้ำบาดาลให้แก่ภาคเอกชน
และท้องถิ่น ซึ่งในอนาคตจะมีจำนวนมหาศาลเพื่อทำหน้าที่ 1) พัฒนาบุคลากรด้านน้ำบาดาล เพื่อสนองตอบ
ความต้องการของประเทศ 2) ดำเนินธุรกิจด้านชุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ซ่อมบำรุง อุดกมล ฯลฯ เพื่อให้เกิด
มาตรฐานที่ถูกต้อง 3) รับงานที่ Outsource ด้านน้ำบาดาลจากส่วนราชการและท้องถิ่น 4) อื่นๆ ที่รัฐหรือ
กฎหมายกำหนด การจัดตั้งองค์กรมหาชนมีข้อดีในการรับภารกิจ Outsource จากหน่วยงานราชการได้มี
ประสิทธิภาพกว่าส่วนราชการปฏิบัติเอง ทำให้ระบบราชการมีความคล่องตัวและประสิทธิภาพ

2.4.8 การจัดการบ่อน้ำบาดาลของชาติ

บ่อน้ำบาดาลที่อยู่ภายนอกระบบบัญชีของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมี 2 ประเภท คือ (1) บ่อน้ำบาดาล
สาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่นเดิม (2) บ่อน้ำบาดาลที่ส่วนราชการ และภาคเอกชน ชุดเจาะโดย
เข้าใจว่าไม่ต้องขออนุญาต ยังไม่ทราบจำนวนที่แท้จริง แต่เมื่อประมาณจากการสอบถามท้องถิ่นในขณะ
ทำการศึกษา คาดว่ามีประมาณท้องถิ่นละ 20-50 บ่อ รวมทั้งประเทศจึงน่าจะประมาณ 200,000 บ่อ
บ่อน้ำบาดาลทั้ง 2 ประเภทที่อยู่ภายนอกระบบบัญชีของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลนี้พบว่าไม่มีการจัดการบ่อ
น้ำบาดาลเหล่านี้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ อีกทั้งยังเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย ซึ่งในอนาคตอาจทำให้เกิด

ความเสียหายแก่น้ำบาดาลได้ ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลในฐานะเป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบเรื่องนี้ ตามกฎหมาย จึงต้องดำเนินการนำบ่อน้ำบาดาลนอกระบบเหล่านี้เข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้องให้ได้

2.4.9 การจัดการบ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า 4 นิ้ว

มีบ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า 4 นิ้ว และบ่อน้ำตื้น เป็นจำนวนมาก ซึ่งหากไม่มีการดำเนินการจัดการที่เหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำบาดาลของประเทศได้ ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรทำการศึกษาเรื่องนี้ เพื่อหาแนวทางในการจัดการ อนึ่ง หากมีความจำเป็นต้องปรับปรุงประกาศกระทรวง หรือพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ควรทำการศึกษา และปรับปรุงให้เป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการจัดการบ่อน้ำบาดาลอย่างเป็นระบบต่อไปในอนาคต

2.4.10 การจัดทำแผนดำเนินงาน แผนงบประมาณและแผนกำลังคน

เนื่องจากภารกิจน้ำบาดาลท้องถิ่น เป็นระบบบูรณาการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น (1) ในระดับส่วนกลาง ต้องมีการประสานระหว่างกรมทรัพยากรน้ำบาดาล สำนักงานงบประมาณ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สกล.) (2) ในระดับสห.เขต ต้องอาศัยความร่วมมือจากเทศบาล / อบต. ภายในสห.เขต แต่ละสห.เขต รวมทั้งต้องประสานงานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ด้วย

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้ง สห.เขต และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ควรจัดทำแผนดำเนินการร่วมกันให้สอดคล้องกับแผนดำเนินงานของ สกล. และสำนักงานงบประมาณ

2.4.11 ประเด็นที่ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติม

เพื่อให้การพัฒนาระบบดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องต่อไปนี้ มิติทางเศรษฐศาสตร์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล มิติทางด้านการจัดการ มิติทางอุทกธรณีวิทยาและเทคนิคน้ำบาดาล มิติทางธุรกิจน้ำบาดาล (Business Aspect of Groundwater Resource) มิติเชิงปฏิบัติการ (Operation Research) มิติทางด้านกฎหมาย

2.4.12 ระบบสารสนเทศ

เนื่องด้วยภารกิจที่ต้องทำการถ่ายโอนนั้น เป็นภารกิจที่ค่อนข้างมีความซับซ้อน ทั้งขั้นตอนและกระบวนการการประกอบกิจการน้ำบาดาล จึงมีความจำเป็นต้องเพิ่มพื้นฐานความรู้ของเจ้าหน้าที่ของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลด้านวิชาการน้ำบาดาลที่ถูกต้องและมีการปฏิบัติงานเป็นวิธีการและมาตรฐานเดียวกัน จึงได้มีการรวบรวม จัดทำฐานข้อมูลเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล และสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล โดยมี 2 ระบบ คือ

1) ระบบภูมิสารสนเทศอุทกธรณีวิทยาและการจัดการน้ำบาดาล (Groundwater Management Information System: G-MIS) เป็นระบบที่รวบรวมและให้ข้อมูลทางภูมิสารสนเทศ แสดงผลในรูปของแผนที่ อันประกอบด้วยฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาลและอุทกธรณีวิทยาที่มีความสำคัญต่อภารกิจน้ำบาดาล

2) ระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล (Groundwater Control and Licensing: GCL) เป็นระบบที่ใช้ในการบริหารจัดการงานด้านเอกสารคำขออนุญาตต่างๆ ผลวิเคราะห์น้ำบาดาล ฐานข้อมูลผู้ประกอบการน้ำบาดาล ฐานข้อมูลพนักงานเจ้าหน้าที่น้ำบาดาล ฐานข้อมูลการจดทะเบียนรายได้ และออกใบแจ้งหนี้

นอกจากนี้ ยังมีจัดการอบรมถ่ายทอดความรู้และเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาลในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยทำการลงพื้นที่เพื่อถ่ายทอดความรู้ ฝึกอบรมและติดตามผลการใช้งานระบบสารสนเทศดังกล่าว ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัดน่าน ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น และ นครราชสีมา รวมทั้งสิ้น 767 อปท. มีการออกแบบและจัดทำแผนการพัฒนาเครื่องแม่ข่าย (Server) สำหรับระบบภูมิสารสนเทศอุทกธรณีวิทยาและการจัดการน้ำบาดาล และระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลสู่ อปท. ทั่วประเทศ และเพื่อรองรับระบบเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์พร้อมระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานทางไกล (Remote Assistant e-Learning) และระบบศูนย์บริการตอบรับข้อมูลทางโทรศัพท์ (Call Center) เพื่อสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจสู่ อปท.

2.5 มาตรฐานกลไกการควบคุม กำกับดูแลกิจการน้ำบาดาล รวมทั้งการบริหารจัดการด้านน้ำบาดาลที่มีประสิทธิภาพ

ระบบมาตรฐานกลไกการควบคุม กำกับดูแลกิจการน้ำบาดาลนั้นพัฒนามานานในประเทศไทย แม้บทหลักของมาตรฐานเหล่านี้ตรารออกมาเป็นกฎหมายมากมาย ในด้านการสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่นั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ปรับองค์กรส่วนกลางและจัดทำระบบเตรียมความพร้อมให้แก่หน่วยงานระดับเขต จังหวัด และท้องถิ่นอย่างมาก แต่การบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพนั้นยังเป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากกลไกส่งเสริมด้านปริมาณและคุณภาพของบุคลากรในระดับจังหวัดและท้องถิ่น และงบประมาณเป็นสำคัญ ในบริบทการกระจายอำนาจของมาตรฐานการจัดการน้ำบาดาลในประเทศไทย ประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหาจากการถ่ายโอนภารกิจในกิจกรรมระดับท้องถิ่นในทุกๆ ภารกิจ คือ การดำเนินการต่างๆ ไม่มีมาตรฐานการปฏิบัติงานของท้องถิ่น บางท้องถิ่นทำได้ดีมาก บางท้องถิ่นทำได้ไม่ดี ทำให้ผลการดำเนินงานโดยรวมเกิดความด้อยประสิทธิภาพ เนื่องจากการจัดการในระดับท้องถิ่นขึ้นอยู่กับ การเอาใจใส่ของผู้บริหารท้องถิ่น การเมือง คະแนนนิยม และขาดการติดตามประเมินผลจากส่วนกลาง ขาดการสนับสนุนและการกระตุ้นที่ต่อเนื่อง ทั้งเรื่องฐานข้อมูล กระบวนการ บุคลากร เครื่องมือ และขาดระบบการติดตามที่สม่ำเสมอ ภารกิจด้านน้ำบาดาล 5 ภารกิจ 8 กิจกรรม มีกรอบมาตรฐานตามที่เสนอแนะในรายงาน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2555) อยู่แล้ว แต่ขาดการนำไปใช้ประเมินผลและปรับปรุง

2.6 การจัดการน้ำบาดาลในประเทศไทย

2.6.1 พัฒนาการของระบบบริหารจัดการน้ำบาดาล

ประเทศไทยมีหน่วยงานหลักด้านการบริหารจัดการน้ำบาดาล คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (Department of Groundwater Resources, DGR) ซึ่งมีพัฒนาการสืบเนื่องมาอย่างยาวนาน เริ่มจากโครงการสำรวจและพัฒนาน้ำบาดาลในปี พ.ศ.2497 โดยกรมโลหกิจ กรมชลประทาน และกรมอนามัย ร่วมกับองค์กร STEM (Special Technical Economic Mission) ซึ่งเป็นโครงการให้ความช่วยเหลือของประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลมีนโยบายปฏิรูประบบราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม เพื่อให้ระบบราชการเป็นกลไกและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างสมรรถนะของประเทศในการแข่งขันระดับโลก สร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการและสร้างวัฒนธรรมใหม่ในวงการ จึงได้ยกฐานะกองน้ำบาดาล กรมทรัพยากรธรณี ขึ้นเป็นกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และมีพระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่ของ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จัดตั้งขึ้นใหม่เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545

ปัจจุบัน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีพันธกิจหลัก คือ 1) เสนอแนะนโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ กำหนดมาตรฐานและจัดทำแผนบริหารการ จัดการทรัพยากร น้ำบาดาลแบบบูรณาการเป็นเขตน้ำบาดาล / แอ่งน้ำบาดาลทั่วประเทศ 2) สำรวจ ประเมินศักยภาพ พัฒนา อนุรักษ์ พื้นฟู ควบคุมดูแล ส่งเสริมสนับสนุน เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล อย่างยั่งยืนโดยประชาชน มีส่วนร่วม และ 3) พัฒนาองค์กร บุคลากร เทคโนโลยีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อการจัดการที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน

ระบบการกำกับดูแลและบริหารจัดการน้ำบาดาลในปัจจุบัน เป็นการทำงานภายใต้กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานระดับ พื้นที่ คือ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) โดยมีฝ่ายน้ำบาดาล ภายใต้ ส่วนทรัพยากรน้ำ ดูแลการบริหารจัดการน้ำบาดาลของแต่ละจังหวัด (กำกับดูแลการประกอบกิจการน้ำบาดาล ตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาลและกิจการประปา) ดำเนินงานด้านการประกอบกิจการน้ำบาดาล ตาม พรบ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ร่วมกันกับสำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลเขต ทั้ง 12 เขต

ตามนโยบายกระจายอำนาจกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตาม แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 (ฉบับที่ 2) จำนวน 5ภารกิจ รวม 8 กิจกรรม ประกอบด้วย

ภารกิจที่ 1 การขุดเจาะน้ำบาดาล

- 1.1 สำรวจแหล่งน้ำทางธรณีวิทยา
- 1.2 ค่าทดสอบหลุมเจาะ
- 1.3 เจาะบ่อน้ำบาดาลพร้อมสูบน้ำโยก

ภารกิจที่ 2 การพัฒนาเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลเดิม

ภารกิจที่ 3 การซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก

ภารกิจที่ 4 การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล

ภารกิจที่ 5 การอนุญาตการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตอนบนสุด น้อยกว่า 4 นิ้ว (100 มิลลิเมตร) และมอบอำนาจการอนุญาตใช้น้ำบาดาล ที่อนุญาตใช้ไม่เกิน วันละ 10 ลูกบาศก์เมตร

2.6.2 กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล

ประเทศไทยเริ่มมีนโยบายออกกฎหมายควบคุมการใช้น้ำบาดาลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 เพราะได้มีการ ดำเนินการตามโครงการสำรวจน้ำบาดาลบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งมา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2498 หลังจากที่ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว แม้ว่าจะได้มีการจัดตั้งการประปานครหลวงขึ้นเป็น รัฐวิสาหกิจในปี พ.ศ. 2510 เพื่อให้การจัดหาน้ำสำหรับการอุปโภค บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ธานี และสมุทรปราการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทันต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่ปรากฏว่า จำนวนประชากร ชุมชนเมืองและภาคอุตสาหกรรมได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งการประปานครหลวง

ไม่สามารถขยายการให้บริการได้ทันชุมชนเมืองและภาคอุตสาหกรรม จึงต้องจัดหาน้ำใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคเองโดยการเจาะน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ในปริมาณมหาศาล ต่อมารัฐบาลจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เพื่อควบคุมการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลและการระบายน้ำลงสู่แหล่งน้ำบาดาลให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ป้องกันแหล่งน้ำบาดาลขาดแคลนหรือเสียหาย อันอาจเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำบาดาลหรือทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษหรือเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สินหรือสุขภาพของประชาชน

พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เหตุผลในการตรากฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากการพัฒนาน้ำบาดาลกันอย่างกว้างขวางและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต แต่ยังมีได้มีการควบคุมให้เป็นไปโดยถูกต้องตามหลักวิชาการจนปรากฏว่าแหล่งน้ำบาดาลบางแห่งเกิดขาดแคลนหรือเสียหายซึ่งถ้าปล่อยให้มีสภาพเช่นนี้อยู่ต่อไปอาจเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรของชาติหรือทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษหรือเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สินหรือสุขภาพของประชาชน จึงควรมีมาตรการป้องกันอันเหมาะสมเพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับเขตน้ำบาดาล การขุดเจาะน้ำบาดาล รวมถึงการใช้น้ำบาดาลและการอนุรักษ์น้ำบาดาล ทั้งนี้โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการขุดเจาะน้ำบาดาล และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากกิจการดังกล่าว และได้มีการกำหนดนิยามของคำว่า “น้ำบาดาล” หมายถึง น้ำใต้ดินที่เกิดอยู่ในชั้นดิน กรวด หินหรือหิน ซึ่งอยู่ลึกจากผิวดินเกินความลึกที่รัฐมนตรีกำหนด แต่จะกำหนดความลึกน้อยกว่าสิบเมตรมิได้ และคำว่า “กิจการน้ำบาดาล” หมายถึง การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลหรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล

2.6.3 การกำกับดูแลระบบการบริหารจัดการน้ำบาดาล

การปฏิรูประบบราชการปี พ.ศ. 2545 ได้มีการตั้งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อเป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในประเทศ มีฝ่ายควบคุมกิจการน้ำบาดาลทำหน้าที่ในการบริหารจัดการการประกอบกิจการน้ำบาดาลทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 7 จังหวัด และอีก 69 จังหวัดทั่วประเทศ ต่อมาเพื่อให้การปฏิบัติราชการควบคุม กำกับ ดูแลการประกอบกิจการน้ำบาดาลตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ตลอดจนการให้บริการข้อมูล คำปรึกษาด้านเทคนิคและวิชาการน้ำบาดาล ควบคุมอนุญาต การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล และการระบายน้ำบาดาลอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจัดตั้งสำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาลจากฝ่ายควบคุมกิจการน้ำบาดาล ขึ้นตามคำสั่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ 268/2546 ในวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2546 โดยมีการจัดส่วนบริหารภายในจำนวน 9 กลุ่มงาน ประกอบด้วย กลุ่มงานจัดเก็บรายได้ กลุ่มงานตรวจสอบ กลุ่มงานอนุญาต กลุ่มงานกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล ฝ่ายข้อมูล ฝ่ายช่วยอำนวยความสะดวก ฝ่ายบริหารงานทั่วไป และฝ่ายทรัพยากรน้ำบาดาล 75 จังหวัด

2.7 การศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในต่างประเทศ

น้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำหลักในหลายๆ ภูมิภาคทั่วโลกทั้งใน ยุโรป เอเชีย ตะวันออกกลาง อเมริกา หรือแอฟริกา ตัวอย่างการศึกษาที่สรุปจากการศึกษาของสถาบันการจัดการน้ำสากล (International Water Management Institute, IWMI) (Closas and Molle, 2016) ที่ศึกษาพัฒนาการของระบบธรรมภิบาลน้ำบาดาล กฎหมาย การจัดเก็บค่าน้ำบาดาล และการกระจายอำนาจในการจัดการน้ำบาดาลในพื้นที่ต่างๆ

ทั่วโลก คณะทำงานได้เลือกทบทวนกรณีศึกษาของประเทศต่างๆ ที่มีแนวทางการบริหารจัดการที่ดีและยาวนาน คือ เดนมาร์ก ฝรั่งเศส สเปน สหรัฐอเมริกา จีน และ ออสเตรเลีย

โดยพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ในทุกๆ ประเทศ คือมีการใช้น้ำบาดาลมากเกินไปจนเกินสมดุล และเป็นการยากที่จะควบคุมการขุดเจาะน้ำบาดาล และทุกประเทศมีการตรากฎหมายไว้ใช้ในการจัดการน้ำบาดาลของตนเองตามความเหมาะสมและสถานการณ์ต่างๆ มีวิวัฒนาการมากขึ้น มีการกระจายอำนาจลงไปให้ท้องถิ่น บางประเทศมีการกำหนดเขตจัดการ และบริหารน้ำบาดาลเป็นหน่วยย่อยแยกจากเขตการปกครอง สามารถสรุปกรณีที่น่าสนใจ เช่น

1) โบอนุญาตน้ำบาดาลมีกำหนดเวลาและสามารถต่ออายุได้ อย่างไรก็ตามรัฐฯ สามารถยกเลิกได้ในกรณีที่การใช้นั้นส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เทศบาลจะต่ออายุใบอนุญาต โดยการตรวจสอบบ่อบาดาล และใช้กฎระเบียบเกี่ยวกับการก่อสร้างและการบำรุงรักษาบ่อ (บริษัทขุดเจาะบ่อบาดาลจะต้องได้รับการรับรอง จากกระทรวงสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มั่นใจว่าบ่อเจาะจะมีการขึ้นทะเบียนและเข้าสู่ฐานข้อมูลระดับชาติ) เทศบาลส่วนใหญ่ออกใบอนุญาตการใช้น้ำบาดาลได้ระดับหนึ่ง เช่น ในเดนมาร์กประมาณ 1,000 ลบ.ม.ต่อเฮกตาร์ต่อปี สำหรับบ่อบาดาล แต่สามารถออกใบอนุญาตให้มีการใช้น้ำน้อยลงได้ หากพื้นที่โดยรอบได้รับผลกระทบจากการลดลงของน้ำบาดาล ใบอนุญาตยังตั้งค่าสูงสุดปริมาณการสูบต่อชั่วโมง (ลบ.ม./ชั่วโมง)

2) ประเทศส่วนใหญ่เกษตรกรต้องรายงานปริมาณการสูบน้ำทุกปีไปที่เทศบาล การขอใบอนุญาตใหม่หรือต่ออายุต้องมีการติดตั้งเครื่องวัดการใช้น้ำ สำหรับการใช้งานทางการเกษตรเทศบาลจะดำเนินการควบคุมเป็นประจำกับฟาร์ม อย่างไรก็ตามมีการติดตาม โดยดำเนินการในบรรยากาศที่ดี เนื่องจากเทศบาลพยายามที่จะพูดคุยกับผู้ใช้น้ำในรูปแบบการให้คำปรึกษามากกว่าผู้ตรวจสอบ

3) การใช้น้ำบาดาลถูกควบคุมด้วยกฎหมายน้ำ กฎหมายนี้กำหนดไว้น้ำบาดาลนั้นควรแจกจ่ายตามสิทธิและความสมดุลของน้ำด้วยแนวคิดที่ว่า การสูบน้ำใช้ที่ยั่งยืน (Sustainable yield) จะต้องไม่เกินปริมาณการเพิ่มเติมน้ำบาดาล มีการประเมิน Sustainable yield ไว้ทั่วประเทศ

4) การกำกับดูแลและการป้องกันน้ำบาดาลดำเนินการในระดับกระทรวง ด้วยการจัดตั้งกระทรวงสิ่งแวดล้อม การออกกฎหมายทำให้สามารถสร้างหน่วยงานระดับภูมิภาค และจัดทำแผนกลยุทธ์การจัดการน้ำบาดาลระดับภูมิภาค ให้สิทธิ์แก่มณฑลในการจัดสรรสิทธิ์ด้านน้ำ และหากได้รับผลกระทบจากการไหลของน้ำบนผิวดิน มณฑลสามารถแก้ไขค่าการไหลของน้ำขั้นต่ำในแม่น้ำลำธาร (environmental flow) และกำหนดสิทธิในน้ำใหม่ มณฑลจะต้องกำหนดพื้นที่ที่ต้องให้ความสนใจด้านน้ำบาดาล และให้คะแนนในระดับความสำคัญสูง-ต่ำ

5) การพัฒนาแผนปฏิบัติการสำหรับพื้นที่แอ่งน้ำบาดาลสำคัญมากและได้เป็นข้อกำหนดของพระราชบัญญัติน้ำแต่ละพื้นที่ต้องกำหนดว่าพื้นที่ใดมีความอ่อนไหวต่อมลพิษและพื้นที่และมาตรการเพิ่มเติมที่จำเป็นสำหรับการป้องกันมลพิษต่อแหล่งน้ำบาดาล

6) ทุกๆ ประเทศมีการถ่ายโอนภารกิจ รวมทั้งการจัดการทรัพยากรน้ำ (รวมถึงสิทธิ์การใช้น้ำบาดาล) จากแนวโน้มดังกล่าวการคุ้มครองน้ำบาดาลได้เปลี่ยนจากการเป็นความรับผิดชอบระดับชาติไปสู่การเป็นงานในระดับในท้องถิ่นมากขึ้น

7) ประเทศเดนมาร์ก มีกลไกลดความเสี่ยงมลพิษของแหล่งน้ำจากการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อ
น้ำบาดาล เช่น การกำหนดข้อจำกัดในการใช้สารกำจัดศัตรูพืช ลดการใช้ปุ๋ย และการปลูกป่าใหม่ การจ่าย
ค่าตอบแทนให้กับเกษตรกร และรัฐสามารถซื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อนำมาใช้เป็นพื้นที่คุ้มครองน้ำบาดาล
จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการคุ้มครองน้ำบาดาลร่วมกับหน่วยงานระดับภูมิภาค การซื้อหรือเวนคืนประเภทนี้
จะต้องดำเนินการร่วมกับเทศบาลในท้องถิ่น

8) โครงสร้างการจัดการที่ดูแยกส่วนนี้ระหว่างการบริหารที่แตกต่างกันและระดับทางการเมือง (ประเทศ
/ มณฑล / เทศบาล) ความสอดคล้องกันทางอุทกวิทยาจะดำเนินการผ่านงานการแบ่งปันระหว่างระดับที่
แตกต่างกัน ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับในระดับประเทศ และกำหนดแผนการจัดการทรัพยากรน้ำ
โดยรวมของประเทศ และเทศบาลท้องถิ่นต่างๆ จะต้องร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ
แผนต่างๆเหล่านี้ เพื่อที่จะดำเนินการตามแผนต่างๆ โดยเทศบาลท้องถิ่นจะมีเครื่องมือหรือมาตรการ
เช่น การยกเลิกใบอนุญาตหรือลดจำนวนใบอนุญาต และมีการเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับการใช้น้ำบาดาล
บังคับให้ย้ายบ่อน้ำบาดาลไปใช้น้ำในพื้นที่ที่เหมาะสม และส่งเสริมให้ชาวนาสร้างพื้นที่ชุ่มน้ำสำหรับการลด
ปริมาณไนเตรต ซึ่งเกษตรกรได้รับการชดเชย เป็นต้น

9) การใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นสูงมาก จนก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ของแม่น้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ จะมีความ
พยายามพัฒนาแผนการจัดการน้ำบาดาล ที่ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำ (wetland)
และพื้นที่อ่อนไหวโดยระบุว่าบ่อน้ำบาดาลจะไม่ได้รับอนุญาตหากมีผลกระทบด้านลบต่อพื้นที่อ่อนไหว
ที่ประกาศไว้ แผนได้แนะนำให้ลดระดับการใช้น้ำบาดาลลงและสูบน้ำบาดาลลงสู่แม่น้ำโดยตรง เพื่อเพิ่มการ
ไหลพื้นฐาน (base flow) ทำการควบคุมการใช้น้ำบาดาลโดยการกำหนดระดับน้ำาลสูงสุดในแต่ละเขตไว้
(maximum allowed drawdown) ควบคุมการใช้น้ำเพื่อป้องกันผลกระทบจากน้ำบาดาลเค็มรุกตัวและ
การลดลงของการไหลเสริมแหล่งน้ำผิวดินและพื้นที่ชุ่มน้ำต่างๆ

10) ประเทศฝรั่งเศสมีกฎหมายน้ำที่มีกฎเกณฑ์การจัดการน้ำบาดาล โดยอาศัยเครื่องมือหลัก 3
ประการ คือ 1) กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนบ่อน้ำบาดาลและการควบคุมปริมาณการสูบน้ำ
2) ระบบภาษีสิ่งแวดล้อม และ 3) กลไกเพื่อป้องกันการใช้น้ำบาดาลในช่วงที่น้ำขาดแคลน

11) บ่อน้ำบาดาลจะต้องมีการจดทะเบียน เช่นเดียวกับการติดตั้งมิเตอร์วัดน้ำ โดยข้อบังคับใช้กับ
บ่อน้ำบาดาลที่มีความลึกมากกว่าที่กำหนด (ฝรั่งเศส 10 เมตร สำหรับการใช้งานใดๆ ก็ตาม) กฎหมาย
ด้านสาธารณสุขกำหนดให้มีการลงทะเบียนบ่อน้ำที่อยู่ในพื้นที่คุ้มครองของแหล่งน้ำดื่ม บ่อน้ำบาดาลสำหรับ
การประปาส่วนบุคคล (กำหนดให้สูบน้ำน้อยกว่า 1,000 ลบ.ม.ต่อปี) จะต้องมีการจดทะเบียนที่ระดับ
เทศบาล บ่อน้ำบาดาลสำหรับการขอใช้น้ำมากกว่า 10,000 ลบ.ม.ต่อปี เจ้าของบ่อต้องได้รับอนุญาต
ซึ่งรวมถึงปริมาณของน้ำบาดาลที่ได้รับอนุญาต เจ้าของบ่อที่มีขนาดมากกว่า 200,000 ลบ.ม.ต่อปี จะต้องส่ง
ผลการศึกษาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเมื่อยื่นขออนุญาตต่อหน่วยงานระดับอำเภอ

12) ประเทศฝรั่งเศสแม้ว่าการไม่ไปขึ้นทะเบียนของบ่อ (non-declaration of a well) จะส่งผลให้มี
ค่าปรับสูงถึง 15,000 ยูโร แต่บ่อน้ำบาดาลหลายแห่งก็จะไม่ยอมมาจดทะเบียนเมื่อทำการเจาะ มีเพียง
ประมาณ 5 ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ของบ่อที่ทำการขึ้นทะเบียน เนื่องจากการขาดทรัพยากรบุคคลจากรัฐไปกำกับ

ดูแล เช่นเดียวกับการขาดความตระหนักจากผู้ใช้นั้น ประสิทธิภาพของกฎระเบียบนี้ยังขึ้นอยู่กับหลักการของการควบคุมตนเองโดยผู้ใช้เป็นอย่างมาก

13) รัฐยังสามารถประกาศพื้นที่ที่ห้ามการขุดเจาะ (เรียกว่า 'พื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากร') หรือ จำกัดการใช้ เรียกว่า 'Resource Preservation Areas' ในพื้นที่วิกฤติหรืออ่อนไหวบ่อบาดาลใหม่จะไม่ได้รับอนุญาต และในพื้นที่นี้ บ่อใหม่จะต้องได้รับการอนุมัติจากนายอำเภอ และจะต้องส่งผลการศึกษาผลกระทบก่อน (สำหรับบ่อที่จะใช้น้ำมากกว่า 8 ลบ.ม.ต่อชั่วโมง) บ่อทั้งหมดจะต้องมีการติดตั้งมิเตอร์และสำหรับผู้ที่สูบน้ำมากกว่า 10,000 ลบ.ม.ต่อปี จะต้องแสดงปริมาณการใช้น้ำให้แก่การประปา (Water Authority) เพื่อให้สามารถคำนวณภาษีด้านสิ่งแวดล้อมของการใช้น้ำบาดาล (environmental tax on groundwater abstraction) และบริษัทขุดเจาะน้ำบาดาลก็จะต้องมีการกำกับดูแลขึ้นทะเบียนเพื่อควบคุมเช่นกัน

14) การใช้ภาษีด้านสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายน้ำปี ค.ศ. 2006 มีจุดมุ่งหมายที่จะลดการใช้น้ำบาดาลใน 'พื้นที่การจัดสรร' น้ำบาดาล

15) รัฐยังสามารถกำหนดปริมาณการใช้น้ำ (ประกาศโดยนายอำเภอ) การสูบน้ำอาจถูกจำกัด หรือ ถูกห้ามในช่วงเวลาที่กำหนดขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงของชั้นน้ำบาดาล ระดับน้ำบาดาลที่แตกต่างกันจะถูก กำหนดโดยกฎหมายน้ำเพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำ (ระดับการเฝ้าระวัง ระดับการเตือน ระดับวิกฤติ และระดับวิกฤติมาก) รัฐยังสามารถประกาศปริมาณทั้งหมดที่ได้รับอนุญาตให้สูบน้ำจาก aquifer และจัดสรรระหว่างการใช้งาน การกำหนดนี้ถูกกำหนดตามระดับของค่า piezometric head ตามที่มีการบันทึกมาและในบางกรณีก็ใช้แบบจำลองน้ำบาดาลกำหนด ปริมาณที่ให้ใช้จะถูกจัดสรรเป็นรายบุคคลผ่านทางโควตา (โดยปกติจะสัมพันธ์กับความต้องการการบริโภคหรือพื้นที่ชลประทาน) ตามที่จะอธิบายสำหรับกรณีของ Beifer Aquifer เกษตรกรอาจได้รับอนุญาตให้ใช้น้ำบางส่วนของน้ำบาดาลที่เหลือของปีไปใช้ในปีต่อไป

16) ในระดับท้องถิ่นมีเครื่องมือ ที่ใช้ในการจัดการน้ำบาดาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสมดุลการใช้ ทรัพยากรน้ำบาดาลในหมู่ผู้ใช้ชั้นน้ำบาดาล ลงนามเป็นเวลา 5 ปี ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด (ผู้ว่าราชการ รัฐ หน่วยงานท้องถิ่น เทศบาล และสหภาพการค้า ฯลฯ) ด้วยสัญญาที่ทุกฝ่ายต่างมุ่งมั่นที่จะ ทำการศึกษาและการกระทำที่จำเป็นเพื่อให้ระบอบการกำกับดูแลน้ำบาดาลมีความสมดุล

17) ประเทศสเปน กฎหมายใหม่ได้เปลี่ยนระบอบการปกครองของสิทธิการใช้น้ำจากสิทธิของเอกชนสู่ สิทธิของสาธารณะ (รวมถึงชั้นหินอุ้มน้ำ) ได้รับการประกาศให้เป็น 'ทรัพย์สินของสาธารณะ' และรัฐจะบริหาร และควบคุมการสูบน้ำบาดาล ผ่านสิทธิสำหรับผู้ใช้ทั้งหมด (ยกเว้นบ่อที่ใช้ต่ำกว่า 7,000 ลบ.ม./ ปี) ออกโดย คณะกรรมการลุ่มน้ำ จุดมุ่งหมายดั้งเดิมของกฎหมายก็เพื่อให้สิทธิในน้ำบาดาลทั้งหมดอยู่ในสถานะเดียวกัน โดยการเปลี่ยนสิทธิในน้ำบาดาลที่ได้มาในอดีต

18) แรงจูงใจในการลงทะเบียนสิทธิในบ่อน้ำบาดาลใน Registry of Public Waters คือ 'การคุ้มครอง การบริหาร' ที่ได้รับจากรัฐซึ่งกินเวลานานตราบเท่าที่ใบอนุญาตยังคงอยู่ (ต่ออายุได้หลังจาก 75 ปี)

19) ความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการจัดการอำนาจระหว่างคณะกรรมการ ลุ่มน้ำในฐานะตัวแทนของรัฐบาลกลาง และรัฐบาลระดับภูมิภาคใหม่ชุมชนอิสระ มีขึ้นหลังจาก 40 ปี ของการปกครองแบบเผด็จการรวมศูนย์กระตุ้นความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้น้ำและรัฐ ภารกิจศูนย์กลางการจัดการ

น้ำของรัฐ (นโยบายและโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำที่ขับเคลื่อนด้วยอุปทานมากขึ้น) และเรียกว่า 'ความเป็นหนึ่งเดียวทางอุทกวิทยา' ระหว่างภูมิภาคในประเทศสเปนที่มีอยู่ในแผนงานทางอุทกวิทยาแห่งชาติ (แผนน้ำ) ที่สร้างขึ้นในปี 2001 ด้วยความแตกต่างทางการเมือง สิ่งนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างชุมชนปกครองตนเอง

20) ประเทศสหรัฐอเมริกา มีระบบการจัดการการใช้น้ำบาดาลหลายแบบ ตามกฎหมายของแต่ละรัฐ แยกเป็น ระบบเข้าถึงอย่างเสรี (open access) ระบบการครอบครอง (Absolute ownership) ระบบใช้อย่างเหมาะสม (Reasonable use) สิทธิที่สัมพันธ์กัน (correlative rights) และควบคุมโดยรัฐ (Government control extraction) ได้จำแนกระบบการจัดการน้ำบาดาลที่แตกต่างกันในสหรัฐอเมริกาโดยพิจารณาจากระดับการควบคุมของรัฐบาลที่ใช้กับผู้ใช้ น้ำบาดาล แสดงสิทธิและระบบการจัดการน้ำบาดาลแบบต่างๆ ที่เป็นไปได้ในสหรัฐอเมริกา และแต่ละรัฐก็เลือกใช้ระบบกฎหมายที่แตกต่างกันในการจัดการน้ำบาดาล

21) ผลจากความแห้งแล้งอย่างรุนแรงในเท็กซัสในปี พ.ศ. 2453 และ 2460 ผู้ลงคะแนนจากรัฐเท็กซัส อนุมัติการแก้ไขเพิ่มเติมในรัฐธรรมนูญรัฐเท็กซัสในปี ค.ศ.1910 ยอมรับว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของรัฐเป็นสิทธิสาธารณะและหน้าที่ของรัฐ (Welles, 2013) อำนาจส่วนใหญ่เหล่านี้จะถูกเปลี่ยนเป็นอำนาจใหม่เพื่อองค์กรท้องถิ่นที่สร้างขึ้นในปี 1949 เพื่อจัดการและการอนุรักษ์น้ำบาดาลระดับท้องถิ่น เรียกว่า เขตอนุรักษ์น้ำบาดาล หรือ Groundwater Conservation District (GCDs) เพื่อหลีกเลี่ยงการควบคุมจากส่วนกลาง

22) การใช้เขตอนุรักษ์น้ำบาดาล หรือ Groundwater Conservation District (GCDs) เป็นหน่วยพื้นที่เพื่อจัดการและกำกับดูแลน้ำบาดาล จากการปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐเท็กซัสในปี ค.ศ.1949 นั้น เขตอนุรักษ์น้ำบาดาล ต่างๆ ก็ทยอยเกิดขึ้น เช่น The High Plains Underground Water Conservation District (HPUWCD) ซึ่งตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1951 โดย 13 เคาน์ตี (Southern high plains counties) ตามกฎหมาย the Underground Water Conservations Districts Act ที่ประกาศโดย Texas legislature ในปี ค.ศ. 1949 พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ๆ มีการชลประทานด้วยน้ำบาดาลปริมาณมาก โดยใช้ระบบให้น้ำแบบฉีดฝอยขนาดใหญ่ (center pivots) จำนวนประมาณ 13,000 แห่ง ปริมาณน้ำรวมประมาณ 4.5 พันล้าน ลบ.ม. ต่อปี ในปี ค.ศ. 2010 (Oliver 2011) ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายของเขตฯ นี้จึงเข้มข้น

23) มีการจัดทำระเบียบผู้เจาะและใช้น้ำบาดาล โดยรัฐฯ เป็นผู้ให้อนุญาตและกำหนดปริมาณการใช้น้ำ มีการรายงานข้อมูลบ่อและผลการเจาะบ่อน้ำบาดาล ติดตั้งมิเตอร์และจ่ายค่าใช้น้ำบาดาล ยกเว้นบ่อที่มีการใช้น้ำบาดาลน้อยกว่า 25,000 gallons (หรือ 94.6 ลบ.ม.) ต่อวัน เจ้าของบ่อจะต้องทำรายงานประจำปี เจ้าหน้าที่ของเขตมีอำนาจในการตรวจสอบ ติดตามการละเมิดกฎหมายและสั่งลงโทษผ่านกระบวนการศาล อาจจะเป็นการปรับหรือสั่งปิดบ่อก็ได้

24) การจัดการ aquifer โดยหลายองค์กรและหน่วยงานอยู่บนขอบเขตที่ทับซ้อนกัน การจัดการไม่ได้ทำตามขอบเขตจริงของชั้นน้ำบาดาล เช่น ของ Edwards Aquifer เนื่องจากครอบคลุมเฉพาะพื้นที่เติมน้ำหลัก หรือ main recharge area และ artesian zone แต่ไม่รวม drainage area

25) ในบางกรณีที่มีการใช้น้ำมากๆ อาจตั้งหน่วยงานดูแลชั้นน้ำบาดาลขึ้นมาโดยเฉพาะได้ เช่น The Edwards Aquifer Authority (EAA) แยกมาจาก Edwards Underground Water District ตั้งขึ้นในปี

ค.ศ.1959 เนื่องจากการใช้น้ำบาดาลเกินสมดุล (over-abstraction) ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศที่พึ่งพิง การไหลของน้ำพุ (springs) ทำให้องค์กรด้านสิ่งแวดล้อมผลักดันให้ตั้ง Edwards Aquifer Authority ขึ้น และได้ตรากฎหมาย ชื่อ Edwards Aquifer Authority Act (the EAA Act) กฎหมายนี้กำหนดให้มีการใช้น้ำบาดาลไม่เกิน 450,000 เอเคอร์ฟุตต่อปี มีการติดตั้งมิเตอร์ที่บ่อ และมีระเบียบปฏิบัติในช่วงปีแล้ง (drought-time restrictions) มีการตั้ง Edwards Aquifer Water Resource Management Authority มาแทน Edwards Underground Water District แต่การควบคุมการใช้น้ำบาดาลก็ถูกต่อต้านจากเกษตรกรผู้ใช้น้ำ

26) การกระจายอำนาจของ GCD ทำให้เกิดปัญหาในการคุมการใช้น้ำบาดาลในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความขัดแย้ง และการตรวจสอบ (มีผลต่อคะแนนนิยม) โดยผลประโยชน์ของท้องถิ่นที่เน้นการสูบน้ำบาดาลปริมาณมาก (ไม่ยั่งยืน) และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ กฎหมายถูกนำไปใช้อย่างอ่อนแอในระบบที่ยังคงเป็นมิตรกับผู้ใช้น้ำและมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการแทรกแซงของรัฐในอนาคต GCD มีหน่วยงานกำกับดูแลน้อย และขาดความสามารถในการบังคับใช้กฎหมาย พวกเขา มีความสามารถทางเทคนิคที่จำกัดและขาดทรัพยากร

27) ประเทศจีนรัฐส่งเสริมการลดค่าใช้จ่ายทางการเงินในการพัฒนาระบบชลประทานและการจัดการจากรัฐบาลกลางที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น ทิศทางเชิงกลยุทธ์ของรัฐบาลเปลี่ยนจากการพัฒนาแหล่งน้ำอย่างกว้างขวางเป็นการจัดการโดยเน้นเทคโนโลยีการชลประทานแบบประหยัดน้ำ เพิ่มความทันสมัย และการเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้น้ำ

28) กฎหมายน้ำของจีน ปี ค.ศ. 2002 กำหนดว่า "ทรัพยากรน้ำจะต้องเป็นของรัฐ โดยสภาแห่งรัฐจะใช้ความเป็นเจ้าของทรัพยากรน้ำในนามของรัฐ ในระดับของหลักการ น้ำนั้นควรมีการจัดการในระดับลุ่มน้ำ และมีการบริหารและมีแผนสำหรับลุ่มน้ำ การจัดสรรการวางแผนควรขึ้นอยู่กับโควตา นอกจากนี้ยังระบุว่า "ผู้ที่ใช้น้ำในโครงการน้ำจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียม" และ "รัฐจะต้องใช้มาตรการเศรษฐกิจที่เข้มงวดในการใช้น้ำส่งเสริมมาตรการประหยัดน้ำอย่างจริงจังเผยแพร่เทคโนโลยีและเทคนิคใหม่ๆ อนุรักษ์น้ำพัฒนาอุตสาหกรรมอนุรักษ์น้ำและการเกษตรและอุตสาหกรรมบริการและสร้างสังคมการอนุรักษ์น้ำในบรรดาค่าสิ่งที่สำคัญในปี ค.ศ. 2005 ระเบียบเกี่ยวกับการบริหารใบอนุญาต การถอนใบอนุญาต และการเก็บน้ำค่าธรรมเนียมทรัพยากรทำให้กระบวนการออกใบอนุญาตและกลไกการกำหนดราคาเข้มแข็งมากขึ้น

29) อุตสาหกรรมการขุดเจาะบ่อบาดาล อยู่ในบางเขตก็ถูกควบคุมอย่างค่อยเป็นค่อยไป แม้ว่าในช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 "ผู้ประกอบการในครัวเรือนที่เชี่ยวชาญในการขุดเจาะที่ตีเกิดขึ้นเพื่อแข่งขันกับการขุดเจาะของรัฐบาล" ผู้บริหารท้องถิ่นได้ออกกฎข้อบังคับเพื่อการอนุญาตและฝึกอบรมบริษัททั้งหมดที่ติดตั้งแท่นขุดเจาะ เช่น ในมณฑลซานซี

30) การสูบน้ำบาดาลอยู่ภายใต้การอนุญาตจากกระทรวงทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานในระดับจังหวัดและระดับเทศบาล แต่ในความเป็นจริงการปฏิบัตินี้เพิ่งจะเริ่มต้น พื้นฐานทางกฎหมายสำหรับการควบคุมการสูบน้ำบาดาล คือ ใบอนุญาตให้น้ำทางตะวันตกเฉียงเหนือของจีนประจำปี ค.ศ.2006 เขต Minqin มณฑลปักกิ่งและกฎระเบียบในการเก็บค่าธรรมเนียมและการจัดการทรัพยากรน้ำ" ซึ่งเกิดจากกฎหมายน้ำปี ค.ศ. 2002 มีการออกใบอนุญาต แต่ด้วยความรู้ที่จำกัดเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล (ใน Minqin Oasis ในภาคเหนือตอนกลางของจีน) พบว่าในปี ค.ศ. 2010 มีการลงทะเบียน 10,000 บ่อ พร้อมกับปริมาณการสูบที่

อนุญาตเป็นสองเท่าของปริมาณน้ำบาดาลโดยประมาณ ควรมีการออกใบอนุญาตการใช้น้ำโดยอ้างอิงจากการ
จัดสรรน้ำทั้งหมดในระดับจังหวัดโดยกระทรวงทรัพยากรน้ำ โควตาเหล่านี้จัดสรรให้กับจังหวัดที่ตอบสนองต่อ
นโยบายกลางของจีนตามแผน 5 ปี ฉบับที่ 12 (2011-2015) กำหนดให้มีการรวมเอาน้ำที่สูบใช้ 635 พันล้าน
ลบ.ม. ในปี ค.ศ. 2015 และ 670 พันล้าน ลบ.ม. ในปี ค.ศ. 2020

31) การจัดการทรัพยากรน้ำในประเทศจีนมี 6 ชั้น ตามระบบราชการในประเทศจีน โครงสร้างมี
ประธานเป็นกระทรวงทรัพยากรน้ำ หน่วยงานที่ดำเนินงานเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการที่จังหวัดและระดับ
เมือง ระบบราชการของจีนมีพนักงานจำนวนมากอยู่ในกระทรวงทรัพยากรน้ำและองค์กรน้ำอื่นๆ ทบวงน้ำของ
มณฑลต้องเพิ่มงบประมาณด้านน้ำของตัวเองผ่านทางกรีกบาศี Kendy et al. (2003)

32) การแยกส่วนของบทบาทรัฐมนตรีและการขาดความร่วมมือ เพิ่มการขัดแย้งแข่งขันในการควบคุม
ระบบการจัดการน้ำบาดาล (มี 5 กระทรวงที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรน้ำบาดาล) กระทรวง
แบ่งหน้าที่กันในการจัดการน้ำ กระทรวงที่ดินและทรัพยากร มีอำนาจหน้าที่เป็นทางการในการจัดการ
น้ำบาดาลจนถึงปี ค.ศ. 2003 เมื่อกระทรวงทรัพยากรน้ำได้รับผิดชอบส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบสำหรับ
การควบคุมน้ำบาดาลและการสูบน้ำบาดาล ก่อนที่จะมีการมอบหมายใหม่นี้ การจัดการน้ำบาดาลตาม
แผนลุ่มน้ำควรได้รับการดูแลโดยกรมที่ดินและทรัพยากรแร่ แผนกนี้ไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านน้ำบาดาล
ในระดับมณฑล ดังนั้นแผนการจัดการและจัดสรรไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงบนพื้นอย่างอย่างมาก นี่อาจเป็น
เหตุผลที่ทำให้ขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้องและถูกต้องและช่องว่างระหว่างการคาดการณ์การใช้น้ำบาดาลของ
กระทรวงเกี่ยวกับการใช้น้ำบาดาลและความเป็นจริง กระทรวงการเคหะ (จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2008) ได้กำหนด
ห้ามการใช้น้ำบาดาลในเมืองปักกิ่ง และเซี่ยงไฮ้ การกระจายตัวในระดับกลางนี้จะลดลงที่ระดับจังหวัด และ
เทศบาลตามที่รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจเหนือหน่วยงานต่างๆ และสามารถสร้างความมั่นใจในความร่วมมือ

33) การแก้ปัญหาที่นำไปสู่การแก้ไขการลดลงของน้ำบาดาลรวมถึงโครงการการส่ง (ผัน) น้ำขนาดใหญ่
จากภาคใต้สู่ภาคเหนือ 28 พันล้านลบ.ม.ต่อปี (เมื่อเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2563) จากผิวน้ำจากแม่น้ำแยงซี
ไปยังที่ราบทางตอนเหนือของจีน สำหรับเขตนครปักกิ่งและเทียนจิน (ซึ่งมีผู้อยู่อาศัย 50 ล้านคน) เพื่อลดการ
ใช้น้ำบาดาลที่ใช้ประโยชน์เกินกำลังในปัจจุบัน (การใช้น้ำบาดาลในพื้นที่ราบทางตอนเหนือของจีนอยู่ที่
ประมาณ 18 พันล้าน ลบ.ม. ต่อปี) เมืองปักกิ่งยังใช้บ่อฉุกเฉิน 6 แห่ง ซึ่งเริ่มจัดหาน้ำบาดาลให้กับเมืองในช่วง
ฤดูแล้งที่ยาวนานระหว่างปี ค.ศ. 1999 ถึง 2006 สิ่งนี้นำไปสู่ความไม่ยั่งยืนของทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับ
ภูมิภาค ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในแม่น้ำ ทำให้บ่อบาดาลของเอกชนแห้งลง และทำให้เกิดการทรุดตัว
ของพื้นดิน (ประมาณ 0.1 เมตรในพื้นที่มากกว่า 3,000 ตารางกิโลเมตร) และระดับน้ำบาดาลลดลงสะสมลดลง
ไปมากกว่า 20 เมตร กินพื้นที่ 1,100 ตร.กม.

34) ประเทศจีนมีการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ การปกครองของรัฐและการตลาด
กลไกในการจัดการน้ำบาดาล โครงสร้างอำนาจในท้องถิ่นที่เข้มแข็งยังคงอยู่ ระดับของการควบคุมการจัดการ
สถาบันที่แตกต่างกัน ในขณะที่ในปี ค.ศ. 1960 และ 1970 บ่อส่วนใหญ่ได้รับทุนจากคณะกรรมการหมู่บ้าน
ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาใหม่ บ่อส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการลงทุนของแต่ละบุคคลหรือโดยรวม
การเปลี่ยนแปลงถูกกระตุ้น โดยการลดความสามารถทางการเงินของสถาบันสาธารณะ เกษตรกรขาดแคลนน้ำ
เผชิญการลดลงของผลผลิตของบ่อบาดาลสาธารณะ ที่มีการบำรุงรักษาไม่ดี และอำนวยความสะดวกให้

โดยการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมทางการเมืองรวมถึงสินเชื่อของรัฐ และเงินอุดหนุน ความหลากหลายของ การเตรียมการของสถาบันและสิทธิในทรัพย์สินจึงรวมถึง คณะกรรมการประจำหมู่บ้านจะควบคุมดูแล (สาธารณะ) เป็นอย่างดีและให้เงินทุนแก่ระบบดูแลรักษาบ่อบาดาล

35) ประเทศออสเตรเลียบริหารจัดการน้ำบาดาลในช่วงแรกโดยใช้กฎหมายเรื่องสิทธิการใช้น้ำแบบ ประเทศอังกฤษ คือ สิทธิในน้ำเป็นของเจ้าของที่ดิน จนทำให้เกิดปัญหาหนักมาก ในช่วงที่เกิดภัยแล้งในรัฐ วิกตอเรีย ช่วงปี ค.ศ. 1960 จึงมีการใช้น้ำบาดาลอย่างมากจนเกินสมดุล และมีการลดลงอย่างมากของ น้ำบาดาลใน the great artesian basin ในช่วงปี ค.ศ. 1990 ที่มีการพัฒนาใช้น้ำบาดาลอย่างมาก และ พุ่มเฟือยเนื่องจากเจาะได้น้ำพุมาใช้ และยังรุนแรงมากขึ้นเมื่อมีการกระจายอำนาจการจัดการไปสู่รัฐต่างๆ ที่ขาดการควบคุม และดูแลทรัพยากรน้ำบาดาล และเริ่มมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบ ในช่วงปี ค.ศ. 1994-1995 Federal Government Industry Commission โดยให้ความสำคัญกับการจัดการ น้ำบาดาลให้ยั่งยืนและใส่ใจผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยบังคับให้กฎหมายของแต่ละรัฐมีการกำหนดและ บังคับใช้การควบคุมการใช้น้ำบาดาลอย่างเข้มงวด และในแต่ละรัฐจะกำหนดขอบเขตของแอ่งน้ำบาดาลและ จัดตั้งหน่วยจัดการน้ำบาดาลขึ้น เรียกว่า 'Groundwater Management Unit' (GMU) ในแต่ละแห่งจะมีชื่อ ต่างกันไป เช่น water management area; water control district; prescribed wells area; groundwater management area เป็นต้น โดย GMUs จะใช้กำหนดขอบเขต aquifer และขอบเขตการบริหารและจัดการ

36) การใช้น้ำบาดาลต้องมีการขออนุญาตและติดตามวัดน้ำในรัฐ New South Wales มีการติดตั้ง โทรมมาตรในการติดตามการใช้น้ำและส่งข้อมูลมาที่ Department of Water และมีการนำหลักการ 'sustainable yield' มาใช้ในการกำหนดปริมาณการสูบน้ำในออสเตรเลีย โดยกำหนดว่าระดับความยั่งยืน คือ 'the social acceptable level of the impact of groundwater abstraction'

2.8 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในประเทศไทยกับหลักการบริหาร จัดการในระดับสากล

คณะทำงานได้ทบทวนเอกสารและเปรียบเทียบสถานการณ์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร น้ำบาดาลในประเทศไทยกับประเทศที่พัฒนาแล้วในกลุ่มยุโรปและอเมริการวมทั้งการทบทวนเอกสารของ องค์กรระดับสากลที่เสนอแนะแนวทางการจัดการน้ำบาดาลที่ดีใน 3 มิติ คือการใช้เทคโนโลยี การปฏิบัติการที่ จำเป็น และการพัฒนาระบบองค์กรและมาตรการ ดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในประเทศไทยกับระดับสากล

รายการเปรียบเทียบ	การบริหารจัดการ น้ำบาดาลประเทศไทย*	การจัดการน้ำบาดาล ในยุโรปและอเมริกา**	หลักการจัดการ น้ำบาดาลสากล***
1) การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยี			
1.1) ระบบการประเมิน ศักยภาพของทรัพยากร (resource assessment system)	มีการใช้แบบจำลองคณิตศาสตร์ ในการบริหารจัดการน้ำบาดาลใน บางพื้นที่แต่ยังขาดระบบฐาน ข้อมูลช่วยตัดสินใจและการนำผล การจำลองไปใช้ในการบริหาร จัดการน้ำบาดาลในพื้นที่จริง	มีการใช้แบบจำลองคณิตศาสตร์ ศักยภาพน้ำบาดาล และ สมดุลน้ำบาดาล เพื่อใช้วางแผน ควบคุมการใช้น้ำบาดาล	มีระบบการใช้แบบจำลอง คณิตศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับระบบ ฐานข้อมูลช่วยตัดสินใจ (decision support system) เพื่อการวางแผนและการบริหาร จัดการ

ตาราง 2-2 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในประเทศไทยกับระดับสากล (ต่อ)

รายการเปรียบเทียบ	การบริหารจัดการ น้ำบาดาลประเทศไทย*	การจัดการน้ำบาดาล ในยุโรปและอเมริกา**	หลักการจัดการ น้ำบาดาลสากล***
1.2) การประเมิน คุณภาพน้ำบาดาล (quality evaluation)	มีการนำประเด็นคุณภาพน้ำบาดาล มาร่วมพิจารณาในการวางแผน การจัดสรรน้ำบาดาล	มีการนำประเด็นคุณภาพ น้ำบาดาล มาร่วมพิจารณา ในการวางแผนการจัดสรร น้ำบาดาล	มีการนำประเด็นคุณภาพน้ำบาดาล มาร่วมพิจารณาในการวางแผน การจัดสรรน้ำบาดาล
1.3) การติดตามสภาพ แหล่งน้ำบาดาล (aquifer monitoring)	มีการสร้างระบบการติดตามระดับ และคุณภาพน้ำบาดาล แต่การ พัฒนาระบบดังกล่าวประสบปัญหา ด้านงบประมาณทำให้ข้อมูลที่ได้ มีไม่เพียงพอในการศึกษาประเมิน ปริมาณ safe yield และ การจัดการแหล่งน้ำบาดาล	มีระบบการติดตามระดับและ คุณภาพน้ำบาดาล เพื่อใช้ในการ เฝ้าระวัง เตือนภัย และตัดสินใจ ในการบริหารจัดการแหล่ง น้ำบาดาล	มีระบบการติดตามระดับและ คุณภาพน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการ ตัดสินใจในการบริหารจัดการ แหล่งน้ำบาดาล
1.4) ระบบฐานข้อมูล (database) และระบบ สารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)	มีระบบฐานข้อมูลอุทกธรณีวิทยา “ระบบพสุธารา” จัดเก็บข้อมูลที่ เกี่ยวกับบ่อน้ำบาดาล มีระบบ สารสนเทศภูมิศาสตร์ด้าน อุทกธรณีวิทยา “HYGIS” ประยุกต์ใช้ระบบฐานข้อมูลและ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ร่วมกัน โดยการดึงข้อมูลที่ต้องการจาก ระบบฐานข้อมูลมาวิเคราะห์และ แสดงผลบนระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ และแสดงผลด้วยระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์เป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ (spatial data) ซึ่งเป็นข้อมูลอีกชุด หนึ่งที่เก็บไว้ในระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ แยกจากระบบฐาน ข้อมูลตั้งต้น ซึ่งเป็นข้อมูลเชิง คุณลักษณะ (non-spatial data)	จัดทำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และระบบฐานข้อมูลที่ออกแบบมา เพื่อใช้ในงานอุทกธรณีวิทยาเฉพาะ มีการเผยแพร่ทั้งในระบบข้อมูล และหนังสือ สามารถเข้าไปใช้ ข้อมูลได้โดยเสรี	จัดทำระบบ GIS และระบบฐาน ข้อมูลที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในงาน อุทกธรณีวิทยาเฉพาะ โดยจัดเก็บ ข้อมูล ทั้งน้ำบาดาลและ น้ำบาดาล ในระบบเดียวกัน เช่น ระบบ ฐานข้อมูล Arc Hydro Ground water ระบบฐานข้อมูลเป็นส่วน หนึ่งและถูกจัดการด้วยระบบ สารสนเทศภูมิศาสตร์ทำให้ข้อมูล เชิงพื้นที่ (spatial data) และ ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ (non- spatial data) เก็บไว้ในระบบ ฐานข้อมูลเดียวกัน (Geodata base) และระบบฐานข้อมูลและ GIS ออกแบบให้สนับสนุนข้อมูล และการใช้งานร่วมกับแบบจำลอง คณิตศาสตร์เพื่อใช้ในการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
2) การเปรียบเทียบการปฏิบัติการที่จำเป็น			
2.1) การป้องกัน ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (prevention of side effects)	มีการศึกษาและกำหนดเขตวิกฤติ น้ำบาดาลและมีการใช้มาตรการ ทางราคา และกฎหมายน้ำบาดาล เพื่อควบคุมการใช้น้ำบาดาลใน พื้นที่วิกฤติ 7 จังหวัด ในส่วนอื่นๆ ของประเทศนั้นไม่มีการศึกษาใน พื้นที่น้ำเค็มในภาคอีสานเขตที่มี โอกาสเกิดการแทรกตัวของน้ำเค็ม	มีการรวบรวมข้อมูลการใช้น้ำ และเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำ ที่ใช้ได้ ใช้มาตรการทางกฎหมาย และราคาเพื่อควบคุมการใช้น้ำ บาดาล	มีขบวนการเพื่อการจัดการ ทรัพยากรอย่างสมดุลระหว่างการใช้ ทรัพยากรน้ำบาดาลและมูลค่า ทางเศรษฐศาสตร์ของน้ำบาดาล จากผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตาราง 2-2 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในประเทศไทยกับระดับสากล (ต่อ)

รายการเปรียบเทียบ	การบริหารจัดการ น้ำบาดาลประเทศไทย*	การจัดการน้ำบาดาล ในยุโรปและอเมริกา**	หลักการจัดการ น้ำบาดาลสากล***
2.2) การจัดสรร ทรัพยากร (resource allocation)	ยังไม่มีระบบการจัดสรรทรัพยากร น้ำบาดาลที่ชัดเจน	ยังไม่มีระบบการจัดสรร ทรัพยากรน้ำบาดาลที่ชัดเจน แต่ แฝงในระบบการให้อนุญาต น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรจะเป็น ลำดับหลังๆ เนื่องจากใช้ น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรมาก ต้องการอนุรักษ์ไว้สำหรับการ อุปโภคบริโภค	มีการจัดลำดับความสำคัญ และมูลค่าทางเศรษฐกิจเพื่อการ จัดสรรทรัพยากรน้ำบาดาล
2.3) การควบคุม การปนเปื้อนต่อแหล่ง น้ำบาดาล (pollution control)	ยังไม่มีมาตรการป้องกันการ ปนเปื้อนของสารพิษ แต่เริ่มมี การศึกษาจัดทำแผนที่ความเสี่ยง ต่อการปนเปื้อนและมลสารในบาง พื้นที่ แต่ยังไม่มีความชัดเจน ในการป้องกันการปนเปื้อนของ สารพิษสู่น้ำบาดาล	มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ น้ำบาดาล ควบคุมการปนเปื้อน และฟื้นฟูพื้นที่ที่มีการปนเปื้อน	มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ น้ำบาดาล ควบคุมการปนเปื้อน และกระจายแหล่งมลสารออก ไม่ให้อักรวมกลุ่มกันและฟื้นฟูพื้นที่ ที่มีการปนเปื้อน
3) การเปรียบเทียบการพัฒนาขององค์กรและมาตรฐาน			
3.1) การกำหนดสิทธิ การใช้น้ำ (water rights)	มีการกำหนดให้ทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นของรัฐ ผู้ใช้น้ำต้องขออนุญาต ต่อรัฐเพื่อใช้น้ำ	มีการกำหนดสิทธิการใช้น้ำหลาย รูปแบบ เช่น สิทธิของเจ้าของ ที่ดินโดยสมบูรณ์ สิทธิเป็นของ สาธารณะ สิทธิเป็นของรัฐ สิทธิ เป็นของรัฐบางส่วน เป็นต้น แต่โดยส่วนใหญ่เป็นของรัฐ และ ถ่ายโอนให้องค์กรท้องถิ่นที่สร้าง ขึ้น เพื่อจัดการและการอนุรักษ์ น้ำบาดาลระดับท้องถิ่น เรียกว่า เขตอนุรักษ์น้ำบาดาล หรือ Groundwater Conservation District (GCDs) หน่วยงาน ท้องถิ่น เช่น อำเภอ หรือ คณะกรรมการลุ่มน้ำ เป็นต้น	มีการกำหนดสิทธิของผู้ใช้น้ำบน พื้นฐานของแผนการบริหาร จัดการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ของแหล่งน้ำในแต่ละช่วง
3.2) กฎระเบียบการใช้น้ำ บาดาล (regulatory provision)	มีการจัดทำระเบียบผู้ใช้น้ำบาดาล โดยรัฐ เป็นผู้ให้อนุญาต และรับ จดทะเบียนผู้ใช้น้ำบาดาลแต่ขาด การตรวจสอบติดตามการลักลอบ ใช้น้ำบาดาล และการใช้น้ำบาดาล ในกิจกรรมบางประเภท และ บ่อบาดาลบางลักษณะได้รับการ ยกเว้นการจดทะเบียน ทำให้ ระเบียบผู้ใช้น้ำบาดาลจึงไม่ครบถ้วน	มีการจัดทำระเบียบผู้เจาะและใช้น้ำ บาดาล โดยรัฐ เป็นผู้ให้ อนุญาต และกำหนดปริมาณการ ใช้น้ำ ติดตั้งมิเตอร์และจ่ายค่าใช้น้ำ บาดาล มีการรายงานประจำปี มีการรายงานข้อมูลบ่อและผล การเจาะในหลายๆ ประเทศยังคงมี การลักลอบเจาะบ่อน้ำบาดาล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละท้องถิ่น สามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อ จัดทำกฎระเบียบ การใช้น้ำบาดาล

ตาราง 2-2 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในประเทศไทยกับระดับสากล (ต่อ)

รายการเปรียบเทียบ	การบริหารจัดการ น้ำบาดาลประเทศไทย*	การจัดการน้ำบาดาล ในยุโรปและอเมริกา**	หลักการจัดการ น้ำบาดาลสากล***
3.3) กฎหมายน้ำ (water legislation)	มีการตราพระราชบัญญัติ น้ำบาดาล พ.ศ.2520 ขึ้นใช้งาน แก้ไขปรับปรุงให้ทันสมัยขึ้น แต่ขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมายยัง ขาดประสิทธิภาพและจำเป็นต้อง แก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมาย	มีกฎหมายน้ำบาดาลเพื่อใช้ใน การบริหารจัดการทรัพยากร น้ำบาดาล เป็นไปตามบริบทของ พื้นที่ และระดับการใช้น้ำบาดาล โดยคำนึงถึงสิทธิของผู้เป็น เจ้าของพื้นที่	มีกฎหมายน้ำบาดาลในการจัดการ ทรัพยากรอย่างเต็มรูปแบบ ประกอบด้วยกฎหมายขออนุญาต ใช้น้ำและสิทธิการใช้น้ำ การทิ้งน้ำ เสียลงชั้นหินอุ้มน้ำ บทลงโทษ ผู้กระทำผิด การควบคุมการสร้าง บ่อน้ำบาดาล แนวทางการจัดทำ แผนการใช้ทรัพยากรในลุ่มน้ำ หรือชั้นหินอุ้มน้ำ การใช้น้ำบาดาล ร่วมกับน้ำผิวดิน กำหนดเขต ป้องกันและอนุรักษ์แหล่ง น้ำบาดาลกำหนดให้มีการสัมมนา ระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียเพื่อจัดการร่วมกัน และ กำหนดการตรวจสอบระดับ และคุณภาพแหล่งน้ำบาดาล
3.4) การหารือทำความเข้าใจ ตลกระหว่างผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย (Stakeholder participation)	ยังไม่มีการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้ น้ำบาดาล และการวางแผนการ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล ทำโดยภาครัฐ ยังขาดการมีส่วนร่วม ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	มีองค์กรผู้ใช้น้ำบาดาลและมีส่วน ร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่ ทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากร น้ำบาดาลในการวางแผนการ บริหารจัดการทรัพยากร น้ำบาดาล	มีองค์กรผู้ใช้น้ำบาดาลและมีส่วน ร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่ทำ หน้าที่บริหารจัดการทรัพยากร น้ำบาดาลในการวางแผนการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
3.5) การประชาสัมพันธ์ และการให้ความรู้ด้าน น้ำบาดาล (awareness and education)	มีการให้ความรู้ด้านศักยภาพ แหล่งน้ำบาดาลทางแผนที่ น้ำบาดาลและระบบฐานข้อมูลทาง ระบบเครือข่าย	มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์ น้ำบาดาล	มีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ การอนุรักษ์น้ำบาดาล และมีการ แลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างผู้ มีส่วนได้ส่วนเสีย
3.6) การใช้หลักการ ทางเศรษฐศาสตร์ ควบคุมการใช้น้ำ บาดาล (economic instruments)	มีการพัฒนาระบบการเก็บค่าใช้ น้ำบาดาลโดยรัฐ เพื่อให้มีงบประมาณ ในการบริหารจัดการน้ำบาดาล และ เป็นการลดการใช้ น้ำบาดาลอย่าง ฟุ่มเฟือย	กำหนดให้ทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นเสมือนสินค้าและจัดให้มีการ โอนสิทธิการใช้น้ำ (water trading) และพัฒนาตลาดการซื้อขายน้ำ (water markets) ได้	พิจารณาทรัพยากรน้ำบาดาลเป็น เสมือนสินค้าและจัดให้มีการโอน สิทธิการใช้น้ำ (water trading) และพัฒนาตลาดการซื้อขายน้ำ (water markets) ได้

หมายเหตุ : จาก *สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2555), ** International Water Management
Institute (2016) และ*** Foster and Kemper (2002-2004) ในสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2555)

บทที่ 3

การวิเคราะห์และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน

ผลการวิเคราะห์และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในจังหวัดน่าน 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่ นครราชสีมา และขอนแก่น ผ่านกระบวนการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้บริหารและผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคัดเลือกตัวแทนของ อปท. จำนวนจังหวัดละ 30 อปท. ที่เคยฝึกอบรมด้านน้ำบาดาลในอดีต และกระจายพื้นที่ไปตามลักษณะศักยภาพน้ำบาดาลและจำนวนบ่อน้ำบาดาล คณะทำงานได้ดำเนินการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้กับ อปท. เกี่ยวกับความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล ได้เป็นแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 4 ชุด ได้แก่

1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 นโยบาย เป้าหมาย และความต้องการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 การสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

ส่วนที่ 5 ความกังวลต่อการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาลอย่างยั่งยืน ที่เกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาลด้านต่างๆ สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 นโยบาย เป้าหมาย และความต้องการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 การสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

ส่วนที่ 5 ผลสำเร็จของการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

3) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 8 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

ส่วนที่ 2 นโยบาย เป้าหมาย และความต้องการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 การสนับสนุนความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ส่วนที่ 5 คุณภาพการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 6 ผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 7 การติดตาม ตรวจสอบ และการพัฒนาการทำงานด้านน้ำบาดาล จากกรมทรัพยากร
น้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันของ รัฐ – ท้องถิ่น
(กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมฯ-อปท.) ในภารกิจด้านน้ำบาดาล
ที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

4) แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 8 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของ อปท. ด้านน้ำบาดาลที่ผ่านมาหลังการถ่ายโอนภารกิจ

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 การสนับสนุนความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ส่วนที่ 5 คุณภาพการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 6 ผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 7 การติดตาม ตรวจสอบ และการพัฒนาการทำงานด้านน้ำบาดาล จากกรมทรัพยากร
น้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันของ รัฐ – ท้องถิ่น
(กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมฯ-อปท.) ในภารกิจด้านน้ำบาดาล
ที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

โดยรายละเอียดแบบสัมภาษณ์ทั้ง 4 แบบ แสดงในภาคผนวก และคณะทำงานได้ดำเนินการ
ประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์
ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนรวมทั้งสิ้น 91 แห่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ทบ.) เพื่อความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานในระยะ
ที่ผ่านมา ผลการดำเนินงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและนโยบายด้านการพัฒนาและบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำบาดาล และแนวทางการกระจายอำนาจด้านน้ำบาดาลไปสู่ท้องถิ่น ในระยะยาว ผู้บริหารของ
กรมทรัพยากรน้ำบาดาลที่ให้สัมภาษณ์จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล 2 ท่าน
ผู้อำนวยการสำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล และผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ต่างๆ ของทั้ง
3 พื้นที่ สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

3.1.1 นโยบาย เป้าหมาย และความต้องการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเห็นด้วยกับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล การถ่ายโอนตาม
พรบ. กระจายอำนาจ ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 7,000 แห่ง แต่ควรมีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม และมีความต้องการ และพิจารณาความสามารถของท้องถิ่นให้
เหมาะสมกับภารกิจที่จะถ่ายโอนลงไป เนื่องจากชั้นน้ำบาดาลหรือแอ่งน้ำบาดาลต่อเนื่องครอบคลุมพื้นที่ขนาดใหญ่
ครอบคลุมพื้นที่หลาย อปท. ต้องมีหน่วยงานกลางดูแลในภาพรวมด้วย

เป้าหมาย นโยบาย ครมมี 3 มิติ กฎหมาย การพัฒนา การบำรุงรักษา การดำเนินงานจำเป็นต้องเป็นไปตาม พรบ. การกระจายอำนาจ ครมมีการถ่ายโอนในท้องถิ่นที่มีความพร้อม เช่น ท้องถิ่นที่มีระบบการประเมิน ซึ่งเป้าหมายเป็นไปตาม พรบ. อยู่แล้ว โดยประเด็นบ่งชี้เกณฑ์การถ่ายโอนครมมีความชัดเจน ครมมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการลดขั้นตอนในการทำงาน เป้าหมายคือการแก้ปัญหาภัยแล้ง เน้นเรื่องการบริหารจัดการที่ดี การถ่ายโอนต้องจัดสรรงบประมาณให้ชัดเจน ไม่ควรถ่ายโอนไปทุกภารกิจ เนื่องจากมีข้อจำกัดของบุคลากรของ อปท. ในส่วนของกรมฯ ครมมีการทบทวนนโยบายส่วนใดที่ต้องทำเอง และการอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลขนาดต่ำกว่า 4 นิ้ว กรมฯ มีนโยบาย เพื่อถ่ายโอนภารกิจให้กับท้องถิ่นทุกจังหวัดทั่วประเทศ ภายในปี 63 ซึ่งได้มีหนังสือแจ้งคณะกรรมการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทราบแล้ว และอาจจะมีการโอนบ่อ 4 ถึง 6 นิ้วในการอนุญาตให้จังหวัดน่านร้องในอนาคต เพื่อเป็นการบริการประชาชนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากท้องถิ่นอยู่ใกล้ประชาชน แต่การพัฒนา การอนุญาตเจาะ ใช้น้ำบาดาลจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลองค์ความรู้ทางกายภาพน้ำบาดาล ซึ่งท้องถิ่นอาจมีข้อจำกัด ดังนั้นในเบื้องต้นจึงได้โอนบ่อขนาดเล็กก่อน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบตามมาจากการอนุญาตที่ขาดองค์ความรู้ ซึ่งหากเกิดผลกระทบจะฟื้นฟูได้ยากและมีค่าใช้จ่ายสูง

3.1.2 การสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล แบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านโครงสร้าง

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ให้ข้อมูลว่า โครงสร้าง ทบ. ยังคงเดิมไม่ได้ตั้งอะไรเพิ่มขึ้น ปัญหาสำคัญคืออยู่คนละกระทรวงและหากจะแก้ไขต้องปรับปรุงโครงสร้าง ทบ. และบูรณาการกับกระทรวงมหาดไทยให้มากขึ้น โดยไปเน้นการพัฒนา ระบบ IT มาช่วยกระบวนการงานดีกว่าเพิ่มคน แต่ต้องเพิ่มคนติดตามการกระทำผิดกฎหมายน้ำบาดาล

2) ด้านบุคลากร

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ให้ข้อมูลว่าบุคลากรมีน้อยและเนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรเดิมเป็นงานด้านพัฒนาน้ำบาดาล การปรับเปลี่ยนภารกิจมาเป็นพีเลียง อปท. ต้องฝึกอบรมบุคลากรใหม่ ทบ. เองก็มีภารกิจหลายด้านทำให้ดีทั้งหมดได้ยาก จะต้องมีการขออัตรากำลังด้านการกำกับดูแลภารกิจถ่ายโอนให้มากขึ้น

3) ด้านการถ่ายโอนองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล การบริหารงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ให้ข้อมูลว่าคงเดิม ใช้ส่วนงานเดิมในการทำหน้าที มีการฝึกอบรมเมื่อ 3-4 ปีที่แล้ว เป็นการฝึกอบรมที่ไม่มากนัก เมื่อเข้าปีที่ 4 ไม่ได้ดำเนินการอบรม จึงเกิดความไม่ต่อเนื่องต้องเพิ่มการให้ความรู้ด้านต่างๆ 1. พื้นฐานวิทยาศาสตร์ 2. พื้นฐานกฎหมาย 3. พื้นฐานช่าง ต้องมีความจริงจังกับการฝึกอบรมให้มากขึ้น ต้องจัดงบประมาณดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ลงไปที่เจ้าหน้าที่ อปท. ช่างเจาะและเจ้าหน้าที่ระดับหมู่บ้าน

4) ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และฐานข้อมูล

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ให้ความเห็นว่า กรมฯ มีระบบฐานข้อมูลให้ แต่บุคลากรส่วนมากอาจใช้ไม่ต่อเนื่องหรือใช้ไม่เป็นเลย ส่งผลให้ไม่มีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศเพื่อควบคุมกิจการ

น้ำบาดาล ต้องมีการสร้างเครื่องมือสนับสนุนให้ใช้งานข้อมูล และฝึกอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง หากมีระบบมอเนิเตอร์ตำบลละ 1 สถานี มีเครื่องมือวัดน้ำ คุณภาพน้ำเบื้องต้น

5) ด้านงบประมาณ

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ให้ความเห็นว่าต้องมีการจัดตั้งงบประมาณด้านการสนับสนุน การถ่ายโอน โดยมีแผนหรือจัดส่วนที่ชัดเจนและต่อเนื่อง งบประมาณถ่ายโอนไม่ได้มีการจัดสรร หน่วยงาน อปท. ก็ร้องงบประมาณ ส่วนใหญ่งบประมาณที่จัดสรรให้ อปท. จะเป็นงบประมาณการก่อสร้างอื่นๆ วิธีคิด แตกต่างกัน ท้องถิ่นไม่มีแผนงบประมาณที่ต่อเนื่องด้านน้ำบาดาล ต้องให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดูแล ระบบการจัดสรรงบประมาณให้ถูกต้องในด้านงบประมาณน้ำบาดาล

6) ด้านกระบวนการถ่ายโอน การติดตาม ประเมินผล และการปรับปรุงกระบวนการถ่ายโอน

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ให้ความเห็นว่าต้องสร้างกลุ่ม อปท. สร้างกลไกการบริหารจัดการใน รูปแบบใหม่ ที่มีการสนธิกำลังกันของ อปท. (หรือ ระดับจังหวัดที่ให้บริการ อปท.) ควรมีกลไกการประเมินผล โดยมี สด./ตัวแทน อปท. มาร่วม

7) สรุป

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เห็นว่า ภารกิจระดับชาติเป็นไปตามกรอบ มีการบริหารงานตาม โครงสร้างกรมฯ เดิมอยู่แล้ว การถ่ายทอดเทคโนโลยีเน้นการอบรม ควบคุมตรวจสอบเครื่องมือ การนำ เทคโนโลยี แอปพลิเคชัน ระบบ e-Learning กำหนดการเก็บค่าธรรมเนียม และควรมีการประเมินผลร่วมกัน ระหว่าง สด. กับ ทบ. หรือผู้แทน อปท. ควรดำเนินการถ่ายโอนภารกิจให้กับ อปท. ที่พร้อมก่อน

3.1.3 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

ความคิดเห็นต่อปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล แบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1) มีปัจจัยภายนอกอะไรบ้างที่สนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เห็นว่า กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDG การเจริญก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีทำให้สามารถลดภาระงานลงได้โดยการจัดทำแอปพลิเคชันจะทำให้มีความรวดเร็วและโปร่งใสมาก ขึ้น นโยบายการกระจายอำนาจยังมีความล่าช้า งบประมาณของรัฐบาลที่จะสนับสนุนยังไม่เพียงพอ กฎหมาย การกระจายอำนาจที่กำหนดให้ต้องถ่ายโอน ความต้องการได้รับบริการอย่างรวดเร็วของประชาชน อปท. บางส่วนเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมต้องการที่อยากจะได้ภารกิจไปเพราะเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่าย น้ำบาดาล

2) มีปัจจัยภายนอกอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรคต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เห็นว่า การไร้ทิศทาง การไม่มีการคัดแยก อปท. ที่พร้อมรับการ ถ่ายโอน ขั้นตอน ประเภทการถ่ายโอน การจัดตั้ง สนทช. เข้ามาดูแลกิจการด้านน้ำบาดาลในภาพใหญ่ ขอบเขตยังไม่มีความชัดเจน ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ออกกฎหมายยังไม่เข้าใจข้อเท็จจริง กับความยากง่ายหรือ ความพร้อมของท้องถิ่นว่าพร้อมหรือไม่ แต่ก็ออกกฎหมายมาให้ปฏิบัติโดยไม่มีกระบวนการหรือขั้นตอนที่ ชัดเจนแต่ก็แก้ไขได้ยาก ทบ. ต้องดำเนินการไปตามกฎหมาย ส่วนของ อปท. เองมีภารกิจมากและหลากหลาย

แต่มีบุคลากรน้อย ขาดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล ต้องแก้ไขโดยการให้ความรู้ การฝึกอบรมให้มากขึ้น และที่สำคัญ คือ ประชาชนยังไม่เข้าใจกฎหมายน้ำบาดาลต้องประชาสัมพันธ์เพิ่มอีกมาก

3.1.4 ความกังวลต่อการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาลอย่างยั่งยืน ที่เกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาลด้านต่างๆ สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) การขุดเจาะน้ำบาดาล การพัฒนาเป่าล้างบ่อบาดาลเดิม และการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เห็นว่า การก่อสร้างบ่อบาดาลไม่เป็นปัญหา แต่มีปัญหาการบริหารจัดการ การเงินของการบำรุงรักษา ท้องถิ่นยังขาดความรู้เทคนิคทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาน้ำบาดาลมากทำให้ไม่ยอมมีแผนงานโครงการเจาะบ่อบาดาลจึงเห็นว่า ปัจจุบันประชาชนยังขาดแคลนน้ำ งบประมาณก็ไปก่อสร้างโครงการอื่นที่ง่ายกว่า หากว่าจำเป็นต้องก่อสร้างบ่อน้ำบาดาล ควรแจ้งกรมฯก่อน บางครั้งการขาดความรู้ทำให้ได้บ่อที่ไม่ได้มาตรฐาน เกิดการปนเปื้อนหรือสภาพบ่อไม่ดี ส่งผลต่อปริมาณน้ำและคุณภาพน้ำด้วย ควรมีการอบรมให้แก่ อปท. เป็นประจำเช่นทุกๆปี ทั้งช่างและผู้บริหาร เมื่อขาดการติดตามผลข้อมูลการบริหารจัดการจะหายไปจากระบบของ ทบ. บ่อเล็กและบ่อตื้นหายไป (ข้อมูลหาย) ต้องมีระบบไอทีของทั้ง ทบ. - อปท. ใช้ร่วมกัน การอนุญาตจะต้องมาที่ ทบ. เลย ให้ อปท. มีรายได้จัดสรรไปตามความเหมาะสม จะต้องมีการประชาสัมพันธ์มากๆ ลดความยุ่งยากในการขออนุญาต และองค์ประกอบสำคัญอีกส่วน คือ ช่างเจาะบ่อบาดาลที่ต้องผ่านการฝึกอบรมให้มีความสามารถและคุณธรรม

2) การอนุญาตการขุดเจาะน้ำบาดาลที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางตอนบนสุด น้อยกว่า 4 นิ้ว (100 มิลลิเมตร) และมอบอำนาจการอนุญาตใช้น้ำบาดาล ที่อนุญาตใช้ไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เห็นว่า หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการทำงานด้านการพัฒนาน้ำบาดาลในภารกิจที่ 1 แล้วมีความคุ้นเคยและพัฒนา จึงเห็นควรให้มีการรับภาระหน้าที่แบบเต็มๆที่ต่อไปจากการถ่ายโอน 3 จังหวัดมีปัญหาค่อนข้างมากทั้งกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ที่อาจขาดการติดตามอย่างใกล้ชิดถึงแม้ ทบ. จะมีกฎหมายวิธีปฏิบัติและระบบสารสนเทศ สนับสนุนและติดตามแต่ท้องถิ่นยังใช้น้อยมาก ขบวนการดำเนินการมีหลายขั้นตอนและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานทั้ง อปท. ทสจ. และ สทบ. เขต ตามขนาดของบ่อที่กฎหมายถ่ายโอนภารกิจ และเสริมความ รวดเร็ว สะดวก สบาย ลดค่าใช้จ่ายให้ประชาชนและลดความยุ่งยากทางเจ้าของพื้นที่และประชาชนด้วยในปี พ.ศ. 2563 เมื่อต้องขยายการถ่ายโอนไปยังจังหวัดพื้นที่ทั่วประเทศระบบ e-Service ก็จะช่วยได้

3) การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เห็นว่า ควรจัดแบ่งตามภาระงาน โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของแหล่งน้ำและการให้บริการที่ดี ปัจจุบันท้องถิ่นไม่ได้เก็บเลย อาจจะช่วยความยุ่งยากหรือการไม่มีงบประมาณให้ ไม่มีบุคลากร หรือ ระเบียบนโยบายของ อปท. ให้ความสนใจ แต่ในอนาคตหากมีการจัดสรรงบประมาณให้และมีระบบ e-Service ด้วย ก็จะเก็บค่าใช้น้ำได้มากขึ้น

3.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) เพื่อความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน ในระยะที่ผ่านมา ผลการดำเนินงานและนโยบายด้านการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล และ แนวทางการรับงานกระจายอำนาจด้านน้ำบาดาลไปสู่ท้องถิ่นในระยะยาว ผู้บริหารของกรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่นที่ให้สัมภาษณ์จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการกระจายอำนาจและการ จัดทำงบประมาณเงินอุดหนุน ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีท้องถิ่น นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ (ผู้บริหารมอบหมาย) และนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ (ผู้บริหารมอบหมาย) สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

3.2.1 นโยบาย เป้าหมาย และความต้องการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

1) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร

ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ความเห็นว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบาย การรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความชัดเจนมากและขับเคลื่อนกันอย่าง ต่อเนื่องในเชิงนโยบายถึงแม้ทาง สถ. จะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง แต่ผู้บริหารก็มีการสอนต่อภารกิจ เชิงนโยบายอย่างต่อเนื่องและมีการทำงานเชิงรุกที่มีการขับเคลื่อนให้เป็นไปตามแผนการถ่ายโอนภารกิจให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประโยชน์สูงสุดกับพี่น้องประชาชน

2) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีเป้าหมายในการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร

ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ความเห็นว่า เป้าหมายหลักในการถ่ายโอนภารกิจนี้คือ การพยายามให้ท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ได้ทำงานและมีอำนาจในการตัดสินใจได้ใน หลายๆเรื่อง เพียงแต่เป้าหมายที่ดำเนินการ ต้องมีการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบและมีการเกี่ยวข้องกับหลาย ฝ่าย ประกอบการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลนี้เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องในด้านเทคนิคด้วยทั้งภูมิศาสตร์ บริบทพื้นที่ การสำรวจจุดเจาะแหล่งน้ำบาดาล ซึ่งทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพี่น้องท้องถิ่นใน ประเทศ ก็ยังไม่มีความพร้อมในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องในประเด็นเชิงลึก เพียงแต่ประเด็นที่เป็นเป้าหมายหลัก เฉพาะด้าน ทางกรมฯ เรามีความชัดเจนเป็นอย่างดี

3) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้ประโยชน์อย่างไรในการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไป ยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ความเห็นว่า กรมฯ เน้นการประสานความร่วมมือให้การ ถ่ายโอนภารกิจให้เกิดความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพมากที่สุดและสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นรายงานให้ คณะกรรมการกระจายอำนาจได้รับทราบและดำเนินการประสานกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อวางระบบ และกรอบการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานในภารกิจที่เราร่วมกันรับผิดชอบนี้ประสบความสำเร็จมากที่สุดตาม แนวนโยบายและแผนงานที่ได้วางไว้

4) ท่านเห็นด้วยกับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ เพราะ เหตุใด

ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ความเห็นว่า เห็นด้วย แต่ต้องมีการวางระบบการบริหาร ให้ดีเพราะไม่ใช่ว่าจะถ่ายโอนภารกิจใดไปแล้วไม่มองดูความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและต้อง

ยอมรับในข้อเท็จจริงว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมกันทั้งหมดในทุกประเภทเนื่องจากมีข้อจำกัด ขนาดในเขตพื้นที่ของจังหวัดน่านครราชสีมาทั้งที่เป็นพื้นที่จังหวัดน่านเองบางพื้นที่งานด้านนี้ยังไม่สามารถขับเคลื่อนไปได้ครบทั้งหมดเนื่องจากมีข้อจำกัดในบริบทและสภาพการบริหารที่แตกต่างกัน ทั้งนี้มองว่าการถ่ายโอนเป็นเรื่องที่ดีแต่ต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการรองรับในภารกิจนั้นให้เรียบร้อยทั้ง บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการปรับปรุง แก้ไขรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย แก้ไขให้มันถูกต้องและกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีการอบรมเพิ่มเติมความรู้ให้กับข้าราชการส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพราะบุคลากรท้องถิ่นทุกวันนี้รับหลายเรื่องในการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง แต่สิ่งที่ต้องตระหนักร่วมกันและให้ความสำคัญคือต้องให้ความรู้เขาเข้าไปด้วย จะให้กรมฯ จัดอบรมให้ทุกเรื่อง เรายังไม่มีความชำนาญและบางที่ภารกิจที่มีการถ่ายโอนเราก็ไม่สามารถเข้าใจในเชิงลึกในทุกๆ เรื่อง ดังนั้นหน่วยงานที่มีการถ่ายโอนต้องขับเคลื่อนด้านการให้ความรู้ในภารกิจนั้นอย่างสม่ำเสมอ และต้องมีความต่อเนื่อง จัดทำให้การดำเนินการดังกล่าวประสบผลสำเร็จ และนอกจากนี้ต้องมีการสื่อสารความรู้ต่างๆ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงด้วย ให้พิจารณาความพร้อมของท้องถิ่นบ้าง เพราะบางที่ท้องถิ่นเองก็ไม่เชื่อว่าสามารถทำได้ทุกอย่าง การถ่ายโอนเองก็ไม่เต็มที่มีแต่ภาระงาน แล้วข้อมูลในระดับเชิงพื้นที่ที่ท้องถิ่นมีครบถ้วนหรือไม่ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลก็กรมส่งเสริมฯ ระดับผู้บริหารต้องมากำหนดแนวทางร่วมกันอย่างชัดเจนให้มากกว่านี้ ถ้าทำได้จะส่งผลดีอย่างมากต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านนี้และมีการกำหนดขอบเขตในเรื่องนั้นๆ ในการถ่ายโอนให้เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

3.2.2 การสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านโครงสร้าง

ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ข้อมูลว่า โครงสร้างยังเป็นไปตามโครงสร้างภายในหน่วยงานแบบเดินตามสายการบังคับบัญชา ภารกิจการถ่ายโอนไม่ได้มีการระบุเรื่องโครงสร้างการทำงานให้แก่หน่วยงานไปดำเนินการวางระบบการบริหารจัดการงานภายในองค์กรเอง กรมฯ เน้นที่การประสานงานให้หน่วยงานขับเคลื่อนตามภารกิจที่มอบหมายและสร้างการรับรู้เข้าใจตรงกัน

2) ด้านบุคลากร

ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ข้อมูลว่า การถ่ายโอนภารกิจยังไม่มีถ่ายโอนด้านบุคลากร ข้าราชการท้องถิ่นทำงานหลายด้าน และ อบต. ขนาดเล็กเองก็มีบุคลากรไม่เพียงพอ และการโอนบุคลากรก็ไม่มีแนวทางที่ชัดเจนใดเลย กรมฯ พยายามประสานให้ท้องถิ่นโดยความร่วมมือกับท้องถิ่นจังหวัดในแต่ละจังหวัดในการอบรมเพิ่มความรู้ให้กับข้าราชการท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอและเน้นการทำงานที่ต้องมีการทำงานประสานงานในเชิงรุกร่วมกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

3) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล การบริหารงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ข้อมูลว่า มีภารกิจที่เพิ่มเติมมากขึ้นในหน่วยงานต้องมีการจัดทำผังขั้นตอนการทำงานด้านน้ำบาดาลเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจในกระบวนการการขออนุญาต ข้าราชการท้องถิ่นยังไม่มีความรู้ที่เพียงพอเพราะภารกิจด้านน้ำบาดาลบางเรื่องเป็นเชิงเทคนิค ทางกองช่างเองหรือแม้แต่ ผอ.กองช่างก็คงจะไม่สามารถเข้าใจอย่างละเอียด ต้องแก้ไขโดยเร่งประสานความร่วมมือในการให้

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจัดอบรมให้กับบุคลากรท้องถิ่น และเน้นการประสานงานแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นทราบในรูปแบบต่างๆ

4) ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และฐานข้อมูล

ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ข้อมูลว่า ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ในระดับท้องถิ่นยังไม่มี ความพร้อมถ้าเป็นการขุดเจาะเท่าที่มีข้อมูลก็จะมีประสานงานกับทรัพยากรน้ำบาดาลในการขุดเจาะ ส่วนการขุดเจาะเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งที่ผ่านมาก็ใช้งบประมาณของทางท้องถิ่นเอง ฐานข้อมูลไม่มี บทบาท ของท้องถิ่นจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะเน้นการประสานงานกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในการดำเนินการด้านนี้ เพราะการทำงานนี้จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเทคนิคขั้นสูงในการขุดเจาะน้ำบาดาล

5) ด้านงบประมาณ

ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ข้อมูลว่า ตั้งแต่มีการถ่ายโอนภารกิจก็ยังไม่มีการถ่ายโอน งบประมาณการใช้งบประมาณในส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องเป็นของ อปท. เองยังไม่มีการถ่ายโอนงบประมาณ มาจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล งบประมาณของท้องถิ่นไม่เพียงพอเนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจที่เกิดขึ้นไม่ได้ มีการถ่ายโอนเรื่องงบประมาณไปด้วย หมดเงินที่จะมีการจัดเก็บและแบ่งให้ท้องถิ่นก็ยังขาดความชัดเจนและมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายด้วย หากมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาลท้องถิ่นจะมีการปรึกษา ฝ่ายบริหารเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนขององค์กรที่ถูกต้องตามแนวทางกฎหมายแต่จะใช้งบประมาณของทาง อปท. เอง

6) ด้านกระบวนการถ่ายโอน การติดตาม ประเมินผล และการปรับปรุงกระบวนการถ่ายโอน

ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ข้อมูลว่า มีคณะกรรมการติดตามภารกิจการถ่ายโอนของ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ยังไม่ได้มีการดำเนินการต่อเนื่อง การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลใน ปัจจุบันยังไม่มีการกำหนดแนวทางร่วมกันในการติดตามและประเมินผล แต่การปรับปรุงกระบวนการถ่ายโอน จะต้องมีการปรับปรุงระบบกลไกการประสานงานร่วมกันมากกว่านี้ เพราะช่วงเวลานี้การประสานงานจะขาด หายไป กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเฉพาะในส่วนที่กรมฯ ดำเนินการได้และติดตามได้ แต่อาจจะยังไม่มีครอบคลุมในทุกเรื่องเพราะมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเทคนิคทางช่างด้วย

3.2.3 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

1) ปัจจัยภายนอกอะไรบ้าง ที่สนับสนุนการรับโอนภารกิจน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนการรับโอน เมื่อพิจารณาจากการทำงานแล้วปัจจัยที่จะทำให้การรับโอน ประสบผลสำเร็จคือการเตรียมความพร้อมของทั้งหน่วยงานที่โอน และหน่วยงานที่รับโอนโดยฝ่ายการเมืองที่ เป็นฝ่ายนโยบายต้องมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง รวมถึงคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ประเมินผลต้องมีความต่อเนื่อง นอกจากนี้การสร้างการรับรู้และความเข้าใจกับภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ การใช้น้ำบาดาลก็เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการ แจ้งให้ทราบว่ากาใช้น้ำต่อไปนี้ต้องแจ้งหน่วยงานรัฐ พร้อมทั้ง หน่วยงานต้องมีการประสานงานกันและควรกำหนดกรอบการทำงานร่วมกันที่ชัดเจนในการถ่ายโอนภารกิจ

ฝ่ายบริหารโดยเฉพาะฝ่ายการเมืองต้องขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ การประสานงานที่เป็นระบบและต่อเนื่องกับหน่วยงานต่างๆ เป็นเรื่องที่สำคัญที่จะทำให้ภารกิจการถ่ายโอน ประสบผลสำเร็จ นอกจากปัจจัยผู้บริหารแล้ว ยังมีปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างหน่วยงานก็ยังมีปัจจัยที่

เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานมาประมวลผลร่วมกันเพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนภารกิจให้ประสบความสำเร็จ

การประสานงานระหว่างหน่วยงานเป็นเรื่องที่ฝ่ายบริหารต้องสร้างการรับรู้ร่วมกัน รวมถึงมีการบูรณาการทำงานร่วมกันเพราะในปัจจุบันปัญหาในการประสานงานยังมีปัญหาอยู่มาก พร้อมทั้งมีการจัดอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของท้องถิ่นจะทำให้การรับถ่ายโอนภารกิจด้านการรับรู้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประสานงานกับภาคเอกชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการขุดเจาะน้ำบาดาล มาอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่รัฐก็จะทำให้ได้รับความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นโดยเฉพาะด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้อง ส่วนกรมทรัพยากรน้ำบาดาลก็จัดหลักสูตรการอบรมที่สอดคล้องกันเพื่อหนุนเสริมให้หลักสูตรการขับเคลื่อนภารกิจนี้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ปัจจัยภายนอกอะไรบ้าง ที่เป็นอุปสรรคต่อการรับโอนภารกิจน้ำบาดาลไปยัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

ปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมากคือปัญหาทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายเกี่ยวกับภารกิจถ่ายโอนน้ำบาดาล รวมไปถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ อปท. ก็ทำได้ไม่เต็มที่ทำได้แค่บางอย่างเป็นการถ่ายโอนภารกิจที่ยังไม่เต็มสูบปัญหาหลายๆอย่างก็ยังไม่เป็นระบบ การสื่อสารทำความเข้าใจยังมีน้อยและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เป็นเทคนิคเฉพาะทาง และสิ่งที่เน้นย้ำเสมอคือด้านความรู้ที่ท้องถิ่นในฐานะกลุ่มข้าราชการที่รับโอนต้องมีความรู้ นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญคือสภาพภูมิอากาศภัยแล้งที่มาไม่ทันกับการดำเนินการภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งที่ต้องดำเนินการเจาะน้ำบาดาล การถ่ายโอนไม่เรียบร้อยท้องถิ่นก็ทำงานลำบากเงินก็ไม่มีบุคลากรก็ไม่พร้อมนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาไม่ทันเวลา

ความไม่พร้อมทั้งด้านอุปกรณ์ เครื่องมือและบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านโดยเฉพาะด้านเทคนิคทำให้การรับโอนมีปัญหาและอุปสรรคมาก ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันท้องถิ่นดำเนินการแสวงหาความร่วมมือกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อให้การขับเคลื่อนตามภารกิจประสบความสำเร็จ

ความไม่พร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะขาดความรู้และไม่มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่งน้ำบาดาลนี้เกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนทั้งการขุดเจาะ เป่าล้างบ่อก็เป็นเรื่องทางเทคนิคทั้งสิ้น ส่วนแนวทางการแก้ไขมองว่ากรมทรัพยากรน้ำบาดาลต้องเร่งสร้างความร่วมมือกันกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมไปถึงท้องถิ่นต่างๆในการสร้างการรับรู้ร่วมกันและต้องมีการทำอย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหาร อปท. บางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญกับภารกิจด้านน้ำบาดาลเพราะมองเป็นเรื่องที่ไกลตัวทั้งๆที่เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวมากในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนเกี่ยวกับแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในระดับพื้นที่

3.2.4 ผลสำเร็จของการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ข้อมูลว่าหลังจากการถ่ายโอนภารกิจฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะหนึ่งแล้ว มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เกิดขึ้นอย่างไร

1) การใช้จ่ายงบประมาณ คิดว่าไม่สำเร็จ เพราะ การถ่ายโอนภารกิจในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาลไม่ได้รวมถึงการถ่ายโอนภารกิจด้านงบประมาณ สำหรับงบประมาณเป็นสิ่งที่หน่วยงานของ อปท. ดำเนินการตั้งเอกสารค่าของงบประมาณและดำเนินการตามแผนปกติ ยังไม่มีการถ่ายโอนงบประมาณมาจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อให้กรมส่งเสริมฯ นำไปจัดสรรให้กับ อปท. ปัจจุบันเน้นถ่ายโอนที่เป็นภาระงาน ซึ่งก็ยอมรับว่าด้านงบประมาณกับภารกิจยังไม่สัมพันธ์กัน

2) กลไกการทำงาน คิดว่าไม่สำเร็จ เพราะ กระบวนการที่เป็นกลไกการทำงานมองว่ายังไม่สำเร็จ เพราะการถ่ายโอนอำนาจยังไม่เต็มที่เพราะ อปท. ทำได้แค่การยื่นเรื่องเพื่อขออนุญาตได้อย่างจำกัดส่วนอื่นๆ ต้องประสานกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ระบบการทำงานก็ต้องมีการทำงานที่สอดคล้องกันเน้นการทำงานที่ประสานงานกันอย่างมาก กระบวนการทำงานระบบการประสานงานก็ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันมากนัก และขาดความต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นก็ต้องมีการประชุมปรึกษาหารือในการดำเนินงานขับเคลื่อนตามแนวทางที่นโยบายกำหนด วางระบบร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การถ่ายโอนภารกิจมันถ่ายโอนไม่เต็มรูปแบบมันทำได้ครึ่งๆ กลางๆ

3) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เอกชน และชุมชน คิดว่าสำเร็จ เพราะการสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนมองว่าสำเร็จเพราะการทำงานของท้องถิ่นยึดถือเอาความต้องการของประชาชนเป็นตัวตั้งในการทำงานร่วมกัน การเจอน้ำบาดาลปัญหาที่เกิดขึ้นก็เกิดจากประชาชนด้วยที่ลักลอบเจาะ การสร้างการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ จึงนำมาสู่ความร่วมมือในการทำงานเพื่อขับเคลื่อนภารกิจให้ประสบผลสำเร็จ

4) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรของ อปท. เรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับภารกิจถ่ายโอน คิดว่าไม่สำเร็จ เพราะการเพิ่มเติมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภารกิจน้ำบาดาลยังไม่มีอย่างต่อเนื่อง ข้าราชการที่อยู่ในระดับพื้นที่ยังขาดความรู้เฉพาะด้านอีกมาก การเพิ่มเติมความรู้ทั้งเกี่ยวกับภารกิจหน้าที่การงาน ความรู้เฉพาะด้านเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้การถ่ายโอนภารกิจที่มีจำนวนมากในปัจจุบันนำมาสู่การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่ต้องมีความรู้ในหลากหลายด้าน มันจึงเป็นความท้าทายอย่างมากของผู้บริหารในปัจจุบัน รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่มีความจำเป็นที่ต้องแก้ไขก็ดำเนินไปด้วยความล่าช้ากว่าจะประกาศใช้ก็อาจจะไม่ทันการณ์ กฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่มี ความชัดเจนยังไม่มีการถ่ายทอดให้กับท้องถิ่นรับทราบเท่าไรนัก การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเกี่ยวข้องกับน้ำบาดาลนี้เป็นสิ่งที่จะต้องเร่งขับเคลื่อนในการพัฒนาบุคลากรในการรับการถ่ายโอนตามภารกิจที่เกิดขึ้น

3.3 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

การรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ อปท. 3 จังหวัด แบ่งออกได้เป็นด้านตำแหน่ง การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน แสดงในตารางที่ 3-1 และ 3-2

ตารางที่ 3-1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่าง	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้บริหาร	30	44.12	60	50.00	48	46.20	138	47.26
ผู้ปฏิบัติงาน	38	55.88	60	50.00	56	53.80	154	52.74
รวม	68	100.00	120	100.00	104	100.00	292	100.00

ข้อมูลระยะเวลาการปฏิบัติงาน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานระหว่าง 10-20 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมา คือ ระยะเวลาการปฏิบัติงานระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 ระยะเวลาการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และระยะเวลาการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไป	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด								
ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	16.2	15	12.5	21	20.2	47	16.1
ปริญญาตรี	35	51.5	69	57.5	43	41.3	147	50.3
ปริญญาโท	17	25.0	36	30.0	39	37.5	92	31.5
ปริญญาเอก	2	2.9	-	-	1	1.0	3	1.0
ไม่ระบุ	3	4.4	-	-	-	-	3	1.0
รวม	68	100.0	120	100.0	104	100.0	292	100.0
ประสบการณ์การทำงาน								
ต่ำกว่า 5 ปี	8	11.7	28	23.3	2	1.9	38	13.0
5-10 ปี	20	29.4	32	26.7	20	19.2	72	24.7
10-20 ปี	22	32.3	45	37.5	36	34.6	103	35.3
มากกว่า 20 ปี	7	10.3	15	12.5	46	44.2	68	23.3
ไม่ระบุ	11	16.2	-	-	-	-	11	3.8
รวม	68	100.0	120	100.0	104	100.0	292	100.0

3.3.2 นโยบาย เป้าหมาย และความต้องการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล มายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยส่วนใหญ่ผู้บริหารท้องถิ่นไม่มีการกำหนดนโยบายด้านน้ำบาดาลโดยเฉพาะ แต่ด้วยมีหน้าที่จัดหา
น้ำและพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่อยู่แล้วจึงมีนโยบายโดยรวม ดังนี้

1) นโยบายหรือแผนงานด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัด

1.1) ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ในด้าน ระเบียบ กฎหมายในการขออนุญาต
ใช้น้ำบาดาล ขุดเจาะบ่อบาดาล ให้ถูกต้องได้มาตรฐาน

1.2) ดำเนินการรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของแหล่งน้ำบาดาลและใช้ประโยชน์ให้
สูงสุด

1.3) ดำเนินการแสดงให้เห็นความสำคัญของมาตรการการใช้น้ำบาดาลที่เกี่ยวข้องกับ
การขออนุญาตขุดเจาะ เนื่องจากชุมชนในเขตเทศบาลมีการขยายจากชนบทเป็นกิ่งเมืองประชาชนหนาแน่น
ความต้องการมีมากขึ้น

1.4) ดำเนินกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลมีการ
พัฒนาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

1.5) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการดำเนินการพัฒนาแผนการเป่าล้างบ่อบาดาลทุกปี

1.6) ดำเนินการจัดการประชุมส่วนท้องถิ่นเพื่อรับฟังปัญหาความต้องการ กรณีการขาดแคลนน้ำ
อุปโภคบริโภคในช่วงฤดูแล้ง โดยหมู่บ้านบางแห่งได้มีการขอให้เทศบาลดำเนินการหาแหล่งน้ำเพิ่มเติม

โดยการขุดเจาะบ่อบาดาล จึงได้นำมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรอการดำเนินการแก้ไขปัญหา
ตามนโยบายการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

1.7) บางเทศบาลมีแผนงานดำเนินการในด้านความรู้พื้นฐานโครงการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค
อย่างทั่วถึง

1.8) ดำเนินการทบทวนยุทธศาสตร์เดิม/ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาเป็นปัจจัย
ตั้งต้น

1.9) ดำเนินการวางแผนระยะยาวโดยการเติมน้ำผิวดินลงใต้ดิน เพื่อส่งน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลให้
มากที่สุด เพื่อเป็นการชดเชยที่มีการดึงน้ำใต้ดินมาใช้ในการทำประปาหมู่บ้าน เพื่อเป็นการสร้างสมดุลให้กับ
ปริมาณน้ำบาดาลใต้ดิน อบรมให้ประชาชนในพื้นที่ใช้น้ำบาดาลอย่างประหยัดและช่วยกันอนุรักษ์แหล่ง
น้ำบาดาล และการอนุรักษ์พื้นที่ต้นแม่น้ำ

1.10) ดำเนินการนำน้ำบาดาลมาใช้ในระบบประปาหมู่บ้านให้ประชาชนมีน้ำใช้อุปโภคบริโภคทุก
หมู่บ้าน

1.11) ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลในส่วนอื่นนอกเหนือจากเรื่องข้อมูลบ่อบาดาล การยื่นขออนุญาต
การขอใช้น้ำ

1.12) ดำเนินการจัดทำแผนงานด้านน้ำอุปโภคบริโภค โดยการตั้งโครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล
ให้กับหมู่บ้านที่มีความเดือดร้อนขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

1.13) ดำเนินการตรวจสอบความจำเป็นและความต้องการของผู้ขออนุญาตขุดเจาะบ่อบาดาล

1.14) ดำเนินการสำรวจและสรุปผลการสำรวจเพื่อจัดทำแผนเศรษฐกิจพอเพียงด้านเกษตรและ
แหล่งน้ำในพื้นที่ตำบลและนำไปบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี

1.15) ดำเนินการกำหนดจุดเพื่อการบริการให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีน้ำใช้อย่างทั่วถึง พัฒนา
คุณภาพน้ำบาดาล เพิ่มปริมาณบ่อให้กับประชาชนในพื้นที่ พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อใช้ในการเกษตรแทน
การใช้น้ำบาดาล

1.16) พัฒนารูปแบบการใช้น้ำบาดาลที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยใช้
เทคโนโลยีสมัยใหม่

1.17) กำหนดแนวทางร่วมกันในการดูแลอนุรักษ์น้ำบาดาลทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน และ
ภาครัฐ

1.18) พัฒนาคุณภาพของน้ำบาดาล เช่น ทำให้น้ำไม่มีสี และไม่มีการปนเปื้อนเพื่อเป็นประโยชน์แก่
ประชาชน

1.19) สำรวจและวางแนวทางการอนุรักษ์แหล่งน้ำ พร้อมทั้งประสานการขับเคลื่อนงานร่วมกับ
ประธานชุมชนในการอนุรักษ์แหล่งน้ำอย่างต่อเนื่อง

1.20) เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้น้ำบาดาล โดยการปรับปรุงและทำให้น้ำบาดาลมีพอใช้อย่าง
สม่ำเสมอ และทั่วถึงเพื่อให้เกิดการใช้น้ำบาดาลอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าและไม่ส่งผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม

1.21) พัฒนาเป่าล้างบ่อเดิมและเพิ่มจุดใหม่เพื่อให้บริการในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำประปาให้บริการ
ขุดลอกทำความสะอาดบริเวณพื้นที่รอบๆ ของบ่อน้ำบาดาล ในการกำจัดวัชพืช ตะไคร่น้ำ และสิ่งสกปรก

1.22) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้น้ำบาดาลให้ใช้น้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่า ประชาชนจะได้รับความ
ช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่เมื่อประสบปัญหาเกี่ยวกับน้ำบาดาล

1.23) มีนโยบายให้การบริการกับประชาชนในด้านน้ำบาดาลให้มีความสะดวกสบายและมีชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การให้บริการด้านค่าใช้จ่ายน้ำบาดาล การขออนุญาตเจาะน้ำบาดาล เป็นต้น

1.24) มีนโยบายแผนงานประจำปี มีงบประมาณในการพัฒนา ส่วนด้านการอนุรักษ์ มีการบำรุงรักษาประจำปีอยู่แล้ว โดยให้ชาวบ้านเป็นคนดูแลรักษา เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา เพราะแหล่งน้ำใต้ดินเป็นแหล่งน้ำแหล่งสุดท้าย

1.25) พัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลที่มีอยู่ให้มีคุณภาพและมีความเพียงพอ เพื่อประชาชนที่ต้องการใช้น้ำโดยเฉพาะในฤดูแล้ง

2) การกำหนดเป้าหมายงานด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัด

2.1) ดำเนินการกำหนดนโยบายในการพัฒนาเป่าล้างและอุดกัลบ่อที่ไม่ใช้แล้ว ก่อนติดตามควบคุมการใช้น้ำบาดาลของประชาชนโดยเฉพาะการใช้เพื่อทำการประปาชุมชน

2.2) ดำเนินการกำหนดการบำรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำบาดาลที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้

2.3) ดำเนินการกำหนดจำนวนและปริมาณการใช้น้ำบาดาล ต้องมาขออนุญาตและให้เจ้าหน้าที่สำรวจปริมาณน้ำใต้ดินก่อนดำเนินการ

2.4) กำหนดให้ประชาชนในพื้นที่มีน้ำใช้อย่างสะอาด แบบทั่วถึงทุกครัวเรือน พร้อมอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล ให้มีน้ำใช้อุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ

2.5) ดำเนินการกำหนดแผนงานเป่าล้างบ่อบาดาลเดิมของหมู่บ้านที่ใช้ระบบประปามีการล้างบ่อบาดาลทุกปีและทำให้มีน้ำอุปโภคบริโภค

2.6) กำหนดนโยบายการจัดการบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนซึ่งถูกปล่อยลงสู่แหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งอาจซึมเข้าสู่ระบบน้ำบาดาล

2.7) ดำเนินการกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการวางแผนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมไปถึงรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรู้จักประหยัดน้ำรู้คุณค่าของน้ำที่ใช้

2.8) กำหนดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบทุกหมู่บ้าน การอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลอย่างเป็นระบบ พัฒนาแหล่งน้ำบาดาลให้ได้มาตรฐาน มีการบำรุงรักษาแหล่งน้ำบาดาล

2.9) ดำเนินการกำหนดการตั้งช่วงเวลาเพื่อของบประมาณไว้เพื่อตอบสนองความจำเป็นของประชาชน

2.10) ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ของธุรกิจต่าง ๆ ที่เจาะน้ำบาดาลสามารถใช้น้ำบาดาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพน้ำดี ไม่มีกลิ่น และตะกอน

2.11) บุคลากรมีความรู้ความสามารถในเรื่องการขุดเจาะน้ำบาดาลและงานในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับน้ำบาดาล

2.12) กำหนดเป้าหมายเชิงตัวเลขในการขุดเจาะน้ำบาดาล การพัฒนาการเป่าล้าง การซ่อมบำรุงรักษา การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล และการอนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาล

2.13) จัดสรร หรือกำหนดงบประมาณ เพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล และการสำรวจแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่ท้องถิ่นของตนเอง

2.14) วางแผนการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อกักเก็บน้ำแจกจ่ายประชาชนที่ขาดแคลนน้ำ เพื่อให้ประชาชนมีน้ำใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภค รวมถึงด้านเกษตรกรรม

2.15) พัฒนาการใช้น้ำบาดาลเพื่อให้เกิดการมีระบบประปาการเกษตรอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น
จัดสรรทรัพยากรน้ำบาดาลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.16) สร้างเครือข่ายน้ำบาดาลที่จะต้องดูแลในระดับชุมชน ธุรกิจ และองค์กรประชาชนที่
ดำเนินการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

2.17) จัดเตรียมแผนงานตามลำดับขั้นตอนและการขุดเจาะน้ำบาดาลไว้ในหน้าแล้ง ทั้ง
การเกษตร การอุปโภคบริโภค และเชิงพาณิชย์ฯ อื่นๆ

2.18) พัฒนาระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่มีคุณภาพและ
เป็นมาตรฐาน

2.19) การลงไปสำรวจในพื้นที่ในหมู่บ้าน ว่าบ้านไหนยังได้รับการดูแลไม่ทั่วถึง จะมีการเข้าไป
ช่วยเหลือให้ประชาชนได้มีน้ำใช้ในชีวิตประจำวันอย่างทั่วถึง

2.20) อนุรักษ์และดูแลบ่อน้ำบาดาลให้มีความสะอาดปราศจากโรคและไม่ให้สารเคมีไหลลงสู่
แหล่งน้ำ

2.21) เป้าหมายงานด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลมีการกำหนดเป้าหมายว่าภายใน
ระยะเวลา 5 ปี จำนวนแหล่งน้ำบาดาลและคุณภาพของแหล่งน้ำบาดาลต้องมีคุณภาพผ่านมาตรฐานที่
กฎหมายกำหนด

2.22) มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาลที่ถูกต้องและครบถ้วนให้แก่ประชาชนในพื้นที่

2.23) สร้างการมีส่วนร่วมในการขุดเจาะน้ำบาดาล การขออนุญาตการใช้น้ำบาดาล และการจ่าย
ค่าบริการน้ำบาดาลที่ถูกต้องตามกฎหมาย

2.24) กำหนดเป้าหมายงานด้านพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาล ปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่น
ตราบใดที่ใช้ประปาหมู่บ้าน/ตำบล หากหมู่บ้านขาดแคลนน้ำสามารถนำโครงการในแผนพัฒนามาดำเนินการ
แก้ไขความเดือดร้อนได้

2.25) มีเป้าหมายในการดำเนินการจัดทำประปาบาดาลให้กับประชาชนในพื้นที่ครบถ้วนทุก
หมู่บ้าน ประชาชนในพื้นที่ 100% จะต้องมียุติภาคน้ำใช้บริโภคและบริโภค

3) ความคิดเห็นต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดทรัพยากร โดยเฉพาะด้านงบประมาณ บุคลากรไม่เพียงพอ

3.2) การบริหารและการจัดการมีความสะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
และสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

3.3) ภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลช่วยลดขั้นตอนในการขยายและเพิ่มความสามารถของ
เจ้าหน้าที่ส่วนปกครองท้องถิ่น

3.4) ภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลค่อนข้างมีความยุ่งยากในการปฏิบัติงานเนื่องจากการ
ประสานงานยังไม่ครอบคลุม

3.5) ระเบียบขั้นตอนของภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลค่อนข้างซับซ้อนและยุ่งยาก

3.6) ภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลทำให้ท้องถิ่นมีระบบและก่อให้เกิดผลดีมากขึ้น

3.7) การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ทั้งด้านอุปโภค-บริโภค
และการเกษตร แต่ควรเพิ่มเติมการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วย

3.8) ภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

3.9) ภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลจะเป็นเรื่องที่เหมาะสม ส่งผลดีให้ท้องถิ่นที่มีบุคลากรที่
จะดูแลงานด้านนี้โดยเฉพาะและมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาล ควรถ่ายโอนเฉพาะท้องถิ่นที่พร้อมก่อนไม่

ควรโอนลงไปทั้งหมดพร้อมกันทั่วประเทศ เพราะหากอยู่พื้นที่ๆไม่พร้อมดูแลน้ำบาดาลก็จะไม่ดีเท่ากับอยู่ที่
กรมทรัพยากรน้ำบาดาลที่คอยดูแลอยู่

3.10) ภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลเป็นเรื่องที่ดีเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ
ทำงานใกล้ชิดชุมชน การขออนุญาตมีความรวดเร็วและมีความชัดเจนในระดับหนึ่ง

3.11) มีความเหมาะสมที่จะถ่ายโอนน้ำบาดาลมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะท้องถิ่น
ปฏิบัติงานใกล้ชิดชุมชน แต่ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นรับผิดชอบงานหลายด้านและขาดความชำนาญในการปฏิบัติงาน
ด้านน้ำบาดาล จึงควรมีการจัดอบรม เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงาน ระเบียบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

3.12) การนำน้ำบาดาลมาใช้ประโยชน์ต้องคำนึงถึงเรื่องแหล่งน้ำบาดาลที่มีศักยภาพที่ดีด้วย
เนื่องจากแหล่งน้ำบาดาลที่ดีมีอยู่จำกัด

3.13) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมาก ยังไม่มีความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจด้าน
น้ำบาดาลดังกล่าว เนื่องจากยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ขาดบุคลากรในการดำเนินงานและระเบียบที่ชัดเจนใน
การดำเนินงาน หากจำเป็นต้องมีการถ่ายโอนควรถ่ายโอนเฉพาะบางส่วนที่สำคัญ

3.14) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีความพร้อมด้านบุคลากรและเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ

3.15) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีงบประมาณในการดำเนินงาน ทำให้ท้องถิ่นดำเนินการได้
ค่อนข้างน้อย

3.16) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ติดตามงานด้านนี้มาตั้งแต่แรกเพิ่งได้รับการถ่ายโอน
ภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมา ทำให้ไม่มีความพร้อมและความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้

3.17) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีความพร้อมทั้งทางด้านงบประมาณ บุคลากร รวมถึง
เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

3.18) ข้อมูลผู้ใช้น้ำบาดาลหรือข้อมูลผู้มีใบอนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาลไม่มีข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน
ในพื้นที่มีประชาชนขุดเจาะน้ำบาดาลมาตั้งแต่นานแล้ว แต่ไม่มีข้อมูลที่ถูกต้องเพราะ ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตั้งแต่
แรก ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานได้ยากเป็นอย่างมาก

3.19) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล
ส่วนกลางควรสนับสนุน ดังนี้ ด้านบุคลากร ควรให้บุคลากรที่รับผิดชอบทั้งระดับนโยบายและปฏิบัติ อบรม
ศึกษากฎระเบียบ ขั้นตอนการดำเนินงานด้านน้ำบาดาล ด้านงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อถ่ายทอด
ความรู้ด้านน้ำบาดาลรวมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์ต่างๆ ที่เอื้อต่อการจัดการน้ำบาดาล

3.20) มีปัญหาทางด้านบุคลากรในการถ่ายโอนน้ำบาดาลเฉพาะทางที่ควรจะถ่ายโอนไปยังองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่พร้อมต่อการเตรียมการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล และอีกทางควรที่จะมีการได้รับการ
สนับสนุนจากทางภาครัฐหรือทางกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเข้ามาให้ความช่วยเหลือ

3.21) ดำเนินการให้ดีขึ้นได้ยากหากไม่ได้รับการสนับสนุนที่ดีพอต่อการถ่ายโอนภารกิจ
น้ำบาดาลจากทางภาครัฐ ที่จะต้องมีการสนับสนุนหลายด้าน เช่น บุคลากร งบประมาณ ความรู้ความสามารถ
ในดำเนินงานน้ำบาดาล ฯลฯ

3.22) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ รวมถึงข้อมูลของแหล่งน้ำ ขาดการเตรียมความพร้อม
รองรับการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาล หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักควรทำความเข้าใจการถ่ายโอนน้ำบาดาลให้
มากกว่านี้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อ
สื่อสารกับประชาชนในหมู่บ้านต่อไป

3.23) อำนาจที่มีอยู่ยังไม่ครอบคลุม ยังถ่ายโอนมาไม่หมด ในบางเรื่องยังต้องติดต่อกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาลอยู่ และควรเพิ่มอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาการแอบเจาะน้ำบาดาล และเพิ่มงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานและพัฒนา

3.24) มีการทำประชาคมแจ้งเรื่องการขุดเจาะน้ำบาดาลให้ประชาชนได้รับทราบ รวมถึงขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้แต่ละหมู่บ้านได้เสนอโครงการน้ำบาดาลและจัดทำแผนงบประมาณด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้รองรับ

3.25) เห็นด้วยในการถ่ายโอนภารกิจ แต่จะต้องมีงบประมาณให้เหมาะสมกับภารกิจ ในการถ่ายโอนมาทั้งการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม ระบบประปาในพื้นที่รวมถึงจัดสรรงบประมาณด้านบุคลากร การถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ และการบริหารจัดการระบบประปาที่ถูกต้อง

3.3.3 การเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการประเมินการเตรียมพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 พื้นที่ แสดงดังตารางที่ 3-3

ตารางที่ 3-3 การเตรียมพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทุกด้าน

ภารกิจด้านน้ำบาดาล	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	แปลผล
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ด้านโครงสร้าง	2.27	0.89	2.27	0.84	2.24	0.68	2.26	น้อย
ด้านบุคลากร	1.95	0.91	2.07	0.90	2.00	0.77	2.01	น้อย
ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้	2.23	0.87	2.17	0.91	2.06	0.87	2.15	น้อย
ด้านเครื่องมืออุปกรณ์	1.91	0.83	2.00	0.82	1.41	0.42	1.77	น้อยที่สุด
ด้านฐานข้อมูล	1.73	0.87	1.85	0.80	1.61	0.59	1.73	น้อยที่สุด
ด้านงบประมาณ	1.89	0.93	2.23	0.95	1.84	0.77	1.99	น้อย
ด้านกระบวนการถ่ายโอน	1.97	0.85	2.07	0.82	1.92	0.81	1.99	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	1.93	0.84	2.09	0.64	1.87	0.70	1.96	น้อย

ผลการศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุดใน 7 ประเด็น คือ ด้านโครงสร้าง มีการเตรียมความพร้อมสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 รองลงมา คือ ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล 2.15 ด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.01 สำหรับด้านที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมน้อยที่สุดคือ ด้านระบบฐานข้อมูล และด้านเครื่องมือและอุปกรณ์มีค่า 1.73 และ 1.77 ตามลำดับ

หลังจากได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล อปท. ส่วนใหญ่ให้บริการประชาชนผู้ขอต่อใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาลและใช้น้ำบาดาล ในส่วนของระบบประปาหมู่บ้านนั้นให้แต่ละหมู่บ้านจะมีคณะกรรมการฯ บริหารจัดการทั้งการบริหารงานและการจัดการเรื่องค่าใช้จ่ายจึงไม่ได้ใช้งบประมาณจากอปท. อย่างไรก็ตามหากงบประมาณการดำเนินงานของหมู่บ้านไม่เพียงพอสามารถของงบประมาณสนับสนุนได้

โดยจะพิจารณาเป็นรายกรณีตามความจำเป็น และมีบางแห่งใช้วิธีขอความช่วยเหลือจากทาง อบจ. และ อปท. ในพื้นที่น่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ได้แก่

1) **ด้านโครงสร้าง** มีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อย ส่วนใหญ่ อปท. ไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงาน แต่มอบหมายงานส่วนของน้ำบาดาลเพิ่มให้กับกองช่างรับผิดชอบ และมีความเห็นต่อประเด็นดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค และเสนอแนวทางแก้ไขดังนี้

การดำเนินงาน

- ไม่มีการเตรียมความพร้อมด้านนี้เป็นการเฉพาะ เพราะพึ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลมาไม่นาน แต่มีผู้รับผิดชอบในส่วนกองช่าง

- ดำเนินงานตามระเบียบที่ได้รับมอบหมายของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และปรับโครงสร้างให้สามารถรองรับการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาล ดำเนินงานตามระเบียบข้อกฎหมายของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

- มีการจัดเตรียมบุคลากรพนักงานเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งงานต่างๆ เพื่อปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาล โดยมีหน่วยงานกองช่างเป็นผู้รับผิดชอบงานและกำหนดผู้รับผิดชอบ

- มีคำสั่งแต่งตั้งภายในองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

- มีการจัดตั้งกองกิจการน้ำบาดาลขึ้นมารับผิดชอบในเรื่องของการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาลจากส่วนกลางโดยตรง

- มีการเตรียมปรับโครงสร้าง แต่การเตรียมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ค่อยพร้อมต่อการทำงานในบางส่วน

- มีการจัดทำงบประมาณเกี่ยวกับน้ำบาดาลและมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

- จำนวนบุคลากรขาดแคลนไม่เพียงพอต่องานที่ได้รับมอบหมายโดยตรงและขาดความชำนาญ รวมถึงเจ้าหน้าที่มีภารกิจมากทำให้โครงสร้างไม่เพียงพอ

- ขาดแคลนการสนับสนุนจากทางภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือในการให้ข้อมูล การเตรียมความพร้อมของโครงสร้างการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาล

- แนวทางการปฏิบัติงานยังไม่ชัดเจนและมีโครงสร้างที่ไม่มีความชัดเจน

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีคำสั่งที่ชัดเจนถึงแนวทางการปฏิบัติ

- ยังไม่มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของเครื่องมือเครื่องใช้ในการรองรับการถ่ายโอน

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอุปสรรคในการทำงานน้ำบาดาลอันเกิดจากการยังไม่มีความพร้อมและขาดผู้ดูแลและตรวจสอบ

แนวทางแก้ไข

- ปรับและพัฒนาโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถมีความเตรียมพร้อมให้มากขึ้นเพื่อรองรับการใช้บริการของประชาชน

- ปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างขององค์กรให้มีความพร้อม เพื่อรองรับการใช้บริการของประชาชน

- จัดให้มีบุคลากรเพิ่ม เพื่อที่จะได้สานต่อข้อมูลเกี่ยวกับน้ำบาดาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

โครงสร้างจะได้สมบูรณ์มากกว่าที่เป็นอยู่

- มีบุคลากรเพิ่มขึ้นเพื่อมาเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับน้ำบาดาลในด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด เพื่อให้ข้อมูลครบถ้วน

- ปรับโครงสร้างเรื่องน้ำบาดาลให้มีข้อมูลที่ชัดเจนและสะดวกแก่การดำเนินการ

- มีการจัดตั้งงบประมาณให้เพียงพอทำการลงพื้นที่สำรวจให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบน้ำบาดาลแก่ชาวบ้าน ควรมีการให้ชุดเจาะน้ำบาดาลในพื้นที่ที่เป็น ภ.บ.ท.5 ได้

- ใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยและมีการขอเครื่องจักรเข้ามาในการพัฒนาเจาะบ่อน้ำบาดาลให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งมีระบบการตรวจสอบก่อนการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

- กำหนดแนวทางโครงสร้างให้อยู่ในกรอบของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน

- จัดหาแหล่งน้ำเพื่อขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลโดยประสานงานกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในเขตพื้นที่จังหวัด

- อยากให้รัฐบาลโอนงบประมาณมาช่วยในการเตรียมโครงสร้าง เนื่องจากยังขาดงบประมาณตรงนี้อยู่ จะได้มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน

2) ด้านบุคลากร มีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อย โดยได้มอบหมายภารกิจด้านน้ำบาดาลให้กับกองช่างเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ แต่มีปัญหาด้านความรู้ของช่างและจำนวนเจ้าหน้าที่กองช่างที่มีเจ้าหน้าที่น้อยและภารกิจด้านงานช่างมีมากอยู่แล้ว และควรมีการฝึกอบรมให้มากขึ้น ให้เข้าใจขอบเขตงาน และมีคู่มือสำหรับปฏิบัติงานที่ดำเนินการได้ง่าย และมีความเห็นต่อประเด็นดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค และเสนอแนวทางแก้ไขดังนี้

การดำเนินงาน

- จัดส่งบุคลากรที่มีอยู่เข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ

- มีการเตรียมความพร้อมเรื่องการจัดอบรมสัมมนาปีละครั้งเพื่อที่จะได้เตรียมความพร้อมให้บุคลากร ในการทำงานด้านน้ำบาดาล

- มีการอบรมบ้างเกี่ยวกับด้านน้ำบาดาลแต่ก็ยังไม่มีการบรรจุพนักงานเพิ่มและการพัฒนายังอยู่ในระดับที่น้อย

- มีการจัดหาบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาช่วยรับมือ

- ความพร้อมทางด้านบุคลากรงานด้านน้ำบาดาลยังขาดการรองรับในการเตรียมทักษะ

ความสามารถของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระบบแผนการปฏิบัติการของหน่วยงานการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาล

- มีกรอบรองรับบุคลากรเพื่อมาปฏิบัติหน้าที่น้ำบาดาล

- ต้องหาบุคลากรที่ชำนาญด้านน้ำบาดาลและการขุดเจาะเพิ่ม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น

- มีการกำหนดกรอบอัตรากำลังเกี่ยวกับเจ้าพนักงานประปา

ปัญหาและอุปสรรค

- พนักงานยังขาดความรู้ความเข้าใจงานด้านน้ำบาดาลและไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านน้ำบาดาลโดยตรง

- บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีความรู้ความสามารถด้านน้ำบาดาลทั้งในเรื่องของการขุดเจาะและการดูแลทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างไรให้มีประสิทธิภาพให้น้ำมีคุณภาพดีไม่มีกลิ่นหรือตะกอน

- ไม่ค่อยมีหน่วยงานจัดอบรมเกี่ยวกับน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- บุคลากรไม่เพียงพอต่อการทำงานเพราะยังไม่ได้มีการเตรียมตัวมากเท่าที่ควรและบุคลากรก็มีหน้าที่ของเขาอยู่แล้วส่วนบุคลากรทางด้านนี้ ก็ยังไม่เพียงพอต้องจ้างเพิ่มหรือ ทางกรมทรัพยากรน้ำบาดาลต้องส่งคนมาช่วยงาน

- ไม่มีบุคลากรเพราะไม่มีการให้บรรจุพนักงานพื้นที่เกี่ยวข้องกับด้านน้ำบาดาลและพนักงานเดิมที่มีอยู่แล้วก็มีน้อยมีพนักงานที่มีความรู้เกี่ยวกับน้ำบาดาลจริงๆ น้อยมาก

- บุคลากรที่ขาดแคลนความรู้ความสามารถ ทักษะที่จะดำเนินการตามโครงการของรัฐบาลในการถ่ายโอนน้ำบาดาลนั้น จะดำเนินการไปได้ยาก และอีกทั้งการขาดแคลนแบบแผนหรือตัวอย่าง ในการเตรียมการดำเนินงานก่อนการขุดเจาะน้ำบาดาล

- บุคลากรยังไม่มีความเป็นมืออาชีพ บุคลากรมีตำแหน่งงานที่ไม่คงที่ และบุคลากรมีประสิทธิภาพในการทำงานไม่เต็มที่มากนัก

- การเตรียมการบุคลากรรองรับค่อนข้างน้อยเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้มีขนาดใหญ่ พนักงานบุคลากรมีเพียงพออยู่แล้ว การจัดอบรมของทางจังหวัดก็ไม่ได้ให้ความรู้ที่ชัดเจน บุคลากรช่างทางน้ำบาดาลก็ทำหน้าที่ปกติไม่ได้ปรับเปลี่ยนหรือให้ความรู้เพิ่มแต่อย่างใด

- บุคลากรมีความรู้ความสามารถไม่เต็มที่เพราะเรื่องฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรยังเป็นเรื่องเดิมๆที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรจึงขาดความรู้เรื่องใหม่ๆ ที่จะเข้ามาพัฒนา

แนวทางแก้ไข

- ให้อำเภอหรือหน่วยงานด้านน้ำบาดาลเข้ามาอบรมพนักงาน ให้ความรู้เกี่ยวกับน้ำบาดาลแก่ช่างโยธา ช่างน้ำประปา อบรมเรื่องการขุดเจาะน้ำบาดาล การดูแลทรัพยากรน้ำบาดาลให้มีประสิทธิภาพให้กับบุคลากร และพัฒนาฝึกปฏิบัติเพื่อให้บุคลากรสามารถทำงานส่วนนี้ได้จริง อยากให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมาจัดอบรมเกี่ยวกับน้ำบาดาลเพิ่มเติมเพื่อให้พนักงานด้านน้ำบาดาลมีความรู้เพิ่มขึ้น

- สนับสนุนบุคลากรน้ำบาดาลที่รับผิดชอบโดยตรงและจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรเพื่อให้บุคลากรสามารถทำหน้าที่ตรงนี้ได้

- ควรมีการบรรจุพนักงานที่มีความรู้ความสามารถด้านน้ำบาดาลโดยตรงและควรมีงบประมาณด้านการอบรมให้กับพนักงานอัตราจ้างจะได้มีความเข้าใจด้านการทำงานของน้ำบาดาล

- ควรที่จะจัดเตรียมบุคลากรในการเข้าฝึกอบรม และการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาล ที่ถูกต้อง และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับงานที่จะดำเนินการและได้ร่วมกำหนดแนวทางในการแก้ไข ร่วมกับการแสดงความคิดเห็นและข้อตกลงทางด้านต่าง ๆ

- นำบุคลากรไปอบรมเพื่อให้เป็นมืออาชีพ จ้างบุคลากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ กระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาทักษะการทำงานของตนเองให้มากขึ้น จ้างพนักงานบุคลากรชั่วคราวมาปฏิบัติหน้าที่

- คัดเลือกบุคลากรที่มาปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสบการณ์ด้านน้ำบาดาลหรือเลือกผู้ที่จบการศึกษาทางด้านน้ำบาดาลมาโดยตรง

- อยากให้ส่วนกลางหรือกรมทรัพยากรน้ำบาดาลที่ถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาลเข้ามาติดตามผลจริง จัดอบรมอย่างเป็นทางการให้แก่เจ้าหน้าที่กองช่าง ให้ได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการดูแลปรับปรุงน้ำบาดาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดูแลได้อย่างทั่วถึงในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

3) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล มีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อยทั้งด้านเทคนิคการพัฒนา น้ำบาดาล ดูแลรักษาระบบน้ำบาดาล และกฎหมายน้ำบาดาล และมีความเห็นต่อประเด็นดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค และเสนอแนวทางแก้ไขดังนี้

การดำเนินงาน

- ไม่มีการเตรียมความรู้ด้านน้ำบาดาลเพราะเพิ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลมาไม่นาน
- มีการจัดเตรียมเพียงแค่แนวทางปฏิบัติสำหรับเป็นคำแนะนำให้กับประชาชน
- ทำงานตามกฎระเบียบข้อบังคับตามที่ได้รับถ่ายโอนมาและมีการอบรมโดยวิทยากรที่มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนระบบการทำงานน้ำบาดาลเพื่อให้งานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพให้ได้มากที่สุด
- ทำงานตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาลและ ตามกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล แต่ทางเทศบาลยังไม่มีฝึกอบรมเพิ่มเติมให้กับพนักงาน
- มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอน คู่มือ และเข้ารับการอบรมตามที่ส่วนกลางกำหนด
- มีขั้นตอนการปฏิบัติการและคู่มือในระบบการตรวจสอบโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (หมายเหตุ:ไม่มีฝึกอบรมในการถ่ายทอดความรู้)

- กระบวนการในการเตรียมความพร้อมในการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามกระบวนการมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน ที่ต้องมีระบบการตรวจสอบที่ดี และการเตรียมความพร้อมทางด้านระบบการตรวจสอบบ่อบาดาล

- เตรียมจัดทำเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับน้ำบาดาลและมีการเผยแพร่ในสื่อออนไลน์

ปัญหาอุปสรรค

- ไม่มีการเตรียมการเพื่อสร้างมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงานทั้งในเรื่องขั้นตอนต่างๆ เกี่ยวกับน้ำบาดาล ยังไม่มีความพร้อมเกี่ยวกับการบริหารงานในด้านนี้ และขั้นตอนปฏิบัติต่างๆ
- ไม่มีความรู้ด้านน้ำบาดาล และยังไม่มีการเตรียมความรู้รองรับการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และยังขาดการบริหารงานด้านน้ำบาดาล
- ไม่มีแนวทางที่ชัดเจนที่เป็นคู่มือหลักๆ ในการนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม
- บุคลากรมีความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับน้ำบาดาลไม่เพียงพอ
- มีการดำเนินการที่เป็นขั้นตอนตามที่ได้รับมอบหมายแต่ยังขาดข้อมูลบางส่วนที่ชัดเจนจากหน่วยงาน

- ขาดการถ่ายทอดความรู้ในการขุดเจาะน้ำบาดาล บุคลากรขาดความรู้และความชำนาญในการฝึกอบรมการปฏิบัติงานบริหารในขั้นตอนต่างๆ

- เกิดปัญหาการขาดแคลนผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลโดยตรงให้เข้ามาช่วยเหลือในเรื่องของการฝึกปฏิบัติและการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ เพื่อฝึกทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงาน

- ยังไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งการปฏิบัติงาน การดำเนินงาน คู่มือต่างๆ การบริหารงานที่ดี เนื่องจากการโอนเงินครั้งนี้ ยังโอนมาได้ไม่นานจึงยังไม่ลงตัวในหลายด้าน และหลายประเด็น

- คู่มือในการปฏิบัติงานอาจมีไม่เพียงพอระบบการตรวจสอบต่างๆ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานก็ยังไม่ค่อยได้มาตรฐานเท่าไร เพราะขาดงบประมาณในการส่งเสริม และส่วนกลาง จัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ยังไม่ทั่วถึง

- การเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างมาตรฐาน ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน เช่น คู่มือ ระบบ การตรวจสอบ ฝึกอบรมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่พร้อมสักเท่าไรจึงต้องมีการแก้ไขและดำเนินงานต่อไป

- มีอุปสรรคการฝึกอบรมน้ำบาดาลหรือการทำงานตามขั้นตอนการตรวจสอบนั้นบุคลากรอาจยังไม่พร้อมเพราะยังไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไรต้องมีคู่มือการฝึกอบรม

- การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาลยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอทำให้งานผิดพลาดไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เพราะการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาลยังขาดประสิทธิภาพ

- ขั้นตอนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล การบริหารงาน ขั้นตอนปฏิบัติงาน ยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามขั้นตอน คู่มือ ระบบตรวจสอบ ยังขาดความรู้ใหม่ๆ

แนวทางแก้ไข

- กรมทรัพยากรน้ำบาดาลส่วนกลางควรเข้ามาสนับสนุนเรื่องงบประมาณและคอยช่วยเหลือด้านเครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบต่างๆ เพราะกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ทำการถ่ายโอนมาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลเอง แต่ก็ต้องคอยสนับสนุนเรื่องงบประมาณไม่ให้ขาด และควรจัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ ช่างเจาะน้ำบาดาลให้พัฒนาความสามารถตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

- มีการถ่ายทอดองค์ความรู้แบบใหม่ๆ ที่จะสามารถพัฒนางานด้านน้ำบาดาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อจะได้นำความรู้ด้านน้ำบาดาลมาใช้ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพรวมถึงการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานและประสิทธิภาพ

- ควรมีการจัดเตรียมขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน มีขั้นตอนที่เข้าใจง่าย มีคู่มืออธิบายอย่างละเอียด ระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอและความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- ส่วนกลางจัดอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทำความเข้าใจการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลรวมทั้งบรรจุหรือโอนบุคลากรด้านน้ำบาดาลเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้เกิดประสิทธิภาพ

- เตรียมความพร้อมเพื่อรับภารกิจด้านน้ำบาดาลทั้งการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล การบริหารงานขั้นตอนการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อสร้างมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

- จัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับน้ำบาดาลเพิ่มเติมเพื่อให้บุคลากรได้นำความรู้ด้านน้ำบาดาลมาถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ใช้บริการให้มีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับน้ำบาดาลเพิ่มมากขึ้น เสริมสร้างทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

- ส่งบุคลากร/เจ้าหน้าที่ อปท. ไปฝึกอบรมเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ให้มีความเชี่ยวชาญมากขึ้น มีการกระตุ้นให้บุคลากรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับระบบการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร

- ขอความร่วมมือจากหน่วยงานทรัพยากรน้ำบาดาลในการจัดหาเจ้าหน้าที่ วิทยากร ที่มีประสบการณ์ เข้ามาในการระดมความคิดเห็นและการแนะนำในการปฏิบัติงานเสริมสร้างทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ที่ติ่มากขึ้น

4) ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และฐานข้อมูล มีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากอปท. ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเอง จึงไม่มีการเตรียมการเรื่องเครื่องมืออุปกรณ์ ส่วนระบบฐานข้อมูลนั้น ส่วนใหญ่ไม่ใช้งานเนื่องจากไม่ทราบว่าวิธีการใช้งาน และมีความเห็นต่อประเด็นดำเนินการปัญหาอุปสรรค และเสนอแนวทางแก้ไขดังนี้

การเตรียมการด้านเครื่องมือและอุปกรณ์รองรับงานด้านน้ำบาดาล

- มีการเตรียมความพร้อมด้านเครื่องมือเพื่อรองรับงานด้านน้ำบาดาล

- มีการบำรุงรักษาเบื้องต้น เช่น ท่อประปา เชือก กาว และท่อ รวมถึง มีเครื่องมือในการซ่อม เช่น เปลี่ยนท่อประปาที่แตก

- มีการจัดซื้อเครื่องมือ เช่น GPS และเครื่องวัดความลึกน้ำบาดาล เครื่องขุดเจาะ เครื่องตรวจคุณภาพน้ำเบื้องต้น

- การดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมทางด้านเครื่องมือการส่งเสริมการสนับสนุนจากรัฐบาล เข้ามาช่วยในเรื่องของการรองรับงานด้านน้ำบาดาล เพื่อใช้เป็นการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลในการใช้ประโยชน์ต่อไปให้กับผู้ที่มาขออนุญาตในการขุดเจาะน้ำบาดาล หรือผู้ที่มีความต้องการดำเนินงานตามโครงสร้างการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาล

- มีการเตรียมการด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์รองรับงานด้านน้ำบาดาล มีการตรวจเช็คเครื่องมือ และอุปกรณ์ก่อนการใช้งาน

- มีการจัดทำฐานข้อมูลจำนวนบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบการสำรวจความเสียหายของระบบบ่อน้ำบาดาลและแก้ไขซ่อมแซม

ปัญหาอุปสรรค

- ไม่มีเครื่องมือ อุปกรณ์ และฐานข้อมูลการขุดเจาะน้ำบาดาล การดูแลทรัพยากรน้ำบาดาลให้มีประสิทธิภาพ

- ไม่มีความชัดเจนในการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวจึงทำให้ไม่มีความพร้อมในการดำเนินการส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- มีเครื่องมือและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดแคลนการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ จากทางภาครัฐหรือกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

แนวทางแก้ไข

- ควรได้รับการสนับสนุนจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมด้านเครื่องมือและอุปกรณ์รองรับงานด้านน้ำบาดาล

- จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการดำเนินการ

- จัดหางบประมาณเพื่อการใช้จ่ายในด้านเครื่องมือและอุปกรณ์การซ่อมแซมบำรุงรักษาระบบ

- ควรมีการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์รองรับด้านน้ำบาดาลเพิ่ม เพื่อให้เพียงพอต่อการใช้งาน

ส่วนฐานข้อมูลควรมีการจัดทำฐานข้อมูลให้ใช้งานได้ง่าย

การเตรียมการด้านระบบการทำงานตามภารกิจอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาล

- ไม่มีระบบการทำงานติดตามภารกิจอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาล

- ไม่มีระบบ G-MIS และระบบ GCL

- มีการใช้สื่อต่างๆ ในการหาข้อมูลในเรื่องนี้ และให้ความรู้ประชาชน

- การดำเนินงานตามระบบภารกิจการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลที่ไม่มีแบบแผนในการจัดสรรเพื่อให้ดำเนินการในการปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์

- ไม่มีการดำเนินงานระบบ GCL เพื่อบริการให้กับประชาชน

- ติดตามผ่านทาง App ประชาสัมพันธ์ และการแนะนำต่างๆ

ปัญหาอุปสรรค

- ไม่มีความรู้ในเรื่องของระบบ G-MIS และ GCL ยังขาดช่องทางสื่อในการประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องน้ำบาดาล

- มีความไม่ชัดเจนในการถ่ายโอนภารกิจและมีข้อจำกัดจึงทำให้ไม่มีระบบการทำงานตามภารกิจ
ดังกล่าว

- ขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเข้ารับการอบรมเพื่อทำการปฏิบัติงาน ทำงานตาม
ภารกิจการถ่ายโอนน้ำบาดาลอย่างสมบูรณ์

- เครื่องมือไม่ทันสมัย
- ไม่มีเครื่องมือหรือระบบติดตามในการตรวจสอบและอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาล
- ยังไม่มีการทำเป็นรูปแบบกระบวนการแต่มีการทำงานตามภารกิจอนุญาตการใช้น้ำบาดาลของ
ประชาชนที่มาขออนุญาต

- ขาดความรู้ อุปกรณ์ และขั้นตอนที่เรียกเก็บค่าคำขอ และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ทำให้เกิดบ่อ
น้ำบาดาลที่ไม่ได้ขออนุญาตอย่างถูกต้องเกิดขึ้น

แนวทางแก้ไข

- ศึกษากระบวนการทำงานตามภารกิจการอนุญาตขุดเจาะและการใช้น้ำบาดาลในเรื่องของระบบ
G-MIS และ GCL มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้เพิ่มเติม

- ควรให้มีการเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับ ระบบ G-MIS และ GCL จากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้กับ
บุคลากรด้านน้ำบาดาลให้มีความเข้าใจระบบนี้เพิ่มมากขึ้น

- ควรใช้สื่อต่างๆ ในการให้ความรู้แก่ประชาชนหรือคนที่สนใจในเรื่องนี้
- มีการอบรมเรื่องการใช้ระบบให้ผู้รับผิดชอบและทดลองปฏิบัติเพื่อจะได้นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน
ได้จริง

- ของบประมาณจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและขอบุคลากรที่มีความชำนาญการด้านระบบ
G-MIS และระบบ GCL ดูแล

- ให้บุคลากรออกติดตามและประเมินผลงานของตนเองและจัดทำเป็นรายงานเสนอ
- ลดขั้นตอนและค่าคำร้อง ขออนุญาตต่าง ๆ รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของ
น้ำบาดาลให้ประชาชนทราบถึงผลกระทบในระยะยาว

5) ด้านงบประมาณ มีระดับการเตรียมพร้อมในระดับน้อย ส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมงบประมาณ
ด้านน้ำบาดาลไว้ หรือเตรียมไว้รวมๆ กับงบประมาณด้านอื่นๆ หรือใช้งบฉุกเฉินดูและระบบเดิมที่มีอยู่ มากกว่า
ตั้งงบประมาณในการพัฒนาโครงการน้ำบาดาลขึ้นใหม่ให้กับประชาชน และมีความเห็นต่อประเด็นดำเนินการ
ปัญหาอุปสรรค และเสนอแนวทางแก้ไขดังนี้

การดำเนินการ

- ไม่มีการเตรียมการด้านงบประมาณอะไรมาให้แต่การถ่ายโอนงานทางด้านน้ำบาดาลมาให้อย่าง
เดียว

- มีการตั้งงบประมาณมาเจาะบ่อบาดาล เพื่อแก้ไขปัญหาก็แล้ว ทำให้การทำประปาหมู่บ้าน
เป็นไปอย่างสมบูรณ์

- งบประมาณที่ใช้ในการรองรับงานด้านน้ำบาดาลไม่มีเข้ามาภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ควรมีการจัดตั้งงบประมาณประจำปีในแผนงานทุกๆ ปี

- มีงบประมาณประจำปีที่ได้รับมา เป็นงบประมาณที่รวมกับระบบน้ำประปาผิวดิน

ปัญหาและอุปสรรค

- เนื่องจากเพิ่งได้รับโอนภารกิจมา ยังไม่มีโครงการด้านน้ำบาดาลจึงทำให้ไม่มีการเตรียมงบประมาณรองรับงานด้านน้ำบาดาล
- ไม่มีการจัดตั้งงบประมาณ งานเด่นของทางหน่วยงานไม่ใช่งานทางด้านการขุดเจาะน้ำบาดาล มีหน้าที่เพียงแค่ออกใบอนุญาตในการขุดเจาะ
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาลยังไม่มีการจัดเตรียมงบประมาณส่วนนี้มาให้ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแต่การถ่ายโอนงานมา
- ต้องมีการประชาสัมพันธ์หรือการของบประมาณจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ทราบช่องทางที่จะของบประมาณจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- มีการเตรียมการด้านงบประมาณน้ำบาดาลแต่ไม่เพียงพอ การจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการด้านน้ำบาดาล

แนวทางแก้ไข

- ควรมีการจัดตั้งโครงการเกี่ยวกับน้ำบาดาลเพื่อที่จะได้มีงบประมาณรองรับงานด้านน้ำบาดาล และงบใช้จ่ายเกี่ยวกับงานด้านน้ำบาดาล
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรมีการจัดสรรงบประมาณโครงการน้ำบาดาลแก่ อบท.
- ถ้ามีการจูงใจเงินเกี่ยวกับน้ำบาดาลจะขออนุมัติงบอุดหนุนเฉพาะกิจนำมาใช้ดำเนินการ ควรให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณฉุกเฉินเพื่อจะได้แก้ไขปัญหฉุกเฉินได้ทันที่
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจัดเตรียมงบประมาณเพื่อมารองรับงานด้านน้ำบาดาลด้วยไม่ใช่ถ่ายโอนมาแต่่างานเพียงอย่างเดียว
- จัดตั้งฝ่ายกิจการด้านน้ำบาดาลและมีการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่ชัดเจนเพื่อเวลาที่ไปของบประมาณจะได้ไม่มีปัญหาในด้านงบประมาณด้านน้ำบาดาล
- ควรที่จะได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐที่จะเข้ามาช่วยเหลือในเรื่องการทำคำของบประมาณประจำปี เฉพาะในเรื่องของงานน้ำบาดาล
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่จะดำเนินการเขียนแบบแผนในการจัดของบประมาณจากทางภาครัฐหรือกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ประมาณค่าใช้จ่าย เพื่อใช้ในการบริหารจัดการงานที่จะเกิดขึ้น ในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล
- ควรจัดเตรียมงบประมาณไว้หลายๆ ส่วน เช่น งบประมาณฉุกเฉินเวลาเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนจะได้มีงบประมาณสำรองไว้ใช้ยามฉุกเฉิน
- ทำงบประมาณประจำปีเพิ่มขึ้นและเตรียมเพื่อที่จะซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการตรวจสอบเพื่อรองรับการทำงานน้ำบาดาล
- ควรมีงบประมาณสำหรับน้ำบาดาลโดยเฉพาะและควรมีงบประมาณยามฉุกเฉินของน้ำบาดาล
- ควรจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบเกี่ยวกับงบประมาณอย่างละเอียดเพื่อไม่ให้มีการทุจริตงบประมาณจะได้ถึงมือประชาชน

6) ด้านกระบวนการถ่ายโอน ติดตาม ประเมินผลฯ มีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อย เนื่องจากไม่มีระบบติดตามประเมินผลที่ชัดเจนจากทาง ทบ. และ สถ. และมีความเห็นต่อประเด็นดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค และเสนอแนวทางแก้ไขดังนี้

การดำเนินการ

- ยังไม่มีการเตรียมความพร้อม เพราะเพิ่งได้รับโอนภารกิจมาไม่ถึงปี
- ยากให้ปรับปรุงกระบวนการถ่ายโอนงานและติดตามประเมินผลและปรับปรุงงานให้มากกว่านี้ ไม่ใช่ถ่ายโอนมาแต่งงาน แต่ไม่ใช้งบประมาณไม่ให้คนหรือบุคลากร
- เตรียมการวางแผนการถ่ายโอนติดตามและประเมินผล มีการวางแผนการพัฒนาด้านน้ำบาดาล แต่ยังไม่มีการติดตามประเมินผลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสภาพที่ยังไม่พร้อมที่รับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล เนื่องจากงบประมาณที่มีอยู่ไม่เพียงพอในด้านการบริหารจัดการและมีบุคลากรไม่เพียงพอ
- กระบวนการในการรองรับการติดตามและการถ่ายโอนการขุดเจาะน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการเขียนแผนในการติดตามของบ่อบาดาล
- การวางระบบกระบวนการถ่ายโอนติดตามผล และมีการประเมินในการปรับปรุงกระบวนการแก้ไขปัญหาการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีกระบวนการในการรองรับในการติดตามผลการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล
- ยังไม่มีการวางแผนการถ่ายโอน ติดตาม การประเมินผล และกระบวนการปรับปรุงการถ่ายโอนงาน
- เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาแหล่งน้ำ โดยเป็นการทำงานร่วมกับส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดในการจัดหาน้ำและร่วมกันดูแลรักษาแหล่งน้ำในภาพรวมของจังหวัด

ปัญหาและอุปสรรค

- มีปัญหาและอุปสรรคเรื่องข้อมูลและกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ไม่มีการติดตาม ตรวจสอบ หรือปรับปรุงกระบวนการที่ถ่ายโอนมา
- ด้านการวางแผนถ่ายโอนติดตามประเมินผลทางกรมฯ มีแต่การถ่ายโอนงานมาแต่ยังไม่มีการปรับปรุงกระบวนการการถ่ายโอนและยังไม่มีการติดตามและประเมินผล
- ถ่ายโอนมาแต่ไม่มีงบประมาณที่เพียงพอไม่ส่งบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านน้ำบาดาลมาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ขาดการจัดทำแผนการพัฒนาและการติดตามผลของบ่อบาดาล เพราะไม่มีการเขียนและจัดทำแบบแผนขึ้นตั้งแต่แรกของการดำเนินโครงการติดตามผลของการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล
- อุปสรรคที่จะเกิดขึ้นคือการไม่มีแบบแผนที่จะใช้ในการดำเนินงานตั้งแต่แรก จึงขาดการติดตามผลของภารกิจบ่อน้ำบาดาลที่มีบุคลากรเข้ามายื่นขอในการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลในเขตพื้นที่ของตน
- เจ้าหน้าที่ขาดประสบการณ์ ขาดการดูแลเอาใจใส่ในการติดตามผลและประเมินผล
- ปัญหาด้านกระบวนการถ่ายโอนติดตามประเมินผลและปรับปรุงไม่ได้มีการลงมาตรวจสอบหน้างานจริงทำให้ อปท. ไม่ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงว่าควรปรับปรุงในด้านใดเป็นส่วนสำคัญ
- มีอุปสรรคในการทำงานโดยการที่ไม่มีความเชี่ยวชาญเรื่องน้ำบาดาล ดังนั้นต้องมีการติดตามกระบวนการทำงานและเตรียมรับการถ่ายโอน
- การติดตาม การประเมินผล มีการติดตามงานน้อย ไม่มีความสม่ำเสมอ มีความล่าช้า

แนวทางแก้ไข

- ทางองค์กรควรที่จะให้ความสนใจให้มากขึ้นเพื่อที่จะรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลและมีการติดตามประเมินผลและควรมีการเตรียมความพร้อมปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ของงานด้านน้ำบาดาล
- แนวทางการแก้ไขของทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นอาจจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาลว่าทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับปัญหาเป็นอย่างไรมากในเกือบทุกๆด้าน อยากจะให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ความคิดที่ถ่ายโอนงานมา
- ทำความเข้าใจด้านน้ำบาดาลและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำผังขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้ความรู้ประชาชน
- วางแผนการถ่ายโอนจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับด้านน้ำบาดาล การขุดเจาะ การขออนุญาตและพนักงานที่เชี่ยวชาญด้านน้ำบาดาลเข้ามาทำงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ควรที่จะมีการจัดทำแผนขึ้น ตามกระบวนการเพื่อการถ่ายโอนแบบแผนใน ลำดับขั้นตอนต่างๆ ที่จะใช้ในการติดตามผลบ่อน้ำบาดาลของผู้ที่มาขออนุญาตในการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล
- มีการวางแผนระบบการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เพิ่มมากขึ้น
- ต้องมีการกำกับจากหน่วยงานใหญ่อย่างจริงจังให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ คอยติดตามผลและประเมินผลโดยปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
- พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงานที่ได้รับจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- การถ่ายโอนควรมีประสิทธิภาพมากกว่านี้ โดยมีการวางแผนที่ครอบคลุม นำปัญหามาทบทวนและควรเพิ่มอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป
- การวางแผนติดตามประเมินผล ปรับปรุงกระบวนการให้รวดเร็ว เพื่อจะได้มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพรวดเร็ว

3.3.4 การสนับสนุนความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

เมื่อพิจารณาว่ากรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้เตรียมความพร้อมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาล พบว่ากรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีการสนับสนุนการเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลให้ อปท. ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ามีการสนับสนุนการเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด โดยด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล การบริหารงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีการเตรียมความพร้อมสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 ส่วนด้านอื่นๆ มีค่าน้อยกว่า 2.00 ทุกด้าน ด้านที่มีการเตรียมความพร้อมน้อยที่สุด คือ การเตรียมการด้านเครื่องมือและอุปกรณ์รองรับงานด้านน้ำบาดาล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.78 ดังตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3-4 การสนับสนุนความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ภารกิจด้านน้ำบาดาล	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	แปลผล
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ด้านบุคลากร	1.91	0.95	2.03	0.86	1.76	0.68	1.90	น้อย
ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล การบริหารงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	1.94	0.86	2.27	0.90	2.02	0.67	2.08	น้อย
การเตรียมการด้านเครื่องมือและอุปกรณ์รองรับงานด้านน้ำบาดาล	1.73	0.79	2.02	1.00	1.58	0.60	1.78	น้อยที่สุด

ตารางที่ 3-4 การสนับสนุนความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ต่อ)

ภารกิจด้านน้ำบาดาล	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	แปลผล
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ระบบการทำงานตามภารกิจอนุญาต เจาะและใช้น้ำบาดาล เช่น มีระบบ G-MIS ระบบ GCL	1.81	0.77	2.02	0.93	1.78	0.63	1.87	น้อย
ด้านงบประมาณ	1.80	0.80	2.12	1.03	1.52	0.60	1.81	น้อย
ด้านกระบวนการถ่ายโอน ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงกระบวนการ	2.01	0.78	2.12	0.88	1.66	0.55	1.93	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	1.85	0.80	2.14	0.80	1.72	0.70	1.90	น้อย

การสนับสนุนของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลที่ได้เตรียมความพร้อมในการรองรับงานด้านน้ำบาดาล
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคที่พบ และแนวทางแก้ไขปัญหานั้นในแต่ละด้านพบว่าเป็นดังนี้

1) ด้านบุคลากร

1.1) การดำเนินงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้เตรียมความพร้อมด้านบุคลากรรองรับงาน
ด้านน้ำบาดาล

- ขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง

1.2) ปัญหาอุปสรรคที่พบในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อรองรับงานด้านน้ำบาดาล

- ขาดการจัดเตรียมบุคลากรหรือสร้างความรู้ ความเข้าใจ หรือจัดอบรม

- ไม่สามารถจัดหาเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมเนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ

- การรับรู้ข้อมูลค่อนข้างจำกัด

1.3) แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่พบในการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างเพื่อรองรับงานด้าน
น้ำบาดาล

- ดำเนินการแจ้งขอการสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ

- ดำเนินการจัดให้ความรู้กับบุคลากร

- รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้เพื่อการดำเนินการ

2) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล การบริหารงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

2.1) กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีการเตรียมการเพื่อสร้างมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงานด้าน
น้ำบาดาล

- มีการดำเนินการแต่ไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร และยังไม่เพียงพอ

2.2) ปัญหาอุปสรรคที่พบในการเตรียมความพร้อมด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ฯเพื่อรองรับงาน
ด้านน้ำบาดาล

- ขาดการฝึกอบรมหรือให้ความรู้ต่อเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ขาดบุคลากรเพื่อดำเนินการ

2.3) แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่พบในการเตรียมความพร้อมด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อ
รองรับงานด้านน้ำบาดาล

- เสนอให้มีการถ่ายทอดความรู้เป็นระยะๆ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมก่อน

- จัดให้ความรู้ต่อบุคลากรของหน่วยงานท้องถิ่น

- เปิดรับสมัครผู้มีความรู้ด้านน้ำบาดาลให้เข้าปฏิบัติงาน

3) ด้านเครื่องมืออุปกรณ์และด้านฐานข้อมูล

3.1) การดำเนินงานเตรียมการด้านเครื่องมืออุปกรณ์ และฐานข้อมูลเพื่อรองรับงานด้านน้ำบาดาล

- เครื่องมือและอุปกรณ์มีน้อย
- ขาดฐานข้อมูลอื่น นอกเหนือจากเรื่องการขออนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาล
- มีระเบียบ / ข้อปฏิบัติการใช้น้ำบาดาล

3.2) ปัญหาอุปสรรคที่พบในการเตรียมการด้านเครื่องมือ อุปกรณ์และฐานข้อมูลเพื่อรองรับงานด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- หน่วยงานในท้องถิ่นมีจำนวนมาก ไม่เหมาะสมกับเครื่องมือที่มีอยู่
- ขาดการให้ความรู้ด้านการทำงาน ด้านเครื่องมือที่ใช้และด้านต่างๆ ในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ขาดงบประมาณดำเนินการ
- ขาดความรู้เกี่ยวกับระบบของน้ำบาดาล
- ข้อมูลไม่ครบครอบคลุมพื้นที่
- ขาดการสร้างความเข้าใจไม่มีการอบรมในระบบแต่อย่างใด
- ขาดการตรวจสอบ

3.3) แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่พบในการเตรียมการด้านเครื่องมืออุปกรณ์และด้านฐานข้อมูลเพื่อรองรับงานด้านน้ำบาดาล

- ต้องมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- แก้ไขข้อมูลให้เพิ่มมากขึ้น ครบและเป็นปัจจุบัน

4) ด้านงบประมาณ

4.1) การดำเนินงาน เตรียมการด้านงบประมาณเพื่อรองรับงานด้านน้ำบาดาล

- ดำเนินการเพียงการขุดบ่อบาดาลของหมู่บ้านโดยให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการขุดเจาะ

4.2) ปัญหาอุปสรรคที่พบในการเตรียมการด้านงบประมาณเพื่อรองรับงานด้านน้ำบาดาล

- งบประมาณที่ใช้ในการดูแลคุณภาพน้ำบาดาลอย่างชัดเจนน้อย เพียงปีละ 15,000 บาท

เพื่อตรวจวัดคุณภาพน้ำ

- ขาดงบประมาณ ต้องใช้งบประมาณประจำปีอุดหนุน
- ยังถือว่าเป็นเรื่องที่ยังใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.3) แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่พบในการเตรียมการด้านงบประมาณรองรับงานด้านน้ำบาดาล

- ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ
- ควรบรรจุแผนการของงบประมาณด้านน้ำบาดาล

5) ด้านกระบวนการถ่ายโอนติดตามประเมินผลและการปรับปรุงกระบวนการ

5.1) การดำเนินงานเตรียมการด้านกระบวนการถ่ายโอนฯเพื่อรองรับงานด้านน้ำบาดาล

- มีการดำเนินการศึกษาเรื่อง และรับรองก่อนใช้ในกิจกรรมต่างๆ

5.2) ปัญหาอุปสรรคในการเตรียมการด้านกระบวนการถ่ายโอนฯเพื่อรองรับงานด้านน้ำบาดาล

- ระยะการใช้บุคลากรอนุมัติหรืออนุญาตใช้เวลาค่อนข้างนาน
- ขาดการประชาสัมพันธ์ตอบรับ หรือสอบถามความคิดเห็น

5.3) แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่พบในการเตรียมการด้านกระบวนการถ่ายโอนฯ เพื่อรองรับงานด้านน้ำบาดาล

- ลดขั้นตอนหรือกิจกรรมอื่นๆ เพื่อปรับปรุงให้ระยะเวลาการดำเนินการเร็วขึ้น

3.3.5 คุณภาพการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาคุณภาพการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษา พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณภาพการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาลในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 พิจารณาตามภารกิจด้านน้ำบาดาลใน 3 ประเด็น คือด้านการดำเนินงานเพื่อควบคุมกิจการน้ำบาดาลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 รองลงมา คือด้านการดำเนินการด้านการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 และด้านการดำเนินการด้านน้ำบาดาลอื่นๆ เช่น ประปาบาดาล น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 ดังตารางที่ 3-5

ตารางที่ 3-5 คุณภาพการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภารกิจด้านน้ำบาดาล	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	แปลผล
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
1. การควบคุมกิจการน้ำบาดาล								
1.1 การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านน้ำบาดาล กฎหมายน้ำบาดาล ขั้นตอนการขออนุญาตฯ	2.94	0.87	3.17	0.76	3.03	0.77	3.05	ปานกลาง
1.2 สถานที่ แบบฟอร์ม เจ้าหน้าที่ ให้บริการประชาชนที่มาขออนุญาต	3.35	0.93	3.40	0.72	3.50	0.80	3.42	มาก
1.3 การปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้	3.45	0.65	3.48	0.81	3.53	0.85	3.49	มาก
1.4 มีช่องทางการแจ้งการลักลอบเจาะ/ใช้น้ำบาดาล	2.70	0.90	2.57	0.77	2.54	0.76	2.60	น้อย
รวม	3.11	0.90	3.20	0.57	3.16	0.64	3.14	ปานกลาง
2. การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล								
2.1 การดำเนินงานด้านการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลระดับใด	2.67	0.82	2.83	0.62	2.63	0.77	2.71	ปานกลาง
2.2 การทำงานตามมาตรฐานด้านการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล	2.82	0.79	3.00	0.78	2.89	0.83	2.90	ปานกลาง
2.3 การบำรุงรักษาแหล่งน้ำบาดาล	2.66	0.77	3.03	0.66	2.81	0.79	2.83	ปานกลาง
รวม	2.72	0.79	2.96	0.58	2.78	0.75	2.82	ปานกลาง
3. การดำเนินการด้านน้ำบาดาลอื่นๆ								
3.1 การพัฒนาและดูแลระบบประปาบาดาลตามมาตรฐาน	3.01	0.76	3.10	0.66	2.61	1.00	2.91	ปานกลาง
3.2 การพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร	2.70	0.93	2.95	0.77	2.47	0.79	2.71	ปานกลาง
รวม	2.85	0.86	3.08	0.49	2.54	0.80	2.81	ปานกลาง
รวมทุกภารกิจ	2.74	0.74	2.66	0.81	2.82	0.62	2.92	ปานกลาง

3.3.6 ด้านผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลของ อปท. หรือ การปรับตัวของ อปท.

เมื่อประเมินตนเองด้านผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลของ อปท. พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การกำกับดูแลควบคุมกิจการน้ำบาดาล การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล และเรื่องน้ำบาดาลอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ดังในตารางที่ 3-6 โดยพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 และ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ามีคะแนนในระดับปานกลางทั้ง 3 ประเด็น คือด้านการกำกับดูแล

ควบคุมกิจการน้ำบาดาล เช่น การขออนุญาตเจาะน้ำบาดาล/ขออนุญาตใช้น้ำบาดาล การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาลมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.19 รองลงมา คือด้านการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาลอื่นๆ เช่น ประปาบาดาล น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 และการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 ตามลำดับ

ตารางที่ 3-6 ผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภารกิจด้านน้ำบาดาล	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	แปลผล
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
1. การกำกับดูแล ควบคุมกิจการน้ำบาดาล เช่น การขออนุญาตเจาะน้ำบาดาล/ขออนุญาตใช้น้ำบาดาล การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล	3.07	0.77	3.27	0.78	3.23	0.82	3.19	ปานกลาง
2. การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล	2.84	0.85	3.02	0.70	2.87	0.77	2.91	ปานกลาง
3. น้ำบาดาลอื่นๆ เช่น ประปาบาดาล น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร	2.91	0.87	3.02	0.57	2.91	0.81	2.95	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.94	0.83	3.10	0.56	3.01	0.77	3.02	ปานกลาง

3.3.7 ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และการพัฒนาการทำงานด้านน้ำบาดาล

การติดตามตรวจสอบการทำงานด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าได้รับการประเมินในระดับปานกลาง ในพื้นที่น่าน 3 จังหวัด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ามีการติดตาม ตรวจสอบ ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน และมีค่าเฉลี่ยประมาณ 2.7 คะแนนเท่าๆกันทั้งหมด คือการติดตามตรวจสอบการให้อนุญาตการเจาะน้ำบาดาลที่มีขนาดน้อยกว่า 4 นิ้วและการอนุญาตใช้น้ำบาดาลไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร และการเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล การติดตามตรวจสอบการทำงานด้านน้ำบาดาลอื่นๆ เช่น น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ประปาบาดาล และการติดตามตรวจสอบการทำงานด้านการพัฒนาน้ำบาดาล ดังตารางที่ 3-7

ตารางที่ 3-7 การติดตาม ตรวจสอบ และการพัฒนาการทำงานด้านน้ำบาดาล จากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ภารกิจด้านน้ำบาดาล	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	แปลผล
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
1. การให้อนุญาตการเจาะบ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดน้อยกว่า 4 นิ้ว และการอนุญาตใช้น้ำบาดาลไม่เกินวันละ 10 ลบ.ม.และเก็บค่าใช้น้ำบาดาล	2.55	0.87	2.85	0.76	2.67	0.73	2.69	ปานกลาง
2. การทำงานด้านการพัฒนาน้ำบาดาล	2.67	0.85	2.72	0.74	2.53	0.79	2.74	ปานกลาง
3. การทำงานด้านน้ำบาดาลอื่นๆ เช่น น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร และประปาบาดาล	2.62	0.91	2.80	0.71	2.67	0.80	2.70	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.61	0.87	2.79	0.68	2.59	0.71	2.66	ปานกลาง

3.4 สรุปผลการประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของ อปท. ในจังหวัดน่าน 3 จังหวัด สามารถสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ นโยบาย การสนับสนุน การเตรียมพร้อม และการดำเนินงานของอปท. ได้ดังนี้

1) ด้านนโยบาย เป้าหมาย และความต้องการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อปท. ส่วนใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนด้านการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาล แต่เห็นว่าเป็นภาระกิจหนึ่งที่สำคัญที่จัดอยู่ในงานแก้ปัญหาภัยแล้ง แต่เป็นงานใหม่ที่ท้องถิ่นยังไม่มีความรู้มากพอ การดำเนินการส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องจึงเป็นการบริหารจัดการเอกสารการขออนุญาตเจาะ และใช้น้ำบาดาล ส่วนงานด้านการพัฒนาน้ำบาดาลที่รับมอบมาจะมอบให้ชุมชน หมู่บ้าน หรือ กลุ่มเกษตรกรดูแลต่อเอง ส่วนใหญ่เห็นว่าการกระจายอำนาจด้านนี้สู่ท้องถิ่นเป็นเรื่องที่ดี และกรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรดำเนินการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ด้านการขออนุญาตที่เกี่ยวกับน้ำบาดาลให้ท้องถิ่นใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และมีการจัดการงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมือที่ท้องถิ่นด้วย และหลายๆ อปท. สนใจและมีนโยบายที่จะทำการจัดการเติมน้ำใต้ดิน และเริ่มดำเนินการไปแล้วหลายแห่ง โดยในกลุ่ม อปท. ที่อยู่ในเขตเมืองที่อยู่ใกล้เขตการประปาส่วนภูมิภาค จะเน้นการขยายเขตประปาเข้ามาใช้ในพื้นที่ทั้งหมด และจะบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาลไว้ใช้ในช่วงภัยแล้งเท่านั้น

2) ด้านการสนับสนุนของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

อปท. ส่วนใหญ่เห็นว่ามี การสนับสนุนจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับน้อยในทุกด้าน โดยทาง อปท. ยังไม่ทราบขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมถึงมีบางแห่งไม่เคยได้รับการอบรมในเรื่องนี้ ดังนั้น จึงมีการเสนอให้มีการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการก่อนถ่ายโอนภารกิจ โดยจัดอบรมให้ความรู้ขั้นตอนการดำเนินงาน การพิจารณาอนุญาตต้องพิจารณาจากอะไรบ้าง การใช้งานระบบ G-MIS ระบบ GCL เพื่อสนับสนุนการทำงาน รวมทั้งให้ฝึกปฏิบัติจริง ลงพื้นที่จริงว่าต้องดำเนินการอย่างไร นอกจากนี้ต้องการให้จัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์ และบุคลากรไปยังท้องถิ่นด้วย

3) ด้านการปฏิบัติงานและการบริหารงานของภารกิจการถ่ายโอน

หลังจากรับทราบการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลแล้ว อปท. ได้เตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่

3.1) ด้านโครงสร้าง มีการเตรียมความพร้อมในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ อปท. ไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงาน แต่มอบหมายงานส่วนของน้ำบาดาลเพิ่มให้กับกองช่างรับผิดชอบ

3.2) ด้านบุคลากร มีการเตรียมความพร้อมในระดับปานกลาง โดยได้มอบหมายภารกิจด้านน้ำบาดาลให้กับกองช่างเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ แต่มีปัญหาด้านความรู้ของช่างและจำนวนเจ้าหน้าที่กองช่างที่มีเจ้าหน้าที่น้อยและภารกิจด้านงานช่างมีมากอยู่แล้ว และควรมีการฝึกอบรมให้มากขึ้น ให้เข้าใจขอบเขตงาน และมีคู่มือสำหรับปฏิบัติงานที่ดำเนินการได้ง่าย

3.3) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล มีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อยทั้งด้านเทคนิคการพัฒนาบ่อน้ำบาดาล ดูแลรักษาระบบน้ำบาดาล และกฎหมายน้ำบาดาล

3.4) ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และฐานข้อมูล มีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากอปท. ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเอง จึงไม่มีการเตรียมการเรื่องเครื่องมืออุปกรณ์ ส่วนระบบฐานข้อมูลนั้น ส่วนใหญ่ไม่ใช้งานเนื่องจากไม่ทราบว่าวิธีการใช้งาน

3.5) ด้านงบประมาณ มีระดับการเตรียมพร้อมในระดับน้อยที่สุด ส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมงบประมาณด้านน้ำบาดาลไว้ หรือเตรียมไว้รวมๆ กับงบประมาณด้านอื่นๆ หรือใช้งบฉุกเฉินและระบบเดิมที่มีอยู่ มากกว่าตั้งงบประมาณในการพัฒนาโครงการน้ำบาดาลขึ้นมาใหม่ให้กับประชาชน

3.6) ด้านกระบวนการถ่ายโอน ติดตาม ประเมินผลฯ มีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากไม่มีระบบติดตามประเมินผลที่ชัดเจนจากทาง ทบ. และ สธ.

หลังจากได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล อปท. ส่วนใหญ่ให้บริการประชาชนผู้ขอต่อใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาลและใช้น้ำบาดาล ในส่วนของระบบประปาหมู่บ้านนั้นให้แต่ละหมู่บ้านจะมีคณะกรรมการบริหารจัดการทั้งการบริหารงานและการจัดการเรื่องค่าใช้จ่ายจึงไม่ได้ใช้งบประมาณจาก อปท. อย่างไรก็ตามหากงบประมาณการดำเนินงานของหมู่บ้านไม่เพียงพอสามารถของบประมาณสนับสนุนได้ โดยจะพิจารณาเป็นรายกรณีตามความจำเป็น และมีบางแห่งใช้วิธีขอความช่วยเหลือจากทาง อบจ.

4) ด้านการปรับตัวของ อปท.

เมื่อประเมินตนเองด้านผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลของ อปท. ในจังหวัดขอนแก่นพบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การกำกับดูแลควบคุมกิจการน้ำบาดาล การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล และเรื่องน้ำบาดาลอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

5) ด้านผลลัพธ์ของการดำเนินงานด้านทรัพยากรน้ำบาดาลของ อปท.

เมื่อประเมินตนเองด้านผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลของ อปท. พบว่า หลังจากดำเนินการภารกิจด้านน้ำบาดาลตามที่ได้รับถ่ายโอนมาแล้ว อปท. ได้ประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานของตนเองอยู่ในระดับปานกลางในด้านการพัฒนาน้ำบาดาล เนื่องจากบางแห่งมีนโยบายหันไปใช้น้ำประปาจาก กปภ. และไม่เคยมีประเด็นเรื่องการมีช่องทางแจ้งการลักลอบเจาะ/ใช้น้ำบาดาล และเรื่องการพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ได้รับการประเมินในระดับปานกลาง เนื่องจากไม่ได้รับผิดชอบบ่อน้ำบาดาลของเกษตรกรซึ่งถือว่าเป็นบ่อส่วนตัวที่กลุ่มเกษตรกรต้องดูแลกันเอง มีผลการประเมินระดับปานกลางในการกิจการให้อนุญาตเจาะน้ำบาดาลที่มีขนาดน้อยกว่า 4 นิ้ว และการอนุญาตใช้น้ำบาดาลไม่เกินวันละ 10 ลบ.ม. และการเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล เนื่องจากเป็นงานเชิงการจัดเอกสารเท่านั้น

6) ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และการพัฒนาการทำงานด้านน้ำบาดาล

การติดตามตรวจสอบการทำงานด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีการประเมินด้านนี้ในระดับปานกลางในเกือบทุกประเด็น โดยให้เหตุผลว่า ตั้งแต่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจมายังไม่ค่อยมีการติดตามตรวจสอบจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

7) ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันของรัฐ – ท้องถิ่น (กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมฯ-อปท.) ในภารกิจด้านน้ำบาดาล ที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

ผลการหารือกับ อปท. ที่ทำการศึกษา อปท. ต่างๆ ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานภารกิจด้านน้ำบาดาลร่วมกันกับหน่วยงานส่วนกลางหลายประเด็น คือ

1) การถ่ายโอนภารกิจจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลยังมีปัญหาคือ ความไม่ชัดเจนในนโยบาย ขั้นตอน และวิธีการต่างๆ ตลอดทั้งงบประมาณในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำ การถ่ายโอนภารกิจนั้นเจ้าหน้าที่ยังมี

การสับสนขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดการประสานงานจึงควรมีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางเข้ามาทำความเข้าใจให้มากกว่านี้

2) ในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลทางเทศบาลยังขาดความรู้ในการปฏิบัติงาน จึงต้องการให้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยให้อธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงาน และให้ความรู้ในเรื่องการพิจารณาอนุญาตต้องทำอย่างไรบ้าง

3) อยากให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลลงมาให้ความรู้ประชาชนในการดูแลทรัพยากรน้ำบาดาล และกฎหมายน้ำบาดาล ควรเสริมสร้างความรู้ในด้านภารกิจน้ำบาดาล และการใช้น้ำในชุมชนให้มากขึ้น โดยอาจจะมีการจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกพื้นที่มาสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน

4) ทางกรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรมีการถ่ายโอนโดยจัดบุคลากรที่มีความชำนาญและความรู้ด้านน้ำบาดาลมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับทางองค์การบริหารส่วนตำบล

5) ควรมีการถ่ายโอนเครื่องมือที่จำเป็น อาทิเช่น เครื่องเป่าล้าง เพราะจะได้ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนได้เต็มที่และทันเวลา

6) ทางกรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรจัดเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่สำรวจ ตรวจสอบคุณภาพน้ำให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เนื่องจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลขาดบุคลากรที่ชำนาญด้านน้ำบาดาล และหน้าที่ในการตรวจวัดคุณภาพน้ำไม่สามารถปฏิบัติได้เอง ทั้งนี้ในบางเขตพื้นที่ที่ประสบปัญหาน้ำกร่อย/เค็ม เห็นว่าทางกรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรเข้ามาชี้แจง สร้างความเข้าใจกับกลุ่มผู้ที่ยังคงต้องการใช้น้ำบาดาล ถึงรายละเอียดการพัฒนาและใช้น้ำบาดาลในพื้นที่น้ำเค็มแบบนี้

7) ถ้ามีระบบประปาบาดาลขนาดใหญ่ อยากให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลลงมาก่อสร้างเอง และดำเนินการดูแลรักษาเอง

8) ให้ส่วนกลางโอนทั้งอำนาจหน้าที่ บุคลากร เครื่องมือ เครื่องจักร ลงสู่ท้องถิ่นอย่างครบถ้วน เป็นรูปธรรม และให้ติดตาม ประเมินผลหลังจากที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

9) ประชาชนจะบ่อน้ำบาดาลขนาด 6 นิ้ว เป็นส่วนใหญ่ อยากให้ถ่ายโอนการให้อนุญาตบ่อน้ำบาดาลขนาด 6 นิ้ว มาให้กำกับดูแลและอนุญาตเลย บ่อน้ำบาดาลขนาดเล็กกว่า 4 นิ้ว ไม่ค่อยมีประชาชนเจาะแล้ว

10) ควรมีการแจ้งรายชื่อหรือผู้ที่ได้รับใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาลให้ท้องถิ่นได้รับทราบ ในการออกใบรับรองการเจาะน้ำบาดาลควรกำชับให้ช่างเจาะน้ำบาดาลให้ทำการเจาะตามพระราชบัญญัติการใช้น้ำบาดาลต้องมีระบบควบคุมช่างเจาะ เพราะเป็นกลุ่มอาชีพที่ใกล้ชิดและมีการแนะนำประชาชนโดยตรง (มีทั้งแนะนำให้ทำและไม่ทำตามกฎหมาย) ควรมีระเบียบว่าให้แจ้งต่อ อปท. ในการเข้าพื้นที่ทำงาน เพื่อให้อปท. ช่วยควบคุมช่างเจาะบ่อน้ำบาดาล

11) ภารกิจถ่ายโอนมาที่ อปท. มีจำนวนมากและต้องทำให้ดีทุกภารกิจ ซึ่งเป็นไปไม่ได้ ในภาวะบุคลากรและโครงสร้าง อปท. แบบนี้ บางภารกิจไม่ควรโอนมาให้ท้องถิ่น งานด้านน้ำบาดาลก็เป็นเรื่องที่สามารถดำเนินการได้ยากกว่างานช่างทั่วไป

12) ปัจจุบันทางกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ถ่ายโอนมาเพียงเรื่องของการขออนุญาตการขุดเจาะ การต่อใบอนุญาตฯ ซึ่งการดำเนินการก็ยังคงต้องส่งต่อเรื่องไปยังกรมทรัพยากรน้ำบาดาลอยู่ดี บาง อปท. เห็นว่า งานไม่ได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์อยู่ ณ อปท. บาง อปท. มองว่าตนเองสามารถดูแลและดำเนินการได้เองอย่างสมบูรณ์ จึงขอเสนอแนะให้ทางกรมฯ ทดลองให้ อปท. ที่มีความพร้อมดำเนินการด้วยตนเองจบสมบูรณ์ในท้องถิ่นเลย เพื่อเป็นการนำร่องในการดำเนินงานด้านน้ำบาดาลโดยท้องถิ่นอย่างเต็มตัว โดยจะต้องทำการถ่ายโอนทั้งเรื่องของเครื่องมือและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถลงไปที่ท้องถิ่นด้วย

13) ดำเนินการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในการให้ความร่วมมือ และกำหนดหน้าที่กันให้ชัดเจนเพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างประสิทธิภาพในภารกิจด้านน้ำบาดาล และการใช้น้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ขาดแคลน แห่งแล้ง ทุรกันดาร ยาจนหรือเฉพาะกรณีไม่ควรเก็บค่าใช้น้ำบาดาล

14) ดำเนินการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ให้ความสะดวกแก่การดำเนินการถ่ายโอนให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

15) ดำเนินการเพิ่มช่องทางในการให้คำแนะนำและคำปรึกษา

16) ดำเนินการจัดการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในทักษะต่างๆ

17) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานร่วมมือให้การทำค่าของงบประมาณไปหน่วยงานต่างๆ

18) ดำเนินการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ ร่วมกันสำรวจและจัดทำฐานข้อมูล

19) ควรจัดให้มีการอบรมทบทวนข้อกฎหมาย การปฏิบัติงาน และการซ่อมบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านให้กับหน่วยงานของรัฐและเอกชน และทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินการออกใบอนุญาตแก่ประชาชนที่มาขอใช้น้ำบาดาล เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการและอาจจะล่าช้าโดยเฉพาะการขออนุญาตใช้น้ำต้องรอผลวิเคราะห์น้ำ บางครั้งใช้เวลาในการรอผลหลายเดือน

20) จัดให้มีการดำเนินการอบรมเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในเรื่องต่างๆ เช่น ประเด็นการเรียกเก็บค่าน้ำบาดาลและบทกำหนดโทษในกรณีมีผู้ฝ่าฝืน การขออนุญาตต่างๆ และการอบรมด้านข้อมูลบ่อบาดาลในพื้นที่ และการอบรมในการบำรุงรักษาอุปกรณ์/บ่อน้ำบาดาลที่ถูกต้อง

21) ภารกิจด้านการขอรับใบอนุญาตประกอบบ่อบาดาลควรจัดการดังนี้

1) อำนาจในการดำเนินการอนุญาตควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมและความเป็นจริงสอดคล้องกับช่วงเวลาปัจจุบัน

2) การตรวจสอบเอกสารคำขอต่างๆ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ควรมีแนวทางปฏิบัติเดียวกัน

3) การอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาถ่วงถ่วงคำขอควรมีการประชุมในแต่ละเดือนเพิ่มมากขึ้นและกำหนดช่วงระยะเวลาที่แน่นอน

4) ควรลดขั้นตอนการพิจารณาคำขออนุญาตระหว่างกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

22) ในการตรวจสอบบ่อบาดาลที่ประชาชนขออนุญาตเจาะบ่อบาดาล ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่จากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลร่วมตรวจสอบด้วย

23) ปรับปรุงราคาค่าเจาะน้ำบาดาลให้เหมาะกับสภาพพื้นที่

24) ทางกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ควรลดขั้นตอนในการขออนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า 6 นิ้ว

25) การถ่ายโอนน้ำบาดาลควรมีการจัดสรรทรัพยากรและบุคลากรให้เพียงพอต่อการรองรับการถ่ายโอนน้ำบาดาลในอนาคตข้างหน้า

26) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ควรร่วมการให้ความรู้ด้านน้ำบาดาลกับประชาชนมากขึ้นในทุกโอกาส เช่น การประชุมประชาคมหมู่บ้าน ให้ประชาชนเข้าใจในการขออนุญาตและขั้นตอนขุดเจาะบ่อบาดาลและประโยชน์ของน้ำบาดาลในเชิงธุรกิจด้วย

27) จัดให้มีการฝึกอบรมภารกิจน้ำบาดาล/จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของท้องถิ่น/สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์

28) หน่วยงานผู้ถ่ายโอนควรเสริมสร้างความรู้และหลักการปฏิบัติการที่ถูกต้องให้แก่ผู้รับถ่ายโอนเพื่อ
จะได้ทำตามหลักการที่ถูกต้อง

29) สถาบันผลิตนักศึกษาควรผลิตผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับประปาบาดาลให้มากขึ้นเนื่องจากในองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดกรอบเจ้าพนักงานประปาไว้แล้ว แต่ไม่มีบุคลากรเข้ามาทำงาน

บทที่ 4

การประเมินความพึงพอใจในการบริหารจัดการของ อปท.

ในการประเมินความพึงพอใจในการบริหารจัดการของ อปท. คณะทำงานได้ดำเนินการพัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจในการบริหารจัดการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาลของ อปท. เกี่ยวกับการใช้บริการและประโยชน์จากน้ำบาดาล ความพึงพอใจต่อการบริการ การมีส่วนร่วม และข้อเสนอแนะ ซึ่งแบบประเมินความพึงพอใจ ประกอบด้วย 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการใช้บริการและประโยชน์จากน้ำบาดาล

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายโอนภารกิจ และบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

ส่วนที่ 5 ผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

ส่วนที่ 6 ข้อคิดเห็น /ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานด้านน้ำบาดาลมีประสิทธิภาพ

4.1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์รวม 3 พื้นที่ 1,521 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มภาคประชาชน จำนวน 603 คน คิดเป็นร้อยละ 39.65 กลุ่มภาคเอกชน /ภาคธุรกิจ จำนวน 605 คน คิดเป็นร้อยละ 39.78 และกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 20.57 ตามลำดับ เป็นเพศชาย 844 คน หญิง 677 คน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 787 คน คิดเป็นร้อยละ 51.74 และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 914 คน คิดเป็นร้อยละ 60.09 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี 506 คน หรือร้อยละ 33.27 ดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไป	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ								
ชาย	364	51.00	223	44.60	257	51.40	844	55.49
หญิง	157	49.00	277	55.40	243	48.60	677	44.51
รวม	521	100.00	500	100.00	500	100.00	1,521	100.00
อายุ								
ต่ำกว่า 20 ปี	1	0.19	0	0.00	1	0.20	2	0.13
20-40 ปี	136	26.10	204	40.80	127	25.40	467	30.70
41-60 ปี	261	50.10	246	49.20	280	56.00	787	51.74
มากกว่า 60 ปี	114	21.88	50	10.00	92	18.40	256	16.83
ไม่ระบุ	9	1.73	0	0.00	0	0.00	9	0.59
รวม	521	100.00	500	100.00	500	100.00	1,521	100.00
ระดับการศึกษาสูงสุด								
ต่ำกว่าปริญญาตรี	296	56.81	251	50.20	367	73.40	914	60.09

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	170	32.63	227	45.40	109	21.80	506	33.27
ปริญญาโท	30	5.76	22	4.40	21	4.20	73	4.80
ปริญญาเอก	5	0.96	0	0.00	3	0.60	8	0.53
ไม่ระบุ	20	3.84	0	0.00	0	0.00	20	1.31
รวม	521	100.00	500	100.00	500	100.00	1,521	100.00

4.2 ข้อมูลการใช้บริการและการใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาล

จากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด ส่วนใหญ่ใช้น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคหรือบริโภค /ใช้ในครัวเรือน จำนวน 827 คน คิดเป็นร้อยละ 41.39 รองลงมา คือ เกษตรกรรม จำนวน 418 คน คิดเป็นร้อยละ 20.92 พาณิชยกรรม /ร้านค้า /บริการ จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 16.52 อุตสาหกรรม /โรงงาน จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 10.76 สาธารณะประโยชน์ เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 7.66 และอื่นๆ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75 ดังตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-2 จำนวนและร้อยละของผู้ใช้น้ำบาดาลที่ใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาลในกิจกรรมต่างๆ

กิจกรรม การใช้น้ำบาดาล	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เกษตรกรรม	100	15.02	156	22.54	162	25.30	418	20.92
2. อุตสาหกรรม /โรงงาน	57	8.56	82	11.85	76	11.90	215	10.76
3. พาณิชยกรรม/ร้านค้า /บริการ	118	17.72	105	15.17	107	16.70	330	16.52
4. อุปโภคหรือบริโภค /ใช้ในครัวเรือน	298	44.74	262	37.86	267	41.70	827	41.39
5. สาธารณะประโยชน์ เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ	85	12.76	52	7.51	16	2.50	153	7.66
6. อื่นๆ	8	1.20	35	5.06	12	1.90	55	2.75
รวม	666	100.00	692	100.00	640	100.00	1998	100.00

* สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด ส่วนใหญ่น้ำบาดาลมีคุณภาพดี จำนวน 896 คน คิดเป็นร้อยละ 58.91 คุณภาพน้ำบาดาลมีปัญหา จำนวน 613 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 โดยส่วนใหญ่มีปัญหา น้ำบาดาล มีตะกอน จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 27.22 รองลงมา คือ บาดาลมีความเค็ม/กร่อย จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 10.84 คราบขาว จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 17.15 น้ำบาดาลมีสนิมเหล็ก 148 คน คิดเป็นร้อยละ 12.63 น้ำบาดาลมีกลิ่น จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 9.04 และมีปัญหาอื่น ๆ เช่น น้ำเป็นสีแดง มีทรายละเอียดปน จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 6.23 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของผู้ใช้น้ำบาดาลที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของน้ำบาดาล

คุณภาพของ น้ำบาดาล	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คุณภาพของน้ำบาดาล								
1. ดี	300	57.58	296	59.20	300	60.00	896	58.91
2. มีปัญหา	221	42.42	204	40.80	188	37.60	613	40.30
3. ไม่ตอบ	-	-	-	-	12	2.40	12	0.79
รวม							1521	100.00
กรณีคุณภาพน้ำบาดาลมีปัญหา*								
1. เค็ม/กร่อย	9	2.52	26	8.47	92	29.21	127	10.84
2. มีตะกอน	107	29.97	125	40.07	87	27.62	319	27.22
3. มีกลิ่น	57	15.97	13	4.23	36	11.43	106	9.04
4. มีสนิมเหล็ก	110	30.81	20	6.51	18	5.71	148	12.63
5. มีคราบขาว	36	10.08	109	35.50	63	20.00	208	17.75
6. อื่น ๆ	38	10.64	16	5.21	19	6.03	73	6.23
รวม	357	100.00	500	100.00	315	100.00	1172	100.00

* สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด ส่วนใหญ่ใช้บริการด้านการขออนุญาตเจาะน้ำบาดาล/ใช้น้ำบาดาล จำนวน 575 คน คิดเป็นร้อยละ 45.56 รองลงมา คือ การขุดเจาะน้ำบาดาล จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 22.11 การจ่ายค่าใช้น้ำบาดาล จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 20.68 การพัฒนาเป่าล้างบ่อบาดาลเดิม จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 6.42 และการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 5.23 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4-4 จำนวนและร้อยละของผู้ที่เคยใช้บริการด้านน้ำบาดาลจาก อปท. ในภารกิจต่าง ๆ

การบริการด้านน้ำบาดาลจาก อปท.	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การขุดเจาะน้ำบาดาล	48	11.68	157	27.79	74	25.90	279	22.11
2. การพัฒนาเป่าล้างบ่อบาดาลเดิม	27	6.57	19	3.36	35	12.20	81	6.42
3. การซ่อมบำรุง รักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก	29	7.06	17	3.01	20	7.00	66	5.23
4. การจ่ายค่าใช้น้ำบาดาล	62	15.09	162	28.67	37	12.90	261	20.68
5. การขออนุญาตเจาะน้ำบาดาล/ใช้น้ำบาดาล	245	59.61	210	37.17	120	42.00	575	45.56
รวม	411	100.00	565	100.00	286	100.00	1,262	100.00

* เฉพาะผู้ที่เคยใช้บริการด้านน้ำบาดาลจาก อปท. และสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด ส่วนใหญ่เคยใช้บริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมา คือ สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90 และอื่นๆ ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภอ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 ตามลำดับดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของผู้ที่เคยใช้บริการด้านน้ำบาดาลจากหน่วยงานต่าง ๆ

การบริการด้านน้ำบาดาลจาก อปท.	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	186	40.26	371	71.07	186	52.00	743	55.37
2. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	41	8.87	63	12.07	39	10.90	143	10.66
3. สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต	173	37.45	58	11.11	102	28.50	333	24.81
4. อื่น ๆ	62	13.42	30	5.75	31	8.70	123	9.17
รวม	462	100.00	522	100.00	358	100.00	1,342	100.00

* สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.3 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท. แบ่งการประเมินเป็น 4 ด้าน ได้แก่
1) ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ 2) ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ 3) ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก 4) ด้านคุณภาพการให้บริการ โดยให้คะแนนความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ด้วยคะแนน 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

การประเมินความพึงพอใจจากผู้ที่เคยใช้บริการด้านน้ำบาดาลจาก อปท. ในภาพรวมผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีความพึงพอใจในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความพึงพอใจเท่ากับ 3.74 เมื่อเรียงลำดับหัวข้อการประเมินตามผลคะแนนความพึงพอใจจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด เป็นดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการมีความพึงพอใจในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความพึงพอใจเท่ากับ 3.85 รองลงมา คือ ด้านคุณภาพการให้บริการมีความพึงพอใจในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความพึงพอใจเท่ากับ 3.75 ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความพึงพอใจเท่ากับ 3.70 และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความพึงพอใจเท่ากับ 3.68 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4-6 ระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท. รวมทุกกลุ่ม

ประเด็นที่ประเมินความพึงพอใจ	ค่าชี้วัด						รวม	ผลการประเมิน
	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น			
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	ค่าเฉลี่ย	
1. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ								
1.1 มีระบบขั้นตอนการปฏิบัติงานชัดเจน	3.76	0.80	3.73	0.83	3.64	0.85	3.71	มาก
1.2 มีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขั้นตอน และระยะเวลาในการให้บริการชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.67	0.87	3.65	0.84	3.42	0.94	3.58	มาก
1.3 ให้บริการสะดวกรวดเร็ว ติดต่อประสานงานได้ง่าย	3.79	0.92	3.76	0.84	3.61	0.85	3.72	มาก
1.4 ให้บริการอย่างเสมอภาคตามลำดับก่อนหลัง	3.81	0.89	3.80	0.81	3.68	0.89	3.76	มาก
1.5 มีการรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้ใช้บริการ	3.81	1.03	3.76	0.85	3.60	0.86	3.72	มาก
รวม 1	3.77	0.90	3.74	0.75	3.59	0.88	3.70	มาก
2. ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ								
2.1 บริการด้วยความสุภาพเรียบร้อย และเป็นกันเอง	4.06	0.86	3.85	0.78	3.79	0.85	3.90	มากที่สุด
2.2 เอาใจใส่ และกระตือรือร้นในการให้บริการ	3.90	0.90	3.85	0.83	3.66	0.87	3.80	มาก
2.3 เจ้าหน้าที่มีความรู้ สามารถให้บริการ ตอบคำถาม ให้คำแนะนำ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง	3.91	0.81	3.81	0.82	3.68	0.86	3.80	มาก
2.4 ให้บริการโดยไม่ถือปฏิบัติด้วยความเสมอภาค	3.98	0.87	3.84	0.81	3.70	0.81	3.84	มาก
2.5 ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่	4.08	0.79	3.89	0.80	3.73	0.83	3.90	มาก
รวม 2	3.98	0.85	3.85	0.72	3.71	0.84	3.85	มาก
3. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก								
3.1 ความสะดวกในการขอรับบริการจากช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร ไปรษณีย์ เว็บไซต์ อีเมล ฯลฯ	3.83	0.90	3.66	0.85	3.49	0.92	3.66	มาก
3.2 ความเพียงพอของช่องทางต่างๆ ในการขอรับบริการ	3.80	0.92	3.68	0.84	3.45	0.93	3.64	มาก
3.3 ความสะดวกในการเข้าสถานที่และจุดให้บริการ	3.89	0.93	3.74	0.79	3.58	0.93	3.74	มาก
3.4 ความทันสมัยของอุปกรณ์ต่างๆ ในการให้บริการ	3.80	0.95	3.68	0.84	3.56	0.89	3.68	มาก
รวม 3	3.83	0.92	3.69	0.75	3.52	0.92	3.68	มาก
4. ด้านคุณภาพการให้บริการ								
4.1 ได้รับการบริการที่ตรงกับความต้องการ ถูกต้อง ครบถ้วน	3.88	0.91	3.77	0.81	3.65	0.88	3.77	มาก
4.2 ให้บริการเป็นไปตามกระบวนการมาตรฐาน ตามระยะเวลา และขั้นตอนที่กำหนดไว้	3.85	0.94	3.74	0.84	3.60	0.88	3.73	มาก
รวม 4	3.87	0.93	3.75	0.79	3.62	0.88	3.75	มาก
รวมทั้งหมด							3.74	มาก

4.4 การมีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายโอนภารกิจและบริการจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

การมีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายโอนภารกิจและการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท. ทั้งหมด แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการร่วมรับรู้ 2) ด้านการร่วมคิด 3) ด้านการร่วมปฏิบัติ 4) ด้านการร่วมพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

จากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด ด้านการรับรู้ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสาร/สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ด้านการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลสู่ อปท. คิดเป็นร้อยละ 37-50 ผู้ตอบทราบว่า อปท. มีบทบาทหน้าที่ทำอะไรบ้างในภารกิจด้านน้ำบาดาล ขั้นตอน/กระบวนการในการดำเนินงานของ อปท. ตามการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

ส่วนด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการร่วมพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 9-20 ซึ่งถือว่า น้อยมาก รายละเอียดดังตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-7 จำนวนและร้อยละการมีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายโอนภารกิจและการบริหารจัดการ น้ำบาดาลของ อปท.

การมีส่วนร่วมในกระบวนการ ถ่ายโอนภารกิจและการบริหารจัดการ น้ำบาดาลของ อปท.	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม		ผลการ ประเมิน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านการร่วมรับรู้									
1. รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสาร /สื่อประชาสัมพันธ์ ต่างๆ ด้านการถ่ายโอนภารกิจด้าน น้ำบาดาลสู่ อปท.	135	25.91	500	100.00	119	23.80	754	49.57	น้อย
2. ทราบว่า อปท.มีบทบาทหน้าที่ทำอะไรบ้าง ในการกิจด้านน้ำบาดาล	84	16.12	500	100.00	62	12.40	646	42.47	น้อย
3. ทราบขั้นตอน /กระบวนการในการ ดำเนินงานของ อปท. ตามการถ่ายโอน ภารกิจด้านน้ำบาดาล	36	6.91	500	100.00	21	4.20	557	36.62	น้อย
ด้านการร่วมคิด									
4. เคยเข้าร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและบริหาร จัดการน้ำบาดาลของ อปท.	56	10.75	183	36.60	18	3.60	257	16.90	น้อยที่สุด
5. เคยเข้าร่วมประชุมวางแผน เสนอแนะ แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหาร จัดการน้ำบาดาลของหมู่บ้าน /ตำบล	59	11.32	213	42.60	30	6.00	302	19.86	น้อยที่สุด
ด้านการร่วมปฏิบัติ									
6. เคยเข้าร่วมในกิจกรรม/โครงการ ที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนา จัดการ และ เฝ้าระวัง แหล่งน้ำบาดาลของ อปท.	36	6.91	174	24.80	11	2.20	221	14.53	น้อยที่สุด
7. เคยเป็นอาสาสมัครด้านการอนุรักษ์น้ำ บาดาลหรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาล	21	4.03	120	24.00	7	1.40	148	9.73	น้อยที่สุด
ด้านการร่วมพัฒนา									
8. เคยร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทาง ต่างๆ ของ อปท. เช่น ตอบแบบสอบถาม กล่องแสดงความคิดเห็น เข้าเว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาและบริหารจัดการ น้ำบาดาลใน อปท. ของท่าน	35	6.72	188	37.60	19	3.80	242	15.91	น้อยที่สุด

4.5 ผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

ความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท. แบ่งการประเมินเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม โดยให้คะแนนความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ด้วยคะแนน 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ โดยในภาพรวมผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีความคิดเห็นในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความคิดเห็นเท่ากับ 3.66 เมื่อเรียงลำดับหัวข้อการประเมินตามผลคะแนนความคิดเห็นจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด เป็นดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านสังคมมีความคิดเห็นในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความคิดเห็นเท่ากับ 3.76 รองลงมา คือ ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความคิดเห็นเท่ากับ 3.64 และด้านเศรษฐกิจ มีความคิดเห็นในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความคิดเห็นเท่ากับ 3.57 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4-8

ตารางที่ 4-8 ความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

เรื่องที่ประเมิน	เชียงใหม่		นครราชสีมา		ขอนแก่น		รวม	ผลการประเมิน
	เฉลี่ย	S.D.	เฉลี่ย	S.D.	เฉลี่ย	S.D.		
1. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม								
1.1 มีแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อระบบประปา การเกษตร อุตสาหกรรม บริการ เพิ่มขึ้น	3.63	0.92	3.95	0.75	3.48	0.97	3.69	มาก
1.2 มีการจัดสรรทรัพยากรน้ำมาใช้อย่างมี ประสิทธิภาพ	3.64	0.91	3.92	0.69	3.43	0.99	3.66	มาก
1.3 มีการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและสมดุลน้ำ	3.60	0.91	3.80	0.76	3.28	1.03	3.56	มาก
เฉลี่ยรวม 1	3.62	0.91	3.89	0.66	3.40	1.00	3.64	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจ								
2.1 ท่าน/หน่วยงานสามารถเพิ่มผลผลิตหรือ การขยายตัวทางด้านธุรกิจมากขึ้น	3.46	0.96	3.87	0.76	3.32	1.04	3.55	มาก
2.2 ท่าน/หน่วยงานมีความมั่นใจในปริมาณ น้ำต้นทุนมากขึ้น	3.54	0.95	3.85	0.75	3.37	1.01	3.59	มาก
เฉลี่ยรวม 2	3.50	0.96	3.86	0.71	3.34	1.02	3.57	มาก
3. ด้านสังคม								
3.1 ช่วยลด/แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่	3.68	0.93	4.04	0.74	3.58	1.05	3.77	มาก
3.2 ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งด้านการใช้น้ำ ในชุมชน	3.65	0.94	4.03	0.74	3.59	1.03	3.76	มาก
3.3 ท่าน/ชุมชน/หน่วยงาน มีน้ำอุปโภค บริโภคที่มีคุณภาพ	3.69	0.92	4.02	0.73	3.58	1.00	3.76	มาก
เฉลี่ยรวม 3	3.67	0.93	4.03	0.69	3.58	1.02	3.76	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.60	0.93	3.94	0.61	3.45	1.02	3.66	มาก

4.6 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานด้านน้ำบาดาลมีประสิทธิภาพ

จากการสัมภาษณ์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านน้ำบาดาลของ
กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและ อปท. หลายประเด็น ซึ่งสามารถนำมาจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ ได้ 5 ประเด็น ดังนี้

1) ด้านการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

1.1 ประชาชนไม่ทราบว่าต้องมีการขออนุญาตขุดเจาะและขออนุญาตใช้น้ำบาดาลก่อนจึงจะ
ดำเนินการได้ และไม่ทราบว่ามีความผิดทางกฎหมายจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายด้วย
เมื่อมีการประชาสัมพันธ์ไปแล้วหากมีผู้ลักลอบขุดเจาะอย่างจงใจ อปท. ควรมีภารกิจในการป้องกันและ
ปราบปรามกลุ่มคนเหล่านี้ด้วย

1.2 ควรทำแผ่นพับแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนการขออนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาล และ ขออนุญาตใช้
น้ำบาดาล ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน

1.3 ควรเพิ่มประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภารกิจน้ำบาดาลให้มากขึ้น

1.4 ขอให้มีเจ้าหน้าที่จากกรมน้ำบาดาลลงพื้นที่ให้ความรู้แก่ผู้ใช้น้ำบาดาลอย่างสม่ำเสมอ

1.5 ควรให้ความรู้ด้านการใช้น้ำบาดาล การดูแลรักษาบ่อ การใช้เครื่องมือตุดน้ำ ต้นทุนต่ำ และจัดสรร
แหล่งบาดาลให้เพียงพอต่อการทำเกษตร

1.6 ควรจะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องการใช้น้ำบาดาลให้มากกว่านี้ และควรมีการจัดอบรมวิธีการใช้น้ำบาดาลในด้านการเกษตรให้มาก

1.7 กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ควรแนะนำการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำบาดาล เช่น มีปัญหาแมงกานีส สนิม เค็ม เป็นต้น

1.8 หน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาดูแล มีบุคลากรที่จะเข้ามาดูแลมีความพร้อมน้อย และมีหน้าที่มากมายที่จะดูแลรับผิดชอบยังทำได้ไม่เพียงพอ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรเพิ่มความรู้อย่างเข้าใจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.9 อยากให้มีเจ้าหน้าที่มาพบปะสม่ำเสมอและดูแลบริการตลอด ปัจจุบันนี้ยังไม่มีหน่วยงานท้องถิ่นเข้ามาดูแล และให้ความรู้เกี่ยวกับระบบน้ำบาดาลของหน่วยของทางของรัฐ

1.20 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการประชาสัมพันธ์ เรื่องภารกิจด้านน้ำบาดาลให้หน่วยงานในพื้นที่รับทราบอย่างสม่ำเสมอ

1.21 ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำด้วยการดูแลรักษาโดยเฉพาะเครื่องสูบน้ำ

2) ด้านการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างความรู้แก่เจ้าหน้าที่ อปท. และประชาชน

2.1 เจ้าหน้าที่ อปท. ไม่มีความรู้ด้านน้ำบาดาลเพียงพอไม่สามารถให้คำปรึกษาแก่ประชาชนได้ ทั้งความรู้ในเรื่องขั้นตอนการบริการ ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ความรู้ด้านเทคนิคในการขุดเจาะน้ำบาดาล และความรู้ทางด้านกฎหมาย ดังนั้นควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ อปท.

2.2 ขอให้ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ออกมาให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้ น้ำด้วยว่าควรปฏิบัติอย่างไรถึงจะทำให้ใช้น้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 ขาดองค์ความรู้เรื่องน้ำบาดาลอยู่มากและการขออนุญาตแต่ละครั้งก็ยากในส่วนที่เป็นที่สาธารณะ เพราะเอกสารประกอบส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเอกสาร สร้างความลำบากให้กับชุมชนที่ต้องการใช้น้ำจึงพลอยเสียโอกาสต้องเผชิญกับความแห้งแล้ง

2.4 ควรเพิ่มการดูแลและการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เพิ่มมากขึ้น และการบริหาร การตรวจวัดคุณภาพน้ำให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

2.5 ควรจัดตั้งอาสาสมัครหมู่บ้านอย่างน้อย หมู่บ้านละ 1 คน เพื่อติดต่อประสานงานช่วยประชาชน และแก้ปัญหาในพื้นที่

2.6 จัดให้มีการประชุมด้านการใช้น้ำบาดาลมากขึ้น ควรมีการประชาสัมพันธ์การให้ข้อมูล/จัดตั้งกลุ่ม ในการเข้าร่วมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับวิธีใช้น้ำบาดาลได้อย่างถูกต้องและเกิดการรับรู้ร่วมกัน โดยให้ ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาให้ความรู้โดยตรง

2.7 มีการพัฒนาร่วมกันทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ และประชาชน รวมทั้งทำการตรวจสอบและดูแลคุณภาพ ของน้ำบาดาลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพขึ้น

3) ด้านการให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านน้ำบาดาล

3.1 ประชาชนต้องการให้หน่วยงานภาครัฐไม่ว่าจะเป็น อปท.หรือกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ให้บริการ ประชาชนด้านน้ำบาดาลตั้งแต่ต้นจนจบให้ครบวงจร กล่าวคือ ตั้งแต่เข้าสำรวจพื้นที่ พิจารณาความเหมาะสม ในการขุดเจาะน้ำบาดาล จัดหางบประมาณและบริการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร และใช้ในครัวเรือน ให้กับประชาชน การตรวจสอบคุณภาพน้ำบาดาล การตรวจสอบบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาลที่ขุดไว้แล้ว การอนุรักษ์บ่อน้ำบาดาลที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น น้ำบาดาลเค็ม น้ำมีสีแดง น้ำน้อย

มีคราบขาว มีตะกอน เป็นต้น การซ่อมเครื่องสูบน้ำที่ชำรุด การจัดหาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์รวมถึงการ
จัดหาเครื่องกรองน้ำดื่ม

3.2 จัดหาแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อลดปัญหาน้ำขาดแคลน อยากรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การพัฒนาปรับปรุงการให้บริการน้ำบาดาลมีคุณภาพ และ
เกิดความสะอาดสบายมากขึ้นมีน้ำเพียงพอต่อการใช้

3.3 ควรมีการจัดงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อให้การให้บริการชุดเจาะน้ำบาดาลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 ในส่วนการใช้น้ำบาดาลเพื่อการสาธารณะ เช่น ใช้น้ำสถานีบริการน้ำมันเพื่ออำนวยความสะดวก
ให้ผู้เดินทาง ซึ่งเป็นกรนำน้ำมาใช้ในหอน้ำสาธารณะ ที่ผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันตั้งใจทำเพื่อบริการ
ด้วยใจจริงไม่ได้ก่อให้เกิดรายได้ ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน่าจะมีมาตรการเพื่ออนุโลมค่าใช้น้ำ

4) ด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์น้ำบาดาล

4.1 ควรมีการจัดเสวนาเรื่องการใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ควรจัดอบรมและให้คำแนะนำการใช้
น้ำบาดาลอย่างถูกต้อง การบริหารจัดการน้ำ การดูแลเรื่องความสะอาด คุณภาพและมาตรฐานน้ำบาดาล
การจัดการสมดุลงน้ำ การปลูกจิตสำนึกในการใช้น้ำบาดาลอย่างพอเพียง ทั้งนี้ควรจัดเป็นประจำปีละ
ครั้ง

4.2 หน่วยงานให้บริการรับผิดชอบควรออกตรวจคุณภาพน้ำบาดาลที่จุดที่มีผู้ใช้้อย่างสม่ำเสมอ
เพื่อเสนอแนะแนวทางรักษาคุณภาพน้ำ

4.3 ควรจะเช็คน้ำบาดาลในพื้นที่ว่ามีใบอนุญาตถูกต้องหรือไม่ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อที่จะได้ทราบจำนวนบ่อและข้อมูลที่แท้จริงมากขึ้น

4.4 ควรมีการสำรวจบ่อน้ำบาดาลที่ขออนุญาตไม่ถูกต้อง และดำเนินการให้มีความถูกต้องเป็น
มาตรฐานเดียวกัน

5) ด้านขั้นตอนหรือเพิ่มช่องทางในการดำเนินการต่างๆ

5.1 ควรปรับลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนหรือเพิ่มช่องทางในการดำเนินการขออนุญาตเพื่อความสะดวก
รวดเร็วขึ้น กระบวนการดำเนินงานขออนุญาตใช้เวลานาน ควรปรับปรุงให้ลดขั้นตอนลง ให้ยื่นคำขอ จัดส่ง
หรือรับเอกสารต่างๆ ในทีเดียว ควรแจ้งขั้นตอนการดำเนินงานและกำหนดเวลาแล้วเสร็จที่ชัดเจน ควรมีระบบ
การแจ้งผลเพื่อให้ผู้ขอทราบว่าดำเนินการถึงขั้นตอนใดแล้ว และควรแจ้งผลให้ทราบด้วย

5.2 ควรมีการประสานงานเร่งรัดติดตามการชุดเจาะน้ำบาดาลในพื้นที่ให้ทันท่วงที

5.3 ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถอนุญาตเจาะบ่อขนาด 4 นิ้วได้และขอให้ยกเลิก
การวิเคราะห์น้ำกรณี่ใช้อุปโภคและการเกษตร

5.4 อยากรให้โอนอำนาจกลับคืนให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลเหมือนเดิมเพราะใช้ระยะเวลารวดเร็วกว่า

5.5 การดำเนินงานยื่นเรื่องเอกสารควรมีระยะเวลาดำเนินการที่รวดเร็วไม่เกิน 15 วัน ทำการหลังจาก
ยื่นเอกสารเพื่อความสะดวกต่อผู้เจาะน้ำบาดาลและผู้ใช้น้ำบาดาล เนื่องจากถ้าเกิดวิกฤตภัยแล้ง แล้วจะได้
แก้ปัญหาที่รวดเร็วและตรงจุด จะลดการสูญเสียผลผลิตกับการเกษตรการมีงบประมาณสนับสนุนในการใช้
น้ำบาดาลแก่เกษตรกร เช่น ค่าท่อ

5.6 ควรขยายช่องทางในการชำระเงินให้มากกว่านี้และไม่ควรมีค่าธรรมเนียมในการชำระค่าบริการ

5.7 ควรมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบดูแลบ่อน้ำบาดาลทุกๆ 6 เดือน ให้มีเจ้าหน้าที่ลงมาสำรวจบ่อน้ำบาดาล
ในหมู่บ้านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลให้ทันสมัย

5.8 ภารกิจเกี่ยวกับการดูแลจัดการน้ำบาดาลต้องมีค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเพียงหน่วยงานที่ประสานงานให้เท่านั้น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีเครื่องมือตั้งนั้น การสนับสนุนหน่วยงานเอกชนเข้าดำเนินการจะสะดวกรวดเร็วกว่า

5.9 ควรมีเอกสารแนะนำขั้นตอนต่างๆ ในการใช้บริการให้ชัดเจน

5.10 ควรลดค่าชุดเจาะและค่าธรรมเนียมด้านน้ำบาดาล

5.11 อปท.กับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ควรประสานงานและสื่อสารกันให้ชัดเจน แบ่งภาระงานกัน เนื่องจากมี อปท. บางแห่งไม่มีแบบฟอร์มการขออนุญาตชุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ต้องไปขอที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาล โดยตรง ทำให้เสียเวลาในการเดินทางไปติดต่อหลายที่หลายครั้ง ดังนั้นควรจัดให้มีแบบฟอร์มที่สามารถดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ได้

5.12 การจ่ายเงินค่าใช้น้ำบาดาล ควรจัดบริการให้สามารถจ่ายได้หลากหลายธนาคาร เพราะถูกจำกัดเพียงธนาคารเดียวซึ่งเดินทางไปไม่สะดวก หรือควรปรับปรุงให้เป็น E-bill สามารถจ่ายที่เคาน์เตอร์เซอร์วิสได้

5.13 ควรให้บริการด้วยความเสมอภาค ตามลำดับการยื่นขอ รวมถึงการให้บริการที่ดีกับทุกคน ไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะบางคนบางกลุ่มเท่านั้น

บทที่ 5

การถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาล

5.1 หลักการดำเนินงาน

จากการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ สังกัด ลงพื้นที่ภาคสนามใน อปท.จังหวัด เชียงใหม่ นครราชสีมา และขอนแก่น ของคณะทำงานในโครงการทั้ง 3 พื้นที่ จำนวน 91 แห่ง โดยพิจารณา จากสภาพความเป็นจริงของการทำงาน กำหนดคัดเลือก โดยกำหนดเกณฑ์การบริหารจัดการภารกิจ ด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศที่ต่างกันไปในแต่ละพื้นที่

5.2 บทเรียนการจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

5.2.1 แนวทางการถอดบทเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

แนวทางการสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศในพื้นที่จังหวัด เชียงใหม่ สรุปรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ ตามกรอบการบริหารงาน 4 M (Man Money Material/Method Management) ได้ดังนี้

1) ด้านบุคลากร (Man)

- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบคือกองช่าง ปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายอำนวยการ
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเข้ารับการอบรมตามที่กรมทรัพยากร น้ำบาดาลจัดการอบรม

2) ด้านงบประมาณ (Money)

- 1) จัดตั้งงบประมาณในแผนประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) บูรณาการงบประมาณกับโครงการระบบประปา น้ำบาดาลในพื้นที่
- 3) บูรณาการงบประมาณกับโครงการบูรณาการจัดการน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

3) ด้านวัสดุอุปกรณ์/วิธีการ (Material/Method)

- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามหนังสือรับมอบการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล
- 2) ระบบ กลไก วิธีดำเนินการตามแบบฟอร์มที่กำหนด
- 3) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบข้อมูลการขออนุญาตขุดเจาะและการเก็บ ค่าธรรมเนียมการใช้น้ำบาดาล

4) ด้านการบริหารจัดการ (Management)

- 1) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขปโภค ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
- 2) จัดทำแผนเศรษฐกิจพอเพียงด้านเกษตรและแหล่งน้ำในพื้นที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี

- 3) จัดทำแผนงานด้านน้ำอุปโภค บริโภค และเกษตรกรรมในแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 4) จัดทำแผนงานเป่าล้างบ่อเดิมของหมู่บ้านที่ใช้ระบบประปาจากน้ำบาดาล
- 5) จัดทำแผนงานในด้านความรู้พื้นฐานโครงการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค
- 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานกับผู้ขออนุญาตขุดเจาะ/ใช้น้ำบาดาล ช่างเจาะ กำหนดขอบเขตงานร่วมกัน
- 7) การติดตามควบคุมการใช้น้ำบาดาลของประชาชนประปาชุมชนจากน้ำบาดาล
- 8) การบำรุงซ่อมแซมเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้ มีน้ำอุปโภคบริโภคและอุดบ่อที่ไม่ใช้แล้ว
- 9) การติดตามผลการดำเนินงานตามคำขอรับใบอนุญาตการออกใบอนุญาต

5.2.2 ผลการถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่ดี

การถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วยผู้แทนจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศจำนวน 10 แห่ง โดยพิจารณาจาก 1) จุดเด่นในการบริหารจัดการและการดำเนินงานภารกิจด้านน้ำบาดาลของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ระบบ/กลไกในการบริหารจัดการและการดำเนินงานภารกิจด้านน้ำบาดาลของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (บทบาทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้รับบริการ (ผู้ใช้น้ำบาดาล)) 3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามภารกิจด้านน้ำบาดาลของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ตามภารกิจด้านน้ำบาดาลของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 5) จุดที่ความพัฒนาในการบริหารจัดการและการดำเนินงานภารกิจด้านน้ำบาดาลของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

1) จุดเด่น

- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจุดเด่นด้านการบริการประชาชน บริการเข้าถึงประชาชน บริการตามคำร้องให้รวดเร็ว เป็นกันเอง มีการให้คำปรึกษาแนะนำผู้รับบริการ
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางของการติดต่อราชการในพื้นที่ และพื้นที่รับผิดชอบไม่ไกลสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ง่าย

2) ระบบและกลไกในการบริหารจัดการ

- 1) ด้านบุคลากรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบภารกิจด้านน้ำบาดาลโดยตรง
- 2) ระบบและกลไกการขออนุญาตดำเนินการตามขั้นตอนให้ถูกต้อง
- 3) ติดตามตรวจสอบให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะให้กับผู้ประกอบการที่มายื่นขออนุญาต
- 4) ติดตามตรวจสอบสถานที่ตามคำร้องขออนุญาตที่ให้รวดเร็วที่สุด
- 5) ติดตามรายงานความคืบหน้าในการขออนุญาตให้แก่ผู้ขออนุญาตขุดเจาะและขอใช้น้ำบาดาล
- 6) ประสานงานกับประชาชนในการใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค
- 7) ติดตามตรวจคุณภาพน้ำทุกปีเพื่อคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน

3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

- 1) ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการขออนุญาตขุดเจาะและขอใช้น้ำบาดาล และให้ความรู้ในเรื่องของทรัพยากรน้ำบาดาล
- 2) ประชาสัมพันธ์เรื่องการขออนุญาตร่วมกันทั้งทางท้องที่และท้องถื่น
- 3) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลา และค่าใช้จ่ายในการขออนุญาตขุดเจาะและขอใช้น้ำบาดาล
- 4) จัดให้มีการประชาคมหมู่บ้าน จัดประชุมทั้งตัวแทนชุมชนในการให้ความรู้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนอย่างสม่ำเสมอ
- 5) รณรงค์ให้ประชาชนประหยัดน้ำ และความสำคัญของปริมาณน้ำบาดาล
- 6) ส่งเสริมให้ผู้นำหมู่บ้านร่วมติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำบาดาลในพื้นที่

4) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่

- 1) น้ำบาดาลเป็นทุนสำรองในเรื่องทรัพยากรน้ำ มีน้ำใช้ ป้องกันภัยแล้ง และส่งเสริมอาชีพ
- 2) ประชาชนมีน้ำอุปโภค-บริโภคและพัฒนาให้เป็นระบบน้ำประปาที่มีคุณภาพ
- 3) ประชาชนมีน้ำบาดาลใช้ในภาคเกษตรกรรม ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและพอเพียง
- 4) แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ภัยแล้ง ในบางพื้นที่และบางฤดูกาล
- 5) ประชาชนภายในตำบลมีผลผลิตที่สูงขึ้น และมีรายได้เพิ่มขึ้น

5) จุดที่ควรพัฒนา

- 1) ขั้นตอนในการจัดเตรียมเอกสารและการกรอกข้อมูลเอกสารคำขออนุญาต
- 2) ขั้นตอนในการขออนุญาตกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) บุคลากรควรมีมากขึ้นและสอดคล้องกับภาระงาน
- 4) การติดต่อประสานงานควรมีความสะดวก รวดเร็ว ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง
- 5) การประสานงานระหว่างกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามภารกิจด้านน้ำบาดาล
- 6) ระบบกลไกในการบริหารจัดการควรมีข้อมูล ขั้นตอน และกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน
- 7) การอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลแก่เจ้าหน้าที่ พัฒนาความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติน้ำบาดาล วิธีปฏิบัติงานให้กับบุคลากร
- 8) การอบรมให้ความรู้ในการขออนุญาต การดูแลรักษาระบบเบื้องต้นแก่ประชาชนผู้ขออนุญาตขุดเจาะและใช้น้ำบาดาล

5.2.3 รูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ

สรุปผลจากการสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศจากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และการประชุมถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจ

ด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศของผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ สรุปได้ดังรูปที่ 5-1

รูปที่ 5-1 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ

จากรูปที่ 5-1 รูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ เริ่มต้นจากภารกิจด้านน้ำบาดาลที่มีการถ่ายโอนภารกิจตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่เป็นเลิศมีการจัดทำยุทธศาสตร์โครงสร้างพื้นฐานและแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการบูรณาการกับโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำของท้องถิ่นและโครงการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ บริการด้วยความรวดเร็ว เข้าถึง เป็นกันเองกับประชาชนในพื้นที่ ดำเนินการตามภารกิจการขออนุญาตการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล (ขนาดน้อยกว่า 4 นิ้ว และขนาดมากกว่า 4 นิ้ว) การขออนุญาตใช้น้ำบาดาล (ไม่เกินวันละ 10 ลบ.ม. และมากกว่าวันละ 10 ลบ.ม.) การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการอนุญาตต่างๆ การขุดเจาะน้ำบาดาล การพัฒนาเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลเดิม การซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก มีการติดตามตรวจสอบพื้นที่การขออนุญาต ติดตามค่าขออนุญาตอย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ทั้งระบบประปา น้ำบาดาล การเกษตรกรรม ระบบน้ำอุปโภคบริโภค ทำให้เกิดผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้นของประชาชนในพื้นที่

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามภารกิจการขออนุญาต การอนุรักษ์ การพัฒนา และการบำรุงรักษาตามภารกิจด้านน้ำบาดาลอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำข้อมูลบ่อน้ำบาดาลและการขออนุญาตให้ถูกต้อง ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และมีการสร้างเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ พัฒนาเป็นแหล่งการเรียนรู้ด้านภารกิจน้ำบาดาลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจ เพื่อพัฒนาและขยายผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

5.2.4 สรุปบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่ดีพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

การถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาล (Best Practice) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ คณะที่ปรึกษาได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาจากข้อมูลการสัมภาษณ์ประเด็นด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการดำเนินงานตามภารกิจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ความพึงพอใจของผู้ใช้น้ำบาดาล นำคะแนนการประเมินเทียบเป็นร้อยละ คัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีค่าร้อยละของผลรวมคะแนนการประเมิน 10 ลำดับแรก ดังนี้ 1) เทศบาลตำบลลวงเหนือ 2) เทศบาลเมืองแม่ใจ 3) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอ 4) องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ก้า 5) เทศบาลตำบลสบเตี๊ยะ 6) เทศบาลตำบลไชยปราการ 7) องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนผาก 8) เทศบาลตำบลเชิงดอย 9) องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงฝาง 10) องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ 1) ด้านการบริหารจัดการ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ก้า เทศบาลตำบลเชิงดอย เทศบาลตำบลลวงเหนือ เทศบาลตำบลไชยปราการ 2) ด้านการดำเนินงาน คือ เทศบาลตำบลลวงเหนือ เทศบาลตำบลแม่ใจ 3) ด้านความพึงพอใจ คือ เทศบาลตำบลสบเตี๊ยะ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ก้า องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จุดเด่นในการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ คือ การบริการประชาชนในพื้นที่ที่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบมีการจัดทำแผนพัฒนา จัดสรรงบประมาณตามแผน มีการติดตามผลการขออนุญาตและการตรวจสอบในพื้นที่ด้วยความรวดเร็วทำให้ประชาชนมีน้ำอุปโภค-บริโภคและพัฒนาให้เป็นระบบน้ำประปาที่มีคุณภาพมีน้ำบาดาลใช้ในภาคเกษตร ใช้ประโยชน์ คุ่มค่า พอเพียง

5.3 บทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลในจังหวัดนครราชสีมา

พื้นที่จังหวัดนครราชสีมามีการศึกษาและถอดบทเรียนการบริหารจัดการน้ำบาดาลที่ดีได้ 10 ด้านใน 10 พื้นที่ อปท. เช่น ด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและนโยบายน้ำบาดาล ด้านการเรียนรู้ของบุคลากรด้านน้ำบาดาล การจัดการแผนงานน้ำบาดาลสู่การปฏิบัติ ระบบบริหารจัดการน้ำบาดาล ขั้นตอนการปฏิบัติงานน้ำบาดาลเพื่อให้บริการประชาชน การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ การจัดเก็บข้อมูลระดับพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น

5.3.1 บทเรียนด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและนโยบายน้ำบาดาล

เทศบาลตำบลเมืองใหม่โคกกรวด เป็นบริเวณชานเมือง ซึ่งมีการขยายตัวของเมืองสูง และปริมาณความต้องการใช้น้ำที่สูงขึ้น ทางผู้บริหารของเทศบาลมีการกำหนดนโยบายการมีน้ำบาดาลสำหรับพื้นที่ที่ระบบประปาเข้าไม่ถึง และการบำรุงรักษาระบบประปาเดิมให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา และมีแผนในการพัฒนาเป่าล้างบ่อเดิมและเพิ่มจุดใหม่เพื่อให้บริการในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำประปาให้บริการ และมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่พิจารณาแหล่งน้ำใต้ดินในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการใช้งานหรือไม่ และมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในกองช่าง ซึ่งผู้บริหารมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสังกัดได้มีโอกาสได้อบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาล แต่อย่างไรก็ตามยังอยากให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจัดฝึกอบรมให้อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลให้สามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคได้

5.3.2 บทเรียนด้านการกำหนดนโยบายน้ำบาดาล

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ ความต้องการใช้น้ำมีมากขึ้นจากการเพิ่มของประชากรและกิจกรรมการผลิตทางเศรษฐกิจต่างๆ

ในพื้นที่เขตรับผิดชอบส่วนมากมีการใช้น้ำบาดาลเพื่ออุตสาหกรรม/โรงงาน มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขึ้นมาใช้เพื่อการอุปโภค บริโภคและเพื่อการเพาะปลูก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียงมีความโดดเด่นภารกิจด้านน้ำบาดาล ด้านนโยบาย โดยเป็นนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ที่ต้องการให้ประชาชนมีน้ำสะอาดใช้อุปโภค บริโภค อย่างเพียงพอและทั่วถึง เนื่องจากพื้นที่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้งและขาดแคลนน้ำเพราะชุมชนอยู่ห่างไกลแหล่งน้ำและขาดแหล่งกักเก็บน้ำ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียงจึงมีนโยบายให้บรรจุภารกิจด้านน้ำบาดาลอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปีและข้อบัญญัติงบประมาณของหน่วยงานเพื่อความสะดวก รวดเร็วในการใช้งบประมาณ ดำเนินการหากเกิดภัยแล้ง นอกจากนี้ ยังมีแผนพัฒนาภารกิจด้านน้ำบาดาลเกี่ยวกับการพัฒนาฐานข้อมูล ด้านบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบทั้งบ่อที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

5.3.3 บทเรียนด้านการเรียนรู้ของบุคลากรด้านน้ำบาดาล

ศักยภาพด้านบุคลากรของเทศบาลตำบลสูงเนินที่เกี่ยวข้องกับภารกิจการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากเทศบาลตำบลสูงเนิน มีบุคลากรที่เป็นวิศวกร และนายช่างโยธาที่ดูแลภารกิจด้านน้ำบาดาลเพียงพอ และบุคลากรมีประสบการณ์/ได้รับการอบรม ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน 5 ภารกิจ 8 กิจกรรม ในงานถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล โดยได้มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตามภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล นอกจากนี้ บุคลากรที่ดูแลรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้มีการจัดเก็บข้อมูลผู้ใช้บริการที่มาขอใช้บริการเกี่ยวกับภารกิจด้านน้ำบาดาลของเทศบาลตำบลสูงเนิน และบุคลากรได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภารกิจด้านน้ำบาดาล ซึ่งจากการศึกษาทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นอย่างดี รวมทั้งได้มีการจัดทำขั้นตอนการดำเนินงานให้กับประชาชนผู้ใช้บริการได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขอใช้บริการด้านน้ำบาดาลที่เทศบาลตำบลสูงเนินทำให้สามารถส่งเสริมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาลได้เป็นอย่างดี

5.3.4 บทเรียนด้านการจัดการแผนงานน้ำบาดาลสู่การปฏิบัติ

องค์การบริหารส่วนตำบลลาดบัวขาว ตั้งอยู่ที่ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

1) การบริหารงานตามภารกิจการถ่ายโอนน้ำบาดาล

1.1) ด้านบุคลากร มีการจัดการทางด้านบุคลากรรับผิดชอบภารกิจถ่ายโอนน้ำบาดาล คือ กองช่าง

1.2) ด้านงบประมาณ มีการวางแผนกระบวนการจัดการทางด้านงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณไปใช้ในภารกิจน้ำบาดาล

1.3) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ มีการจัดเก็บข้อมูลผู้ใช้น้ำบาดาล เช่น การขออนุญาตขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ทั้งในส่วนขอรายชื่อผู้ใช้น้ำบาดาล สถานที่ตั้งของบ่อน้ำบาดาล จำนวนบ่อน้ำบาดาล ขนาดของบ่อน้ำบาดาล และอื่นๆ โดยการทำการสำรวจเพื่อเป็นระบบฐานข้อมูลได้ดำเนินการเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้การจัดทำระบบฐานข้อมูลน้ำบาดาลได้รับการอบรมจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

1.4) ด้านการบริหารจัดการ

- หน่วยงานได้จัดทำแผนพัฒนาน้ำบาดาลในแผนปฏิบัติการ 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล และได้นำแผนมาสู่การปฏิบัติเพื่อรองรับความต้องการใช้น้ำบาดาลของทุกภาคส่วนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

- มีการดำเนินงานภารกิจด้านน้ำบาดาลตามขั้นตอนของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูลการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาล

2) การปฏิบัติงานตามภารกิจการถ่ายโอนน้ำบาดาล

- ได้รับหนังสือเอกสารจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาลสู่องค์การบริหารส่วนตำบล และได้ปฏิบัติตามคู่มือของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เช่น การขออนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาล

- ได้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบพื้นที่ของผู้ที่เข้ามาขออนุญาตใช้น้ำบาดาล และดำเนินการพิจารณาตามระเบียบที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลกำหนดไว้ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

- ได้จัดเก็บค่าธรรมเนียมการขออนุญาตใช้น้ำบาดาลตามอัตราที่กำหนดไว้เพื่อเป็นรายได้ ในการนำมาพัฒนาพื้นที่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล

- ได้จัดทำแผ่นพับให้ความรู้กับประชาชนเพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนด้านน้ำบาดาล

3) การติดตาม ประเมินผลและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามภารกิจถ่ายโอนน้ำบาดาล

- ประกาศข้อมูลข่าวสาร ภารกิจการถ่ายโอนน้ำบาดาลให้กับประชาชนได้รับทราบ โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การจัดเวทีประชาคม และการจัดทำเอกสารเผยแพร่ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลข่าวสารตรงกัน

- ได้ระดมความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับภารกิจน้ำบาดาล เพื่อเป็นการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.3.5 บทเรียนด้านระบบบริหารจัดการน้ำบาดาล

องค์การบริหารส่วนตำบลพญาเย็น ตั้งอยู่ที่ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีการบริหารจัดการที่ดี คือ

1) การบริหารงานตามภารกิจการถ่ายโอนน้ำบาดาล

1.1) ด้านบุคลากร มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล บุคลากรเกี่ยวข้องได้รับการเรียนรู้การดำเนินงานด้านการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

1.2) ด้านงบประมาณ มีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานตามภารกิจ มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับภารกิจการถ่ายโอนน้ำบาดาล เช่น การเป่าล้างบ่อ และการซ่อมแซม มีการของบประมาณสนับสนุนภารกิจการถ่ายโอนน้ำบาดาลจากหน่วยงานภายนอก แม้ว่าจะไม่เคยได้รับงบประมาณ

1.3) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ มีอุปกรณ์สำนักงาน มีระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และโปรแกรมเพื่อเก็บข้อมูลรายชื่อผู้ใช้น้ำบาดาล มีเครื่องมือและอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับงานน้ำบาดาล

1.4) ด้านการบริหารจัดการ มีการจัดทำแผนงานเพื่อบริหารจัดการตามภารกิจการถ่ายโอนน้ำบาดาล เช่น งานซ่อมแซม มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารเกี่ยวกับภารกิจการถ่ายโอนน้ำบาดาลที่ชัดเจน มีการจัดทำกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ กำหนดบทบาท หน้าที่และการทำงานของผู้ปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

2) การปฏิบัติงานตามภารกิจการถ่ายโอนน้ำบาดาล

2.1) ได้ดำเนินการตามคู่มือการขออนุญาตเจาะบ่อน้ำบาดาลและการอนุญาตใช้น้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล รวมถึงได้จัดทำตามคู่มือการเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

2.2) ได้ทำเรื่องคำขออนุญาตเจาะบ่อน้ำบาดาลและอนุญาตใช้น้ำบาดาลพิจารณาตามข้อมูลจากแผนที่แหล่งน้ำบาดาลและระเบียบของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

2.3) ได้ตรวจสอบและติดตามผู้ประกอบการน้ำบาดาลให้ขออนุญาตเจาะบ่อน้ำบาดาล ขออนุญาตใช้น้ำบาดาลตามกฎหมาย รายงานการอนุญาตเจาะบ่อน้ำบาดาลและใช้น้ำบาดาลให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลตามรูปแบบที่กำหนด มีการตรวจสอบปริมาณการใช้น้ำบาดาลและแจ้งให้ติดตั้งมาตรวัดน้ำตามที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลกำหนด และมีการนำค่าธรรมเนียมการอนุญาตให้เป็นรายได้ของ อปท.

3) การติดตาม ประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามภารกิจถ่ายโอน

3.1) มีวิธีการ /รูปแบบในการติดตามการดำเนินงานตามภารกิจด้วยระบบคอมพิวเตอร์

3.2) มีการกำหนดช่วงระยะเวลา คือประมาณ 1 สัปดาห์ในการตรวจสอบการดำเนินงานตามภารกิจ

3.3) มีแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3.4) มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมตามภารกิจผ่านการประชาคมหมู่บ้าน

3.5) มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจด้านน้ำบาดาลให้กับประชาชนในท้องถิ่น มีการสื่อสารถึงประชาชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง

3.6) มีการนำข้อคิดเห็นจากประชาชนไปใช้ในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การแก้ไขปัญหา น้ำบาดาลขุ่น และมีตะกอน เป็นต้น

5.3.6 บทเรียนด้านขั้นตอนการปฏิบัติงานน้ำบาดาลเพื่อให้บริการประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำแดง มีการจัดสถานที่ไว้ให้บริการประชาชนที่มาติดต่อหรือรับบริการที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาล ซึ่งกลุ่มงานนี้ สังกัดอยู่ในกองช่าง และมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งมีหน้าที่ให้ข้อมูลแก่ผู้มาติดต่อด้านน้ำบาดาล รับเรื่องและประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งบุคลากรด้านเทคนิคของกองช่าง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภายใน และหน่วยงานภายนอก มีการจัดเตรียมแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องไว้ให้บริการแก่ประชาชน มีการจัดคิวการให้บริการตามลำดับ มีการให้บริการด้วยความเสมอภาค มีการแสดงแผนผังขั้นตอนการดำเนินงานให้แก่ผู้ใช้บริการรับทราบ และมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสาร มีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีเบอร์โทรศัพท์ที่ผู้ใช้บริการสามารถติดต่อสอบถามติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานได้ และได้มีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการให้บริการต่างๆ ไปยังประชาชนในเขตพื้นที่โดยผ่านเครือข่ายผู้ใหญ่บ้านในแต่ละหมู่ และสมาชิก อบต.

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ประชาชนที่มาติดต่อเพื่อขอรับใบอนุญาตเจาะและขอรับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลที่ขนาดเล็กกว่า 100 มิลลิเมตร หรือมีปริมาณน้ำน้อยกว่า หรือเท่ากับ 10 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน มีจำนวนน้อยมาก ซึ่งผู้มาขอรับบริการส่วนใหญ่เป็นคำขอที่มีขนาดบ่อตั้งแต่ 100 มิลลิเมตร ขึ้นไป หรือปริมาณน้ำเกินกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และ ส่วนใหญ่มอบอำนาจให้ช่างเจาะน้ำบาดาลเป็นผู้ดำเนินการแทน ดังนั้นทาง อบต. จึงทำหน้าที่รับเรื่องและส่งต่อให้กับสำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 5 นครราชสีมา เพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป อย่างไรก็ตามทาง อบต. ได้มีการประชาสัมพันธ์ไปยัง

ประชาชนในพื้นที่บริการผ่านเครือข่ายผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ทราบข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการน้ำบาดาลอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีผู้ใช้น้ำบาดาลในพื้นที่เป็นสัดส่วนที่มากเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้จากแหล่งอื่น

5.3.7 บทเรียนด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ

ด้วยบริบทสภาพพื้นที่เขตการดูแลของ อบต.วังน้ำเขียว มีสถานประกอบการประเภทต่างๆ อยู่จำนวนมาก จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและเจ้าของสถานประกอบการพบว่า อบต. ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขุดเจาะน้ำบาดาลที่ถูกกฎหมายให้กับสถานประกอบการอย่างทั่วถึง และต่อเนื่องและในบางครั้งเจ้าของกิจการไม่ได้เข้าไปร่วมประชุมกับทาง อบต.ทางเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบก็มีการดำเนินการเคาะประตูเข้าถึงบ้านเพื่อเข้าไปให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขุดเจาะน้ำบาดาลที่ต้องมีการขออนุญาตให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด

พื้นที่เขตวังน้ำเขียวมีสถานประกอบการมาก การประชุมร่วมกับ อบต.จึงค่อนข้างจะเป็นไปได้ยาก แต่การที่ทาง อบต.มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปพบปะพูดคุยทำความเข้าใจกับสถานประกอบการนี้ ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการเป็นอย่างดี ซึ่งสถานประกอบการส่วนใหญ่จะรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางการขุดเจาะน้ำบาดาลและมีเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับสามารถติดต่อสอบถามสายตรงกับ อบต. ก็สามารรถทำได้ง่ายและสะดวก

สำหรับการให้บริการประชาชน อบต. ได้มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ในทุกช่องทางสื่อสาร เพื่อสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมกับ อบต. โดยมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และมีการให้ความรู้ในตอนออกประชาคมซึ่งชาวบ้านก็มีความสนใจเพราะพื้นที่ของ อบต.วังน้ำเขียวเองก็เป็นพื้นที่ทางการเกษตรแบบลาดภูเขาที่ชาวบ้านต้องการขุดเจาะน้ำบาดาลแต่ก็มีปัญหาในการขออนุญาตในการประชาคม แต่ละครั้งก็เน้นการให้ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ

5.3.8 บทเรียนด้านการจัดเก็บข้อมูลและการจัดทำแผนผังจุดขุดเจาะน้ำบาดาลระดับพื้นที่อย่างเป็นระบบ

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยบง มีความโดดเด่นด้านการจัดเก็บข้อมูลและการจัดทำแผนผังตำแหน่งขุดเจาะน้ำบาดาลระดับพื้นที่อย่างเป็นระบบ

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยบงมีการดำเนินการขับเคลื่อนการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีการมอบหมายเจ้าหน้าที่ในการรับผิดชอบงานด้านน้ำบาดาลเป็นการเฉพาะ พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบนั้นเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานภารกิจที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาลอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลยังได้มีการดำเนินการจัดทำแผนที่ข้อมูลน้ำบาดาลในเขตพื้นที่ โดยมีข้อมูลในเชิงลึกทั้งบ่อบาดาลที่มีการขุดเจาะถูกต้องตามกฎหมาย และบ่อที่มีการขุดเจาะก่อนที่จะมีการบังคับใช้ตามกฎหมายกำหนดพร้อมทั้งมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีการจัดทำแผนผังขั้นตอนการขออนุญาตการขุดเจาะน้ำบาดาลอย่างชัดเจน และนอกจากนี้ยังมีระบบการแจ้งการตรวจสอบคุณภาพน้ำบาดาลในเขตพื้นที่ไว้สำหรับการตรวจสอบ

5.3.9 บทเรียนด้านการจัดเก็บข้อมูลระดับพื้นที่

อบต.หินโคน เป็น อบต.ขนาดเล็กพื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรมมีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลระดับพื้นที่เกี่ยวกับการขุดเจาะน้ำบาดาลได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้ง อบต.ได้ดำเนินการเน้นย้ำการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการขุดเจาะน้ำบาดาลที่ให้ความถูกต้องตามแนวทางที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะบ่อน้ำบาดาลระดับพื้นที่โดยใช้เวทีประชาคมเป็นหลัก นอกจากนี้สำหรับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบก็มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะหาข้อมูลใหม่ๆ เกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจน้ำบาดาลอย่างสม่ำเสมอและสามารถตอบคำถามกับพี่น้องประชาชนในระดับพื้นที่ได้เกี่ยวกับการขออนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาล

นอกจากนี้ ยังมีการเฝ้าระวังการขุดเจาะน้ำบาดาลที่ผิดกฎหมายและมีแนวทางในการวางแผนการจัดเก็บข้อมูลบ่อน้ำบาดาลที่มีการขุดเจาะก่อนกฎหมายบังคับ โดยจัดเก็บเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจน้ำบาดาลซึ่งในอนาคต อบต.จะต้องรับรู้เกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าว ซึ่งจะต้องมีการเรียกใช้ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจทางการบริหารต่อไป

5.3.10 บทเรียนด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลเฉลียง อำเภอศรีนครราชสีมา เป็น อบต. ขนาดกลางพื้นที่ส่วนมากร้อยละ 90 ทำการเกษตรและใช้น้ำบาดาลค่อนข้างมาก มีความโดดเด่นภารกิจด้านน้ำบาดาลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนจากเวทีประชาคมที่เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเฉลียงได้ดำเนินการประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้ประชาชนในพื้นที่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภารกิจด้านน้ำบาดาลอยู่ในความรับผิดชอบของกองช่าง มีภารกิจด้านรับเรื่องคำขอต่างๆ ด้านน้ำบาดาลและประสานไปยังหน่วยงานระดับจังหวัดหรือกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อสื่อสารทำความเข้าใจให้แต่ละหมู่บ้านเสนอโครงการประจำปีงบประมาณยังองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาตามความจำเป็นเร่งด่วน โดยหน่วยงานมีงบประมาณฉุกเฉินเพื่อใช้ด้านน้ำบาดาล นอกจากนี้ ยังมีการทำประชาคมเพื่อขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่ออุปโภคบริโภคของหมู่บ้านโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ขุดเจาะและมีคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชนร่วมบริหารจัดการ เช่น น้ำประปาหมู่บ้าน น้ำดื่มแต่ละหมู่บ้าน (เรื่องรายรับ-รายจ่ายจากการจำหน่ายน้ำเพื่อบริโภค) ทำให้ประชาชนได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการด้านการใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาล

5.4 บทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลในจังหวัดขอนแก่น

ภารกิจด้านน้ำบาดาล เป็นหนึ่งในหลายภารกิจที่ราชการส่วนกลาง ได้ถ่ายโอนมาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการศึกษา อปท.ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า การให้บริการตามภารกิจด้านน้ำบาดาลไม่ค่อยเกิดขึ้นบ่อยนัก จึงเป็นภารกิจรองๆ ที่ อปท.จะให้ความสำคัญ อย่างไรก็ตามจากการศึกษา อปท.ในจังหวัดขอนแก่น 10 แห่ง ที่ได้คะแนนการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ 5 ด้าน คือ (1) ด้านนโยบาย/แนวปฏิบัติ (2) ด้านบุคลากร (3) ด้านงบประมาณ (4) ด้านกระบวนการจัดบริการ (5) ด้านสภาพแวดล้อมการบริการ ยังไม่พบว่ามีหน่วยงานใดที่มีการปฏิบัติเป็นประจำ (เต็ม 3 คะแนน) ในทุกด้าน แต่ละหน่วยงานมีแนวทางปฏิบัติที่ดีบางด้านต่างกันไป อย่างไรก็ตาม หากสังเคราะห์บทเรียน เพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศของ อปท.ในจังหวัดขอนแก่น สามารถถอดบทเรียนได้ตามตาราง 5-1

ตารางที่ 5-1 รูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาล (Best Practice) ของ อปท.ในจังหวัดขอนแก่น

ด้าน	องค์ประกอบ	คำอธิบาย
1.นโยบาย/ แนวปฏิบัติ	1.1 การมอบหมายหน้าที่	มีการมอบหมายนโยบายไว้กับบุคลากรที่รับผิดชอบ เช่น ปลัด ผอ.กองช่าง นายช่าง เจ้าหน้าที่ ให้ดูแลภารกิจนี้
	1.2 ยึดหลักธรรมาภิบาล	ใช้หลักธรรมาภิบาลในการทำงาน ให้มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ซื่อตรง มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐ และเอกชนได้อย่างราบรื่น
	1.3 มีแนวทางการบริการประชาชนที่ดี	ให้บริการแก่ประชาชนด้วยความเสมอภาค ประหยัด ทันเวลา เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน, รับฟังข้อคิดเห็น ข้อร้องเรียนของประชาชน นำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะไปปรับปรุง กำหนดให้การบริการดียิ่งขึ้น
	1.4 การปฏิบัติตามกฎหมาย	ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และพยายามให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ตามขอบเขต บทบาทหน้าที่ของ อปท. ที่จะทำได้
2.บุคลากร	2.1 ภาวะผู้นำ	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ให้การสนับสนุนภารกิจนี้ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติกับผู้ใต้บังคับบัญชา “นายกเป็นที่รักของประชาชนและผู้ร่วมงาน”
	2.2 ความเข้าใจในงาน	ผู้ปฏิบัติงานและผู้ให้บริการประชาชน เข้าใจเนื้อหาสาระของงาน รู้ว่าอะไรทำได้ ทำไม่ได้
	2.3 มีจิตบริการ	ผู้ให้บริการประชาชนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการอย่างเต็มที่ เอาใจใส่ กระตือรือร้น บริการด้วยความเต็มใจและเป็นกันเอง
	2.4 แสวงหาความรู้	ผู้ให้บริการ/ผู้ปฏิบัติงาน หมั่นแสวงหาความรู้โดยการเข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนา รวมถึงค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน
3.ด้าน งบประมาณ	3.1 จัดเตรียมงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติภารกิจ	มีการกำหนดงบประมาณเอาไว้ในแผนประจำปี หรือมีการกำหนดงบประมาณในกรณีฉุกเฉินเร่งด่วน เช่น ภาวะภัยแล้ง
	3.2 ขอการสนับสนุนงบประมาณ/ทรัพยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	หากภารกิจใดเกินความสามารถหรืองบประมาณที่มี ก็อาจขอความร่วมมือ สนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น อบจ. ในการเป่าล้าง ขุดเจาะ ฯลฯ

ตารางที่ 5-1 รูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาล (Best Practice) ของ อปท. ในจังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ด้าน	องค์ประกอบ	คำอธิบาย
4. กระบวนการ จัดบริการ	4.1 บริการอย่างมีมาตรฐาน	มีลำดับขั้นตอนชัดเจน ทำอย่างเป็นระบบ มีการติดตามประเมินผล เป็นตัวกลางประสานงานระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ
	4.2 บริการที่มุ่งเน้นลูกค้า	มองผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง โดยอำนวยความสะดวกทุกอย่างเท่าที่ จะทำได้ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ไม่ปฏิเสธหรือปิดการรับผิดชอบ
	4.3 บริการด้วยใจ (Service Mind)	ให้ความเป็นกันเองกับผู้ขอรับบริการ ยิ้มแย้มแจ่มใส ต้อนรับ พูดคุย สร้างความประทับใจเมื่อแรกพบ
	4.4 บริการอย่างรวดเร็ว	เน้นอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ให้ได้รับบริการตามเวลา ที่เหมาะสม ไม่ปล่อยให้รอนาน ถูกต้อง ตรงเวลา มีการติดตามผล แจ้งผลไปให้ผู้รับบริการทันที
5. สภาพแวดล้อม การบริการ	5.1 การจุดบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One stop service)	มีจุดให้บริการ ที่ประชาชนสามารถขอรับบริการได้โดยสะดวก เบ็ดเสร็จ ไม่ต้องไปตามโต๊ะหรือแผนกต่างๆ
	5.2 มีสถานที่ให้บริการที่ดี	มีการจัดสถานที่สำหรับให้บริการ เช่น มีเก้าอี้ พื้นที่นั่งรอ น้ำดื่ม เป็นสัดส่วน เหมาะสมกับผู้รับบริการ
	5.3 มีอุปกรณ์การให้บริการ ครบถ้วน	มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ เช่น แบบฟอร์ม ปากกา แผ่นพับข้อมูล ชาร์ตแจ้งลำดับขั้นตอนการบริการ คอมพิวเตอร์ สำหรับการให้ บริการครบถ้วน

5.5 สรุปและข้อเสนอแนะ

การถอดบทเรียน ตามโครงการศึกษา วิเคราะห์ และติดตามประเมินผล การถ่ายโอนภารกิจด้าน
น้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน ร่อง 3 จังหวัด
ครั้งนี้ ทำให้เห็นว่า อปท. หลายแห่ง มีความพยายามจะดำเนินการด้านน้ำบาดาลให้เกิดแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ
อย่างไรก็ดี ยังไม่มี อปท. ใดที่สามารถบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศได้ครบทุกด้าน แต่ละแห่งมี
จุดเด่นที่ต่างกัน เช่น ด้านนโยบาย/แนวปฏิบัติ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านกระบวนการจัดบริการ
ด้านสภาพแวดล้อมการบริการ การจัดการข้อมูล กระบวนการมีส่วนร่วม และการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี จากการศึกษาในโครงการนี้ พบข้อสังเกตบางประการ คือ การถ่ายโอนภารกิจใดๆ
จากราชการส่วนกลาง ลงสู่ส่วนท้องถิ่นนั้น ต้องกระทำโดยอาศัยเครือข่ายความร่วมมือ ในเชิงวิชาการ และ
การปฏิบัติจากหลาย ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ กรม/หน่วยงาน ที่ถ่ายโอนภารกิจ ต้องเป็นเสมือน “พี่เลี้ยง” ให้กับ
อปท. อย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง เพื่อสร้างระบบการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศขึ้นมา เพราะหลายภารกิจนั้น อปท.
ยังขาดความรู้ความเข้าใจ งบประมาณ บุคลากร แต่ข้อจำกัดของหน่วยงานราชการส่วนกลางนั้น คือ
ไม่สามารถดูแลหรืออำนวยความสะดวกให้กับ อปท. ได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นการสร้าง อปท. ต้นแบบก็เป็นภารกิจ
สำคัญอย่างหนึ่งภายใต้การสร้างระบบธรรมาภิบาลน้ำบาดาล และระบบการกระจายอำนาจในภารกิจด้าน
น้ำบาดาลลงสู่ท้องถิ่น ทั้งนี้ อาจจะต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจาก หน่วยงานภูมิภาค
สถาบันการศึกษา ซึ่งมีบุคลากรและความรู้ที่จะช่วยพัฒนาสมรรถนะของ อปท. ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ
กระบวนการฝึกอบรมบุคลากรและถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยัง อปท. ทั่วประเทศ

บทที่ 6

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

6.1 สรุปผลการประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจ

การศึกษาการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลใน 3 พื้นที่จังหวัดน่าน รอง สามารถสรุปผลการประเมินผล การถ่ายโอนภารกิจ ด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านนโยบาย เป้าหมาย และความต้องการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล มายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการสนับสนุนความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ด้านคุณภาพการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านผลการปฏิบัติงาน ตามภารกิจด้านน้ำบาดาลของ อปท. หรือ การปรับตัวของ อปท. และ ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และการ พัฒนาการทำงานด้านน้ำบาดาล โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดังนี้

6.1.1 ด้านนโยบาย เป้าหมาย และความต้องการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล มายังองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่ผู้บริหารท้องถิ่นไม่มีการกำหนดนโยบายด้านน้ำบาดาลที่ชัดเจน แต่มีหน้าที่จัดหา น้ำ และพัฒนาระบบสาธารณสุขภาคในพื้นที่อยู่แล้ว และมีนโยบายโดยรวม ที่เน้นการให้บริการด้านน้ำแก่ประชาชน มากกว่าการอนุรักษ์ และ ดูแลรักษาทรัพยากรน้ำบาดาล

6.1.2 ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น คือ ด้านโครงสร้าง ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล ด้านบุคลากร และด้านที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมน้อยที่สุด คือ ด้านระบบฐานข้อมูล และ ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์รองรับงานด้านน้ำบาดาล

1) ด้านโครงสร้าง มีการเตรียมความพร้อมในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ อปท. ไม่ได้มีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างการทำงาน แต่มอบหมายงานส่วนของน้ำบาดาลเพิ่มให้กับกองช่างรับผิดชอบ

2) ด้านบุคลากร มีการเตรียมความพร้อมในระดับปานกลาง โดยได้มอบหมายภารกิจด้านน้ำบาดาล ให้กับกองช่างเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ แต่มีปัญหาด้านความรู้ของช่างและจำนวนเจ้าหน้าที่กองช่าง ที่มีเจ้าหน้าที่น้อยและภารกิจด้านงานช่างมีมากอยู่แล้ว และควรมีการฝึกอบรมให้มากขึ้น ให้เข้าใจขอบเขตงาน และมีคู่มือสำหรับปฏิบัติงานที่ดำเนินการได้ง่าย

3) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล มีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อยทั้งด้านเทคนิค การพัฒนา น้ำบาดาล ดูแลรักษาระบบน้ำบาดาล และกฎหมายน้ำบาดาล

4) ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และฐานข้อมูล มีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากทาง อปท.ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเอง จึงไม่มีการเตรียมการเรื่องเครื่องมืออุปกรณ์ ส่วนระบบ ฐานข้อมูลนั้น ส่วนใหญ่ไม่ใช้งานเนื่องจากไม่ทราบว่าวิธีการใช้งาน

5) ด้านงบประมาณ มีระดับการเตรียมพร้อมในระดับน้อยที่สุด ส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมงบประมาณด้านน้ำบาดาลไว้ หรือเตรียมไว้รวมๆ กับงบประมาณด้านอื่นๆ หรือใช้งบฉุกเฉินดูแลระบบเดิมที่มีอยู่ มากกว่าตั้งงบประมาณในการพัฒนาโครงการน้ำบาดาลขึ้นมาใหม่ให้กับประชาชน

6) ด้านกระบวนการถ่ายโอน ติดตาม ประเมินผลฯ มีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากไม่มีระบบติดตามประเมินผลที่ชัดเจนจากทาง ทบ. และ สธ.

6.1.3 ด้านการสนับสนุนความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พบว่ากรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีการสนับสนุนการเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลให้ อปท. ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล การบริหารงานขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีการเตรียมความพร้อมสูงที่สุด ด้านกระบวนการถ่ายโอน ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงกระบวนการ ด้านบุคลากร ระบบการทำงานตามภารกิจอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาล เช่น มีระบบ G-MIS ระบบ GCL ด้านงบประมาณ และ ด้านที่มีการเตรียมความพร้อมน้อยที่สุด คือการเตรียมการด้านเครื่องมือและอุปกรณ์รองรับงานด้านน้ำบาดาล

6.1.4 ด้านคุณภาพการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณภาพการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาลในระดับปานกลางทั้ง 3 ประเด็น คือ ด้านการดำเนินงานเพื่อควบคุมกิจการน้ำบาดาล ด้านการดำเนินการด้านการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล และด้านการดำเนินการด้านน้ำบาดาลอื่น ๆ เช่น ประปาบาดาล น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

6.1.5 ด้านผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลของ อปท. หรือ การปรับตัวของ อปท. พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การกำกับดูแลควบคุมกิจการน้ำบาดาล การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล และเรื่องน้ำบาดาลอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าเจ้าหน้าที่มีผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลระดับปานกลางทั้ง 3 ประเด็น คือ ด้านการกำกับดูแล ควบคุมกิจการน้ำบาดาล เช่น การขออนุญาตเจาะน้ำบาดาล/ขออนุญาตใช้น้ำบาดาล การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล ด้านการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาลอื่น ๆ เช่น ประปาบาดาล น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรและการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล

6.1.6 ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และการพัฒนาการทำงานด้านน้ำบาดาล โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ได้รับการประเมินในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ามีการติดตาม ตรวจสอบ ในระดับปานกลางทั้ง 3 ประเด็น คือ การติดตามตรวจสอบการให้อนุญาตการเจาะน้ำบาดาลที่มีขนาดน้อยกว่า 4 นิ้วและการอนุญาตใช้น้ำบาดาลไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร และการเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล การติดตามตรวจสอบการทำงานด้านน้ำบาดาลอื่นๆ เช่น น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร และประปาบาดาล และการติดตามตรวจสอบการทำงานด้านการพัฒนา

6.2 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

6.2.1 ความพึงพอใจต่อการบริการของ อปท.

การประเมินความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท. โดยความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท. แบ่งการประเมินเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ 2) ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ 3) ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก 4) ด้านคุณภาพ

การให้บริการ ในภาพรวมผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับหัวข้อการประเมินตามผลคะแนนความพึงพอใจจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ อันดับสูงสุด ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการมีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านคุณภาพการให้บริการมีความพึงพอใจในระดับมาก ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

6.2.2 การมีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายโอนภารกิจและบริการจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

การมีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายโอนภารกิจและการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท. ทั้งหมดแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการร่วมรับรู้ 2) ด้านการร่วมคิด 3) ด้านการร่วมปฏิบัติ 4) ด้านการร่วมพัฒนา จากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด มีการรับรู้ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสาร/สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ด้านการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลสู่ อปท. อยู่ในช่วงร้อยละ 37-50 ผู้ตอบทราบว่า อปท. มีบทบาทหน้าที่ทำอะไรบ้างในภารกิจด้านน้ำบาดาล ขั้นตอน/กระบวนการในการดำเนินงานของ อปท. ตามการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล ส่วนด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการร่วมพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 9-20 ซึ่งถือว่าน้อยมาก

6.2.3 ผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

ความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท. แบ่งการประเมินเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับหัวข้อการประเมินตามผลคะแนนความคิดเห็นจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด เป็นดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านสังคมมีความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ

6.3 ข้อเสนอแนะจากการถอดบทเรียน

6.3.1 บทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลในจังหวัดเชียงใหม่

การถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาล (Best Practice) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ พิจารณาจากข้อมูลด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการดำเนินงานตามภารกิจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ความพึงพอใจของผู้ใช้น้ำบาดาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านความพึงพอใจ โดยมีจุดเด่นในการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เป็นเลิศ คือการบริการประชาชนในพื้นที่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบมีการจัดทำแผนพัฒนา จัดสรรงบประมาณตามแผน มีการติดตามผลการขออนุญาตและการตรวจสอบในพื้นที่ด้วยความรวดเร็ว ทำให้ประชาชนมีน้ำอุปโภค-บริโภคและพัฒนาให้เป็นระบบน้ำประปาที่มีคุณภาพ มีน้ำบาดาลใช้ในภาคเกษตร คุ่มค่าและพอเพียง

6.3.2 บทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลในจังหวัดนครราชสีมา

พื้นที่จังหวัดนครราชสีมามีการศึกษาและถอดบทเรียนการบริหารจัดการน้ำบาดาลที่ดีได้ 10 ด้านใน 10 พื้นที่ อปท. ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและนโยบายน้ำบาดาล ด้านการเรียนรู้ของบุคลากรด้านน้ำบาดาล การจัดการแผนงานน้ำบาดาลสู่การปฏิบัติ ระบบบริหารจัดการน้ำบาดาล ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

น้ำบาดาลเพื่อให้บริการประชาชน การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและการสร้างความร่วมมือกับ
สถานประกอบการ การจัดเก็บข้อมูลระดับพื้นที่ และ การมีส่วนร่วมของประชาชน

6.3.3 บทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลในจังหวัดขอนแก่น

การศึกษา อปท.ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า การให้บริการตามภารกิจด้านน้ำบาดาล ไม่ค่อยเกิดขึ้น
บ่อยนัก จึงเป็นภารกิจรองๆ ที่ อปท.จะให้ความสำคัญ อย่างไรก็ตามจากการศึกษา อปท.ในจังหวัดขอนแก่น
10 แห่ง ที่ได้คะแนนการบริหารจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลที่ดี 5 ด้าน คือ (1) ด้านนโยบาย/แนวปฏิบัติ
(2) ด้านบุคลากร (3) ด้านงบประมาณ (4) ด้านกระบวนการจัดบริการ (5) ด้านสภาพแวดล้อมการบริการ
ยังไม่พบว่ามีหน่วยงานใดที่มีการปฏิบัติที่ดีเป็นประจำในทุกด้าน แต่ละ อปท. มีแนวทางปฏิบัติที่ดีบางด้าน
ต่างกันไป

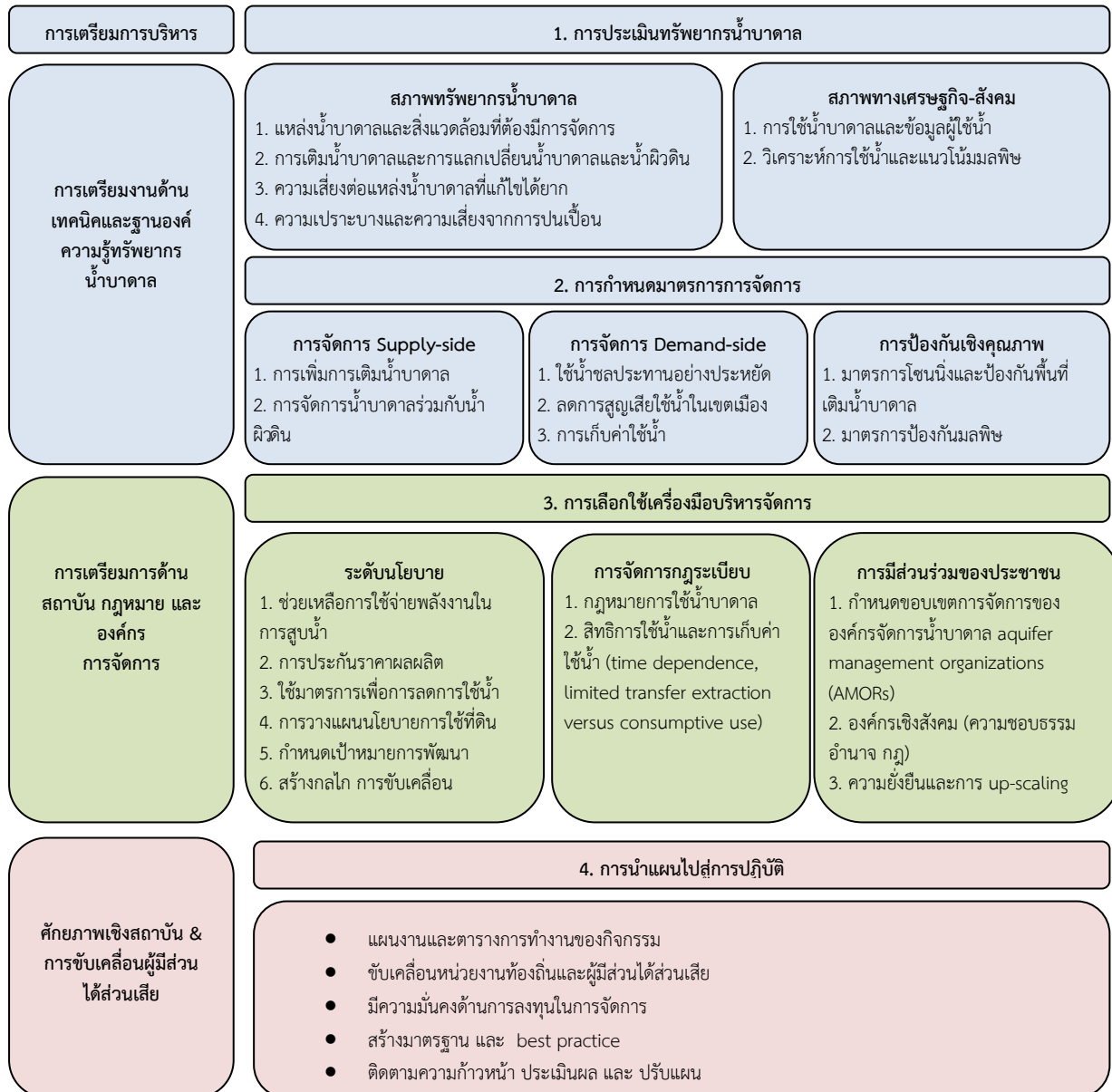
6.4 ข้อเสนอแนะด้านแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานในส่วน of กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

6.4.1 ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานเชิงนโยบาย และแผนกลยุทธ์

ภารกิจด้านการพัฒนา จัดการ และควบคุมกิจการน้ำบาดาล ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชาติ
ต้องสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่ความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำบาดาลด้วย
ดังนั้นจะต้องดำเนินการให้เกิดเป็นระบบบูรณาการ ที่เรียกว่า “การสร้างเครือข่ายระบบธรรมาภิบาลน้ำบาดาล
และการให้บริการแบบ รัฐ-ท้องถิ่น” โดยธรรมาภิบาลน้ำบาดาล หรือ groundwater governance
ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ (1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (2) กฎหมาย ระเบียบ โครงสร้างเชิงสถาบัน
และการประยุกต์ใช้ (3) นโยบาย แผน และเป้าหมาย และ (4) องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ด้านทรัพยากร
น้ำบาดาลและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (Foster and Garduo, 2013) ซึ่งจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย
วางแผนงาน และแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ของหน่วยงานส่วนกลางและท้องถิ่นจึงจะสามารถให้บริการประชาชน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้กรอบระบบธรรมาภิบาลน้ำบาดาลดัง **แสดงในรูป 6-1**

การสร้างระบบธรรมาภิบาลน้ำบาดาลนั้นถือว่าเป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำโดยรวมของของชาติ เนื่องจากน้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำหลักที่มีการใช้งานครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่
ของประเทศ โดยเฉพาะนอกเขตบริการประปาและนอกเขตพื้นที่ชลประทาน ทั้งด้านการอุปโภคบริโภค
เกษตรกรรม การบริการ และอุตสาหกรรม ภายใต้บริบทของการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล ไปให้แก่ อปท.
การส่งเสริมให้หน่วยงานท้องถิ่นที่เป็น operator และ regulator หลักในท้องถิ่นที่สามารถปฏิบัติงานบริการ
ตามภารกิจด้านน้ำบาดาลได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงสำคัญมากต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและความยั่งยืน
ของทรัพยากร โดยกระบวนการถ่ายโอนต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างองค์ความรู้ การพัฒนาบุคลากร
ฐานข้อมูล และการสร้างความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินงานควบคู่ไปกับ
กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลต้องเป็นหน่วยงาน
ที่เลี้ยง และกำกับดูแลให้เกิดมาตรฐานการดำเนินงานระดับเดียวกันทั่วประเทศ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
ต้องกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการให้ชัดเจน ในการพัฒนาระบบต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนและ
สนับสนุนการทำงานบูรณาการ (share function) แบบเครือข่าย “รัฐ-ท้องถิ่น” เพื่อสร้าง “ระบบธรรมาภิบาล
น้ำบาดาล” ในระยะยาว โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาลต้องเป็นทั้ง Regulator และ Operator ที่สมดุล

รูปที่ 6 - 1 กรอบการพัฒนาแผนปฏิบัติการภายใต้ระบบธรรมาภิบาลน้ำบาดาล (จาก Foster et al., 2009)

คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจถ่ายโอนด้านน้ำบาดาล แนวทางปฏิบัติงาน นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ กฎหมาย คู่มือ มาตรฐานด้านน้ำบาดาล ระบบการติดตาม ประเมินผล และรูปแบบที่เหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้แก่ อปท. แต่ละประเภทในระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังในรายละเอียดในหัวข้อต่างๆ ต่อไปนี้

ระบบ Groundwater governance ที่ดี ต้องมีการกำหนดนโยบาย แผน และเป้าหมาย (Goals, policies and plans) ที่ชัดเจน โดยเฉพาะการพัฒนาความยั่งยืน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการลดปัญหาการขาดแคลนน้ำ การใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ ลดความยากจน และสร้างความเสมอภาค และในบริบทของการกระจายอำนาจนั้น เนื่องจากนโยบายหลักของประเทศได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านต่างๆ รวมทั้งด้านน้ำบาดาลลงไปยังหน่วยงานท้องถิ่น ผู้บริหารและคณะกรรมการด้านนโยบายของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลต้องดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล จึงต้องเร่งสร้าง “แผนยุทธศาสตร์ แผนหลัก หรือ

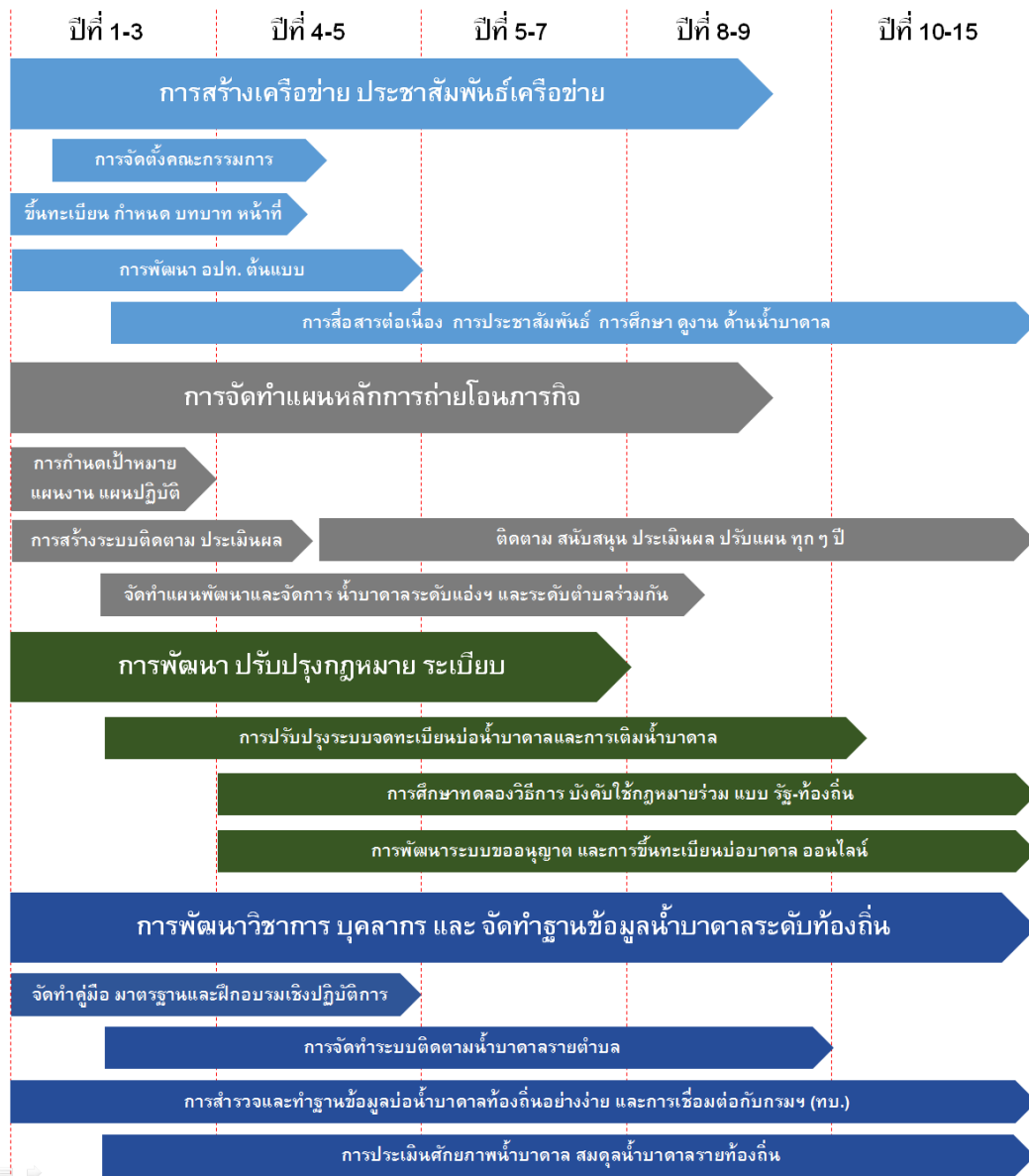
แผนแม่บท การกระจายอำนาจด้านน้ำบาดาล โดยต้องมีแผนปฏิบัติการ หรือ แผนการงานด้านน้ำบาดาลร่วมแบบ รัฐ-ท้องถิ่น” ออกมารองรับงานด้านการจัดการน้ำบาดาลให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดเป็นแผนหลักการถ่ายโอนภารกิจและการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาลร่วมแบบ “รัฐ-ท้องถิ่น” ตามที่เคยมีการหารือร่วมกันหลายฝ่ายและเสนอแนะไว้ในช่วงปี พ.ศ. 2555

ปัญหาใหญ่ที่สำคัญที่พบจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ งานด้านน้ำบาดาลเป็นงานที่มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและความรู้ด้านอุทกธรณีวิทยาอย่างมากแต่เป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ อปท.เรียนรู้ได้ยาก เนื่องจากมีความรู้พื้นฐานด้านนี้มากพอ เป็นศาสตร์ที่มีความซับซ้อน และต้องมีความชำนาญ การฝึกอบรมและการส่งบุคลากรด้านนี้ลงไปทำงานในท้องถิ่นให้มากขึ้นจึงจำเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจาก การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไม่มีแผนหลัก (Road map) กรอบเป้าหมาย กลยุทธ์ แผนงาน แผนปฏิบัติการ ตัวชี้วัด งบประมาณ และผู้รับผิดชอบที่แน่ชัด การจัดสรรงบประมาณดำเนินการ การพัฒนาบุคลากร การสร้างบุคลากรและเครือข่ายการทำงาน จึงไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง คณะทำงานเห็นว่า ภารกิจทั้ง 5 ด้าน ที่จะต้องถ่ายโอนไป อปท. เป็นงานที่มีความเฉพาะด้านเชิงวิชาการมาก การสร้างองค์ความรู้และระบบกลไกการทำงานร่วมกันจึงต้องมีประสิทธิภาพ จึงได้เสนอตัวอย่างแผนการทำงานในการสร้างเครือข่ายธรรมาภิบาลน้ำบาดาลรองรับการถ่ายโอนภารกิจและการทำงานน้ำบาดาลร่วม “รัฐ-ท้องถิ่น” ในเบื้องต้น ดังแสดงในรูปที่ 6-2

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการทบทวนนโยบายการถ่ายโอนภารกิจส่วนใดที่ต้องถ่ายโอน ส่วนใดที่ต้องทำเองร่วมกัน สร้างการรับรู้ร่วมกัน มีการประสานงาน รวมถึงมีการบูรณาการทำงานร่วมกัน และกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเร่งจัดทำแผนหลัก (Road map) และวางกรอบงบประมาณตามระยะเวลาต่างๆ ให้ชัดเจน ตามหลักธรรมาภิบาลน้ำบาดาลทั้ง 4 ด้าน การเตรียมความพร้อมสำหรับการรองรับในภารกิจถ่ายโอนควรพิจารณาทั้งด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง กรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดต่างที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและภารกิจการถ่ายโอนให้ถูกต้องและกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนทั้งในระดับกรม จังหวัด และระดับท้องถิ่น และการสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชน ทั้งนี้ กิจกรรมหลักในการสร้างประสิทธิภาพการจัดการน้ำบาดาลให้แก่ท้องถิ่น คือ การเน้นสร้างกิจกรรมร่วมกัน (participation) เช่น การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านน้ำบาดาลต่างๆ เช่น การสำรวจ การเจาะและพัฒนา น้ำบาดาล การเป่าล้าง การดูแลระบบประปา การปฏิบัติตามกฎหมายน้ำบาดาล การจัดการเติมน้ำใต้ดิน เป็นต้น การศึกษาดูงานด้านน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร การวางแผนการพัฒนาความร่วมมือ กิจกรรมลักษณะธรรมดาๆ เหล่านี้ หากมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจะเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาและจัดการน้ำบาดาลอย่างมาก ส่งผลให้ทรัพยากรน้ำบาดาลมีความยั่งยืน ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทรัพยากรน้ำบาดาลมากขึ้น และได้รับบริการน้ำสะอาดอย่างพอเพียงทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างทั่วถึง ตามวิสัยทัศน์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

แผนการพัฒนาเครือข่ายบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล (groundwater governance) รองรับการถ่ายโอนภารกิจและการทำงานน้ำบาดาลร่วม “รัฐ-ท้องถิ่น”

รูปที่ 6-2 ข้อเสนอแนะแผนการพัฒนาเครือข่ายบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลรองรับการถ่ายโอนภารกิจและการทำงานน้ำบาดาลร่วม “รัฐ-ท้องถิ่น”

6.4.2 ข้อเสนอแนะด้านแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อการจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (actors) ทั้งหมดในด้านทรัพยากรน้ำบาดาล รวมถึงหน่วยงานรัฐ ผู้ใช้น้ำ เจ้าของบ่อน้ำบาดาล ต้องมีบทบาทหน้าที่ร่วมกันในการใช้น้ำบาดาล อนุรักษ์ และบริหารจัดการน้ำบาดาล เช่น กลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร อุตสาหกรรม และเหมืองแร่ การท่องเที่ยวและพาณิชย์ กลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลในส่วนของโครงการน้ำโรงเรียน กลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลภายใต้โครงการจัดหา น้ำบาดาลในพื้นที่หน้าแยก อาสาสมัครรักษาน้ำบาดาล (อสรน.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กลุ่มผู้รับจ้างเจาะบ่อน้ำบาดาลภาคเอกชน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลส่วนกลาง และสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล (สทบ.) เขต

6.4.3 ข้อเสนอแนะด้านแนวทางการปฏิบัติงานเชิงกฎหมาย กฎระเบียบ

กฎหมาย ระเบียบ โครงสร้างเชิงสถาบัน และการประยุกต์ใช้ต้องมีการปรับปรุงกฎหมายน้ำบาดาลให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในปัจจุบันนี้เกือบทุกๆ ประเทศมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ ส่วนใหญ่จะกำหนดความเป็นเจ้าของสิทธิของเจ้าของบ่อน้ำบาดาล การปกป้องน้ำบาดาลจากมลพิษ การวางโครงสร้างการจัดการน้ำบาดาล และระเบียบปฏิบัติต่างๆ แต่การเพิ่มขึ้นของการใช้น้ำบาดาลและบ่อน้ำบาดาลนอกระบบก็เพิ่มมากขึ้นอย่างมากทุกๆ ประเทศ ทำให้ทุกๆ ประเทศต้องหันกลับมาพิจารณาเรื่องความเป็นเจ้าของและสิทธิในบ่อน้ำบาดาลมากขึ้น การบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอ การตรวจสอบการปลดปล่อยมลพิษที่อ่อนแอ ทำให้ทรัพยากรน้ำบาดาลมีความเสี่ยงสูงขึ้นทุกๆ พื้นที่ทั่วโลก

ในบริบทการกระจายอำนาจด้านน้ำบาดาลในประเทศไทย การปรับปรุงกฎหมายน้ำบาดาลให้เกิดการนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพสำคัญมาก เนื่องจากกฎหมายน้ำบาดาล (พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520) ได้ใช้งานมาเป็นระยะเวลายาวนาน ประกอบกับสถานการณ์การใช้น้ำบาดาลในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมากและรวดเร็วมาก รวมทั้งมีกฎหมายน้ำ “พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561” ออกมาบังคับใช้ร่วมด้วย ในปัจจุบันบทบาทของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะต้องทำงานบูรณาการมากขึ้น จึงควรมีนโยบายกฎหมายน้ำบาดาลมาปรับปรุงใหม่อยู่เสมอๆ เพื่อให้ครอบคลุมมิติต่างๆ มากยิ่งขึ้น อาทิ มิติทางด้านสังคม เศรษฐศาสตร์ อุทกธรณีวิทยา มลภาวะ สิ่งแวดล้อม การใช้น้ำใต้ดินรูปแบบใหม่ๆ การจัดการเติมน้ำใต้ดินและมิติที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับท้องถิ่น เป็นต้น

การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปที่ท้องถิ่นมีจุดอ่อนสำคัญอย่างหนึ่ง คือ ท้องถิ่นไม่สามารถเป็นผู้ตรวจสอบการลักลอบกระทำความผิดตามกฎหมายน้ำบาดาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งๆ ที่อยู่ในพื้นที่ แต่ขาดความชำนาญการบังคับใช้กฎหมาย ความเข้าใจกฎหมาย และสภาพทางสังคม ฐานคะแนนเสียงทางการเมืองในพื้นที่ๆ บังคับให้ไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายได้อย่างตรงไปตรงมา ดังนั้นการปรับปรุงกฎหมายให้ยืดหยุ่นและนำไปบังคับใช้หรือปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมในพื้นที่ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากกฎหมายและประกาศต่างๆ กลไกการทำงาน เครื่องมือ งบประมาณ และอัตรากำลังของเจ้าพนักงานส่วนกลาง-ท้องถิ่น ก็ต้องเร่งหารือกับผู้ปฏิบัติงาน และกำหนดเพิ่มให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในการปฏิบัติงานจริงด้วย นอกจากนั้นการแก้ไขกฎหมายเพื่อจูงใจให้ประชาชนทำตามกฎหมายก็น่าจะทำให้การควบคุม กำกับ ดูแล เพื่อรักษาทรัพยากรน้ำบาดาล มีประสิทธิภาพมากกว่าการเน้นการบังคับใช้กฎหมาย

6.4.4 ข้อเสนอแนะด้านแนวทางการปฏิบัติงานเชิงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ด้านทรัพยากรน้ำบาดาลและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ด้านทรัพยากรน้ำบาดาลและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สำคัญต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลมากเนื่องจากทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นทรัพยากรที่มองไม่เห็นได้จากบนพื้นดิน องค์ความรู้และข้อมูลด้านกายภาพ เช่น ธรณีวิทยา อุทกธรณีวิทยา คุณภาพน้ำ การใช้น้ำบาดาล ศักยภาพของน้ำบาดาล สถานการณ์ระดับน้ำบาดาล และข้อมูลด้านอุทกธรณีวิทยาที่เกี่ยวข้องและข้อมูลเชิงสังคม-เศรษฐศาสตร์ ของน้ำบาดาลจึงสำคัญต่อการบริหารจัดการมาก และควรมีข้อมูลการติดตามตรวจสอบในเชิงเวลา (time series) ที่เป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สถานภาพและการวางแผนด้วย

ต้องมีการพัฒนาข้อมูลเทคนิคด้านน้ำบาดาล และระบบเฝ้าระวัง ในระดับตำบล การบริหารจัดการน้ำบาดาลในอนาคตต้องดำเนินการในระดับพื้นที่ย่อย อปท. จะพัฒนาและควบคุมกิจการน้ำบาดาลในเขตพื้นที่ของตนเองโดย ขาดข้อมูลทางวิชาการน้ำบาดาลไม่ได้ กรมฯ ต้องพัฒนาข้อมูลบ่อบาดาล การใช้น้ำในพื้นที่แผนที่ศักยภาพน้ำบาดาล สมดุลน้ำ (water balance) สถานการณ์น้ำบาดาล อีพเคทและเผยแพร่ให้ใช้งานทุกระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และเร่งพัฒนาระบบเฝ้าระวังในระดับตำบล (1 ตำบล 1 สถานีสังเกตการณ์) โดยให้เจ้าหน้าที่ช่าง หรือ เครือข่าย อสรน. ในระดับตำบลมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังทรัพยากรน้ำบาดาลของตนเอง โดยอาจจะเริ่มในพื้นที่ที่ใช้น้ำบาดาลมากๆ ก่อน แล้วกระจายให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นศูนย์กลางของชาติทั้งในแง่ความรู้ ข้อมูล และการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลต้องปรับปรุง (Update) ข้อมูล ความรู้ และการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา กรมทรัพยากรน้ำบาดาลต้องศึกษาวิจัย และพัฒนาเทคนิควิชาการอย่างต่อเนื่อง เช่น ต้องปรับปรุง (Update) ข้อมูลทางอุทกธรณีวิทยาให้ทันสมัยครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศได้อย่างละเอียด แม่นยำ ปรับปรุงความรู้วิชาการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้

6.4.5 การสร้างคู่มือ มาตรฐาน การปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาล และการสร้าง Best Practice

คณะทำงานได้ศึกษามาตรฐานการทำงานและแนวทางการทำงานที่ดีด้านน้ำบาดาล พบว่า อปท. โดยส่วนใหญ่ไม่มีระบบการทำงานตาม คู่มือ หรือ มาตรฐาน ที่ชัดเจน สิ่งที่สะท้อนจาก อปท. อย่างมาก คือ ยังขาดความรู้และต้องการให้มีการเสริมสร้างความรู้ที่ต่อเนื่อง การฝึกอบรมและการติดตามตรวจสอบจึงยังถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและถือเป็นภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลโดยตรง ที่ต้องดำเนินการกำกับดูแลและสนับสนุนให้เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน รายงานการศึกษาของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล 2555 กำหนดมาตรฐานงานด้านด้านน้ำบาดาลไว้หลายข้อ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน ได้แก่

มาตรฐานด้านที่ 1. มาตรฐานด้านความพอเพียง (การมีน้ำดื่มน้ำใช้เพียงพอเพียง) โดยใช้เกณฑ์คือ ประชาชนจะต้องมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค 250 ลิตร/คน/วัน ตลอดปี

มาตรฐานด้านที่ 2. มาตรฐานด้านการจัดการ โดยใช้เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการในกิจกรรมต่างๆ คือ (1) บุคลากรของเทศบาล/อปท. มีความรู้ความสามารถในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ และพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องถิ่น (2) มีการจัดระบบงานและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ (3) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านน้ำบาดาล (4) มีการประชาสัมพันธ์ (5) มีการจัดทำทะเบียนประวัติบ่อน้ำบาดาล (6) มีการจัดระบบการเงิน และ (7) มีการจัดระบบพัสดุ

มาตรฐานด้านที่ 3. มาตรฐานด้านการบริการประชาชน โดยใช้เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการให้บริการประชาชนตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน ซึ่งเทศบาล /อปท. จะต้องมีความพร้อมในกิจกรรมต่างๆ คือ (1) กิจกรรมการอนุญาตเจาะน้ำบาดาล (2) กิจกรรมการอนุญาตใช้น้ำบาดาล (3) กิจกรรมการเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล (4) กิจกรรมการเจาะบ่อน้ำบาดาลสาธารณะ (5) กิจกรรมซ่อมบำรุงเครื่องสูบน้ำบาดาลแบบบ่อลึก (6) กิจกรรมการพัฒนาเป่าล้างบ่อน้ำบาดาล สำหรับกิจกรรมที่ 1-3 นั้น เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการน้ำบาดาล ส่วนกิจกรรมที่ 4-6 นั้น เป็นกิจกรรมด้านเทคนิควิชาการด้านน้ำบาดาล

มาตรฐานที่ 4. มาตรฐานการปฏิบัติภาคสนาม (บำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล) โดยใช้เกณฑ์คือ บ่อน้ำบาดาล
สาธารณะทุกบ่อจะต้องได้รับการตรวจและดูแลอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง

คณะทำงาน พบว่า มาตรฐานทั้ง 4 ด้าน กำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่หน่วยงานท้องถิ่นไม่มีระบบ
การรายงานผลตามมาตรฐาน และกรมฯ ขาดการติดตามประเมินผลในรายละเอียด และเป็นบทบาทหน้าที่ของ
กรมฯ ที่ต้องลงพื้นที่ไปสร้างมาตรฐานโดยใช้คู่มือที่ต้องพัฒนาขึ้นตามภารกิจด้านต่างๆ ให้เกิดขึ้นให้ได้ และ
หากพบว่ามาตรฐานซับซ้อนและสูงเกินไป ก็ต้องเร่งปรับปรุงมาตรฐานให้เหมาะสมกับสภาพการทำงาน และ
ศักยภาพการปฏิบัติงานจริงของ อปท.

ในส่วนของการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานตามภารกิจต่างๆ ทั้ง 5 ภารกิจ และการพัฒนา อปท. ต้นแบบ
ต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กัน โดยต้องเร่งทำคู่มือ มาตรฐานงานทั้ง 5 ภารกิจ ต้องเร่งดำเนินการโดยด่วน
โดยต้องทำการออกแบบให้เป็นเนื้อหาสำหรับ อปท. โดยเฉพาะทั้ง 5 ภารกิจ ไม่ใช่คู่มือหรือมาตรฐานของ
เจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ภารกิจที่ 1 การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

ภารกิจที่ 2 พัฒนาเป่าล้างบ่อบาดาลเดิม

ภารกิจที่ 3 ซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบอลลีก

ภารกิจที่ 4 การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล

ภารกิจที่ 5 การอนุญาตการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางตอนบนสุดน้อยกว่า 4 นิ้ว
(100 มิลลิเมตร) และมอบอำนาจการอนุญาตใช้น้ำบาดาลที่อนุญาตใช้ไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร

โดยคู่มือควรประกอบไปด้วย ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติ มาตรฐานการปฏิบัติงาน หน่วยงาน การจัดทำ
งบประมาณ ฯลฯ และเร่งให้มีการจัดการส่งมอบคู่มือพร้อมกับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทุกๆภารกิจ และ
กิจกรรมในแต่ละภูมิภาค โดยสำนักต่างๆของกรมฯในส่วนกลางดำเนินการร่วมกับสำนักทรัพยากร
น้ำบาดาลเขตต่างๆ ทุกภูมิภาค

แนวทางปฏิบัติงาน ระเบียบปฏิบัติ กฎหมาย คู่มือมาตรฐานด้านน้ำบาดาล ที่ได้สรุปผลตามผลการ
วิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ผู้บริหารกรมส่งเสริม
การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบภารกิจ และผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ใช้น้ำบาดาลในพื้นที่ เสนอแนวทางการปฏิบัติโดยกำหนดวัตถุประสงค์
(Objectives) และผลที่สำคัญ (Key Results) สรุปตามภารกิจถ่ายโอนด้านน้ำบาดาล 5 ภารกิจ ได้ดังนี้

ภารกิจที่ 1 การขุดเจาะน้ำบาดาล

วัตถุประสงค์ (Objectives)	ผลที่สำคัญ (Key Results)
1. การสำรวจและจัดทำแผนพัฒนาการ ขุดเจาะบ่อบาดาลในพื้นที่	1.1 สำรวจข้อมูลบ่อบาดาลและจัดทำแผนที่บ่อน้ำบาดาลในพื้นที่ ให้เป็นปัจจุบัน เป็นประจำทุกปี 1.2 จัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำบาดาลในพื้นที่ โดยบูรณาการ กับแผนพัฒนาประจำปีของ อปท. ทุกปี
2. กำหนดมาตรฐานในการขุดเจาะตาม พระราชบัญญัติน้ำบาดาล และมี ระบบการดำเนินงานที่สะดวก ถูกต้อง รวดเร็ว	2.1 กำหนดลักษณะและขนาดของบ่อให้เหมาะสมตามสภาพของ พื้นที่ ภูมิประเทศ และความต้องการของผู้ใช้น้ำแต่ละประเภท 2.2 จัดทำคู่มือ ผังงาน Infographic การอนุญาตขุดเจาะ บ่อบาดาล 2.3 จัดทำระบบข้อมูลน้ำบาดาล online

วัตถุประสงค์ (Objectives)	ผลที่สำคัญ (Key Results)
3. การทดสอบระบบและการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำบาดาลในพื้นที่	3.1 จัดทำแผนการติดตามตรวจสอบและการวิเคราะห์คุณภาพน้ำในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3.2 ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำบาดาลตามระยะเวลาที่กำหนด
4. พัฒนาองค์ความรู้ทางการขุดเจาะน้ำบาดาลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำสำหรับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.1 จัดทำคู่มือ ฝังงาน Infographic การขุดเจาะน้ำบาดาลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ 4.2 จัดการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ อปท. ที่มีความพร้อมและมีความสนใจ

ภารกิจที่ 2 การพัฒนาเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลเดิม

วัตถุประสงค์ (Objectives)	ผลที่สำคัญ (Key Results)
1. ข้อมูลอายุบ่อน้ำบาดาลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	1.1 สำรองข้อมูลบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันทุก 1 ปี
2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพและพัฒนาบ่อน้ำบาดาล	2.1 ติดตามตรวจสอบคุณภาพบ่อน้ำบาดาลทุก 2 ปี 2.2 กำหนดระยะเวลาการเป่าล้างบ่อตามข้อมูลลักษณะของบ่อน้ำบาดาล การขึ้นทะเบียน 2.3 จัดสรรงบประมาณการเป่าล้างบ่อในรูปแบบของกองทุนน้ำบาดาลในระดับพื้นที่ 2.4 นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมใช้พัฒนาบ่อน้ำบาดาล
3. กำหนดราคาในการเป่าล้างบ่อได้เหมาะสมกับลักษณะของบ่อน้ำบาดาล เทคโนโลยีที่ใช้ และสภาพพื้นที่	3.1 มีการกำหนดราคากลางที่เหมาะสมในการเป่าล้างบ่อตามคุณลักษณะของบ่อน้ำบาดาลและพื้นที่ 3.2 มีการตั้งกองทุนน้ำบาดาลในท้องถิ่นที่มีความพร้อม
4. พัฒนาองค์ความรู้ในการเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลสำหรับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบัน	4.1 จัดทำคู่มือ ฝังงาน Infographic การเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลสำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ใช้บ่อน้ำบาดาล 4.2 จัดการฝึกอบรมองค์ความรู้ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับเจ้าหน้าที่

ภารกิจที่ 3 การซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก

วัตถุประสงค์ (Objectives)	ผลที่สำคัญ (Key Results)
1. จัดทำแผนการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว	1.1 จัดทำข้อมูลเครื่องสูบน้ำระบบน้ำบาดาลในพื้นที่ 1.2 กำหนดระยะเวลาการซ่อมบำรุง
2. พัฒนาองค์ความรู้ในการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึกสำหรับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2.1 จัดทำคู่มือ ฝังงาน Infographic การซ่อมบำรุงสำหรับเจ้าหน้าที่ อปท. และผู้ใช้บ่อน้ำบาดาล 2.2 จัดการอบรมให้ความรู้สำหรับเจ้าหน้าที่อปท.ที่มีความพร้อม

ภารกิจที่ 4 การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล

วัตถุประสงค์ (Objectives)	ผลที่สำคัญ (Key Results)
1. ลดขั้นตอนการชำระค่าใช้น้ำบาดาล ให้ความสะดวก ถูกต้อง รวดเร็ว	1.1 จัดทำ application การชำระค่าน้ำบาดาลออนไลน์ 1.2 จัดทำแผนผังขั้นตอนการดำเนินการ ขั้นตอนการชำระค่าใช้น้ำบาดาลตาม พรบ.น้ำบาดาล และข้อบังคับของ อปท.

	1.3 มีระบบแจ้งเตือนการชำระค่าใช้น้ำบาดาล online
2. พัฒนาองค์ความรู้ ระบบ กลไก ขั้นตอนในการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาล สำหรับเจ้าหน้าที่	2.1 จัดทำคู่มือ ผังงาน Infographic การจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาล สำหรับเจ้าหน้าที่ 2.2 จัดการฝึกอบรมความรู้ ระบบ กลไก ขั้นตอนในการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลสำหรับเจ้าหน้าที่ อปท.
3. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลสำหรับผู้ใช้น้ำบาดาล	3.1 จัดทำคู่มือ ผังงาน Infographic การจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาล สำหรับผู้ใช้น้ำบาดาลในพื้นที่

ภารกิจที่ 5 การอนุญาตการขุดเจาะน้ำบาดาล

วัตถุประสงค์ (Objectives)	ผลที่สำคัญ (Key Results)
1. ลดขั้นตอนการอนุญาตการขุดเจาะน้ำบาดาล ให้มีความสะดวก ถูกต้อง รวดเร็ว	1.1 จัดทำระบบข้อมูลน้ำบาดาลในพื้นที่ให้มีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน 1.2 จัดทำ application การขออนุญาตการขุดเจาะน้ำบาดาล ออนไลน์ 1.3 มีระบบติดตามตรวจสอบตำแหน่งที่ตั้งขุดที่ขออนุญาต ออนไลน์ผ่าน Google map 1.4 มีระบบการอนุญาตออนไลน์ และแจ้งเตือนการอนุญาต แบบ real time
2. ขยายขอบเขตการอนุญาตการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดมากกว่า 4 นิ้ว	2.1 จัดทำการลงนามความร่วมมือ (MOU) กับ อปท.ที่มีความพร้อมในการดำเนินการภารกิจการถ่ายโอนการอนุญาตการขุดเจาะ 2.2 กำหนดเกณฑ์การอนุญาต ระบบ กลไก ขั้นตอนการอนุญาตออนไลน์ 2.3 มีการติดตามตรวจสอบที่ตั้ง การขุดเจาะ ในพื้นที่ที่ได้รับ การอนุญาต
3. พัฒนาองค์ความรู้ ระบบ กลไก ขั้นตอนในการอนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาล สำหรับเจ้าหน้าที่	3.1 จัดทำคู่มือ/ผังงาน/Infographic การอนุญาตการขุดเจาะน้ำบาดาลสำหรับเจ้าหน้าที่ 3.2 ฝึกอบรมความรู้ ระบบ กลไก ขั้นตอนการอนุญาตการขุดเจาะสำหรับเจ้าหน้าที่ อปท.
4. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการอนุญาตการขุดเจาะน้ำบาดาลสำหรับผู้ใช้น้ำบาดาลและประชาชน	4.1 จัดทำคู่มือ ผังงาน Infographic การขออนุญาต การขุดเจาะน้ำบาดาลสำหรับผู้ใช้น้ำบาดาลและประชาชนในพื้นที่

(2) การสร้าง Best practice

การพัฒนา Best practice มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อให้เกิดความมั่นใจในมาตรฐานบริการต่างๆ ที่กำหนดขึ้นว่าปฏิบัติได้จริงและคุ้มค่า (2) เพื่อใช้สาธิตการให้บริการด้านน้ำบาดาลแก่ท้องถิ่นใกล้เคียง มาศึกษาดูงานหากประสงค์ (3) เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพของงานที่ปฏิบัติโดยท้องถิ่นว่าเป็นไปอย่างมี

คุณภาพสูงเป็นที่ยอมรับทางวิชาการ การสร้าง Best practice ตามระบบงานน้ำบาดาลของเทศบาล/อบต. ซึ่งได้แก่ (1) กลุ่มงานสารสนเทศและธุรการ (2) กลุ่มงานอนุญาตเจาะน้ำบาดาล อนุญาตใช้น้ำบาดาล และการเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล (3) กลุ่มงานจัดทํา/บำรุงบ่อน้ำบาดาล (4) แผนปฏิบัติงานประจำปีด้านน้ำบาดาล

คณะทำงานพบว่า ระดับผลงานที่ อบต. ทำได้ยังไม่สามารถเรียกว่า Best practice ได้ ดังนั้นกรมฯ ต้องเร่งดำเนินการสร้างให้เกิดขึ้น โดยการลงพื้นที่สนับสนุนกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด อย่างน้อยจังหวัดละ 10 แห่ง กอนำไปขยายผลต่อไป ซึ่งนับเป็นกระบวนการที่สำคัญและเร่งด่วนมากในกระบวนการกระจายอำนาจด้านน้ำบาดาลนี้

6.4.6 การพัฒนาระบบสารสนเทศรองรับงานธรรมาภิบาลน้ำบาดาล

เพื่อให้การจัดระบบให้ระบบธรรมาภิบาลน้ำบาดาลเข้มแข็ง โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และช่วยลดขั้นตอนและจำนวนบุคลากรได้ ควรจัดทำระบบสารสนเทศ ระบบ IoT ในแอปพลิเคชันเดียว เพื่อการจัดการให้เชื่อมโยงการทำงานของเครือข่ายน้ำบาดาล รัฐ ท้องถิ่น ช่างเจาะ ผู้ใช้น้ำในระบบเดียว ไม่ซับซ้อน และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อ

- การจัดการข้อมูลเครือข่ายน้ำบาดาล รัฐ ท้องถิ่น ผู้ใช้น้ำ ช่างเจาะ
- จัดการฐานข้อมูล ทะเบียนบ่อน้ำบาดาล สภาพบ่อน้ำบาดาล
- จัดการฐานข้อมูลแสดงสถานะและการเคลื่อนไหวทางการเงินด้านน้ำบาดาลที่เชื่อมโยงท้องถิ่น สทบ. เขต ทบ. และ สกถ. เข้าด้วยกัน

เขต ทบ. และ สกถ. เข้าด้วยกัน

- การให้บริการ การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ และบันทึกผลการทํางาน ตรวจสอบมาตรฐานการทํางาน
- การดำเนินงานของ สทบ.เขต ทบ. สกถ. และ ท้องถิ่น
- การจัดทำแผนงาน บริหารงบประมาณที่สัมพันธ์กับ สกถ. สำนักงบประมาณ และกระทรวงการคลัง
- มีฐานข้อมูลด้านระเบียบกฎหมาย และแบบฟอร์มต่างๆ ที่พร้อมเรียกขึ้นมาใช้และเรียกดูเมื่อสงสัยได้

สะดวก และรวดเร็ว

- มีฐานข้อมูลให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งในด้านเทคนิคและด้านการจัดการ
- สื่อสารเพื่อการจัดการ ตลอดจนเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ได้ทันที

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรพัฒนาซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ (Software and Hardware element) ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ใช้งานง่าย และทำการตรวจสอบการใช้งานและปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง

6.4.7 พัฒนาช่างเจาะบ่อน้ำบาดาลและให้เป็นเครือข่ายพัฒนาและจัดการน้ำบาดาล

ช่างเจาะบ่อน้ำบาดาลเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาลของชาติ เนื่องจากใกล้ชิดประชาชน โดยประชาชนและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญน้ำบาดาลในพื้นที่ การอบรม “ช่างเจาะ” การควบคุมช่างเจาะจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินการด้านการพัฒนาและควบคุมกิจการน้ำบาดาลอย่างมาก กรมฯ ต้องเร่ง “นำช่างเจาะนอกระบบเข้าระบบ” ให้ได้มากที่สุด กรมฯ ต้องทุ่มเทงบประมาณและกำลังคนในการจัดกลุ่มช่างเจาะ อบรมช่างเจาะ ให้ได้มากขึ้นมากๆ สร้างเครือข่ายกับช่างเจาะน้ำบาดาล พัฒนาระบบมาตรฐานช่างเจาะ ขึ้นทะเบียนช่างเจาะ จะได้ช่างเจาะเป็นเครือข่ายธรรมาภิบาล

น้ำบาดาล ทำงานในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการพัฒนาน้ำบาดาลและการควบคุมกิจการน้ำบาดาลตาม
กฎหมายน้ำบาดาล

6.4.8 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลต้องพร้อมให้บริการและกำกับดูแลไปพร้อมๆ กัน

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็น operator และ regulator ด้านน้ำบาดาลของชาติ การให้บริการด้าน
น้ำบาดาลยังถือเป็นหน้าที่หลักของกรมฯ และเป็นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายกับ
ท้องถิ่นและประชาชน การให้บริการต่างๆ เช่น การให้ความรู้ด้านน้ำบาดาล การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขนาด
ใหญ่หรือพื้นที่หาน้ำยาก การดูแลมิเตอร์ บ่อน้ำบาดาล ระบบไฟฟ้า ระบบประปาบาดาล เครื่องกรองน้ำ สุบน้ำ
กฎหมายน้ำบาดาล เหล่านี้ต้องดำเนินการให้ทั่วถึงโดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเองและเครือข่ายข้างเกาะฯ
ปัจจุบันกรมฯ มี “หน่วยงานคราช” ที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านน้ำบาดาล ดังนั้นหากจะขยายจุดแข็งและใช้โอกาส
ในการทำงานในพื้นที่ ในการสร้างความเข้มแข็งให้ท้องถิ่นก็เป็นโอกาสที่ดี คือ ต้องให้บริการ (service)
ไปพร้อมๆ กับการกำกับดูแล จะได้ผลดีกว่าการกำกับดูแลอย่างเดียวมาก

6.4.9 การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผล

ผลการสำรวจในภาคสนามพบว่า จุดอ่อนสำคัญในการถ่ายโอนภารกิจ คือ การดูแล ติดตามตรวจสอบ
และประเมินผล กรมทรัพยากรน้ำบาดาลขาดการประสานงานเพื่อการติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจ
ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นหน่วยงานต่างกระทรวง ดังนั้น ทบ. ต้องจัดตั้งคณะทำงาน
ร่วมกับ สด. เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม กำหนดกรอบการประเมิน กำหนดช่วงเวลาเพื่อการ
ประเมิน และ กำหนดเป้าหมาย โดยอาจจะใช้แนวทางการประเมินจากโครงการนี้ คือ กำหนดภารกิจที่จะ
ติดตามตรวจสอบ กำหนดตัวชี้วัดผลผลิต ผลลัพธ์ มาตรฐานการทำงาน แล้วทำการสำรวจ อย่างต่อเนื่องทุกปี
หรือทุกไตรมาส

ในกระบวนการนี้ต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบรวบรวมข้อมูลการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เช่น ทบ.
ทำการพัฒนาระบบฐานข้อมูลออนไลน์อย่างง่ายของงานด้านต่างๆ ทั้ง 5 ภารกิจ ทั้งการพัฒนา การควบคุม
กิจการน้ำบาดาล การประชาสัมพันธ์ การรายงานกระทำผิด การทำผิดของช่างเจาะ การดูแลรักษาบ่อ สถานะ
บ่อบาดาล การจดทะเบียนบ่อใหม่ รวมถึงกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การนำน้ำบาดาลไปใช้ประโยชน์ใน
แนวทางใหม่ๆ การเติมน้ำบาดาล การใช้น้ำดื่ม ความเสี่ยงการปนเปื้อนต่อน้ำบาดาล หรือบ่อสังเกตการณ์
ระดับตำบล แล้วให้ อบต. กรอกข้อมูล สรุปผลการทำงาน ผลการประเมินผลการทำงาน ปัญหาอุปสรรค ใน
ระบบออนไลน์ มาที่ท้องถิ่นจังหวัด แล้วส่งมาที่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.)
และ สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต (สทบ.เขต) ต่างๆ และส่งต่อมาที่ สำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล (สคบ.)
แล้วรวบรวมภาพรวมของประเทศ สรุปรายงานต่อผู้บริหาร ทบ. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) และ
คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) เป็นต้น

หลักการพื้นฐานสำคัญ คือ ความเรียบง่ายของระบบและกระบวนการตามงาน ต้องมีเจ้าภาพที่ชัดเจน
มีขั้นตอนชัดเจน มีระบบการติดตามตรวจสอบการประเมินผลไม่ซับซ้อน และวัดผลได้ง่าย และมีการติดตาม
ตรวจสอบอย่างเป็นมิตรและต่อเนื่อง

6.4.10 ระบบการติดตามประเมินผลที่เหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

ระบบการติดตามประเมินผลที่เหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล คณะที่ปรึกษาได้สรุปผล
ตามผลการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ผู้บริหาร

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบภารกิจ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ใช้น้ำบาดาลในพื้นที่ สรุปได้ดังนี้

- 1) คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการติดตามประเมินผลควรกำหนดแผนงาน/แนวปฏิบัติร่วมกันในการติดตามและประเมินผลให้ชัดเจน
- 2) การกำกับติดตามประเมินผลควรมีการปรับปรุงระบบกลไกการประสานงานร่วมกันและมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- 3) สร้างกลไกการบริหารจัดการ และการติดตามประเมินผลในรูปแบบใหม่ที่มีการบูรณาการร่วมกันในระดับจังหวัดที่ให้บริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกลไกการประเมินผล โดยมี กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน
- 4) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างระบบการบริหารจัดการ สร้างการรับรู้ร่วมกัน รวมถึงมีการบูรณาการการกำกับติดตามประเมินผลร่วมกัน

6.5 ข้อเสนอแนะด้านแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษาของทุกๆ พื้นที่ที่สามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบภารกิจ ยังไม่ได้มีความพร้อมในการดำเนินงานในทั้ง 5 ภารกิจ ที่ดำเนินการถ่ายโอนไปแล้ว แต่การดำเนินการที่สามารถทำได้ดี คือ งานด้านการประสานให้ข้อมูล ติดตาม การขออนุญาตเจาะ ใช้น้ำบาดาล และต่อใบอนุญาต (ภารกิจที่ 4-5) ทั้งนี้การศึกษานี้ไม่ได้ศึกษารายละเอียดในการดำเนินการด้านการพัฒนาน้ำบาดาลในภารกิจถ่ายโอน (ภารกิจที่ 1-3) แต่เป็นภารกิจที่มีการถ่ายโอนไปแล้วทุกๆ จังหวัด ซึ่งในอนาคตก็ควรมีการศึกษา ติดตาม และสำรวจความพร้อมในขั้นรายละเอียดต่อไป และการดำเนินงานศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- 1) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องร่วมกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างแผนการถ่ายโอน (road map) ร่วมกันใหม่ ระบบการบริหารจัดการ สร้างการรับรู้ร่วมกัน รวมถึงมีการบูรณาการการกำกับติดตามประเมินผลร่วมกัน โดยต้องแบ่งหน้าที่และจัดสรรงบประมาณอย่างชัดเจน
- 2) ต้องมีการพัฒนาบุคลากรด้านน้ำบาดาลร่วมกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อย่างต่อเนื่อง
- 3) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรสำรวจ ประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล จุดเด่น จุดอ่อน และเสนอแนะแนวทางพัฒนา และความต้องการการสนับสนุนจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- 4) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสนับสนุนการทำงานของ อปท. ด้วยการจัดการวางแผนการปรับโครงสร้างและการบริหารงาน เพื่อรองรับภารกิจด้านการจัดการน้ำและน้ำบาดาล โดยให้ส่วนงานระดับต่างๆ ทำงานสนับสนุนกัน เช่น ระดับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาลตำบล (ทต.) และ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การรวมกลุ่มพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์ด้านการพัฒนาน้ำบาดาล นักวิชาการน้ำบาดาล และงบประมาณ ในพื้นที่ระดับจังหวัด

6.6 รูปแบบที่เหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้แก่ อปท. แต่ละประเภท

เป็นที่ชัดเจนว่าการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปที่ อปท. ไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากเป็นศาสตร์เฉพาะ และต้องใช้ข้อมูลวิทยาศาสตร์ที่ต้องศึกษาเป็นการเฉพาะและเป็นสิ่งที่อยู่ใต้ดิน และทรัพยากรน้ำบาดาลก็มีคุณค่าต่อประชาชนในระยะยาวอย่างมาก ดังนั้น จึงควรมีการถ่ายโอนภารกิจที่ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น และต้องมีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด รูปแบบการถ่ายโอนภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปสู่ อปท. จึงจะต้องเป็นแบบที่ต้องดำเนินการร่วมกัน (Share function) จึงจะบริการประชาชนได้ดี

เนื่องจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและ อปท. ต่างมีข้อได้เปรียบคนละด้าน ถ้าร่วมมือและประสานกันได้ก็จะทำให้การถ่ายโอนมีประสิทธิภาพประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด แต่ต้องแบ่งบทบาทหน้าที่กันให้ชัด เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่าง และทำให้ประชาชนไม่ได้รับบริการด้านน้ำบาดาลจากรัฐ การกำหนดกรอบการทำงานเพื่อไม่ให้ประชาชนและแหล่งน้ำบาดาลขาดหน่วยงานบริการและดูแลรักษา จึงเป็นหัวใจสำคัญของการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้แก่ อปท. แบบ รัฐ-ท้องถิ่น การศึกษานี้ไม่ได้ศึกษารายละเอียดของการดำเนินงานภารกิจที่ 1-3 เนื่องจากมุ่งเน้นการศึกษาในภารกิจที่ 4 และ 5 ซึ่งทดลองถ่ายโอน ในพื้นที่ 3 จังหวัด ซึ่งพบว่า ไม่มีงานด้านนี้ในทางปฏิบัติใน อปท. มากนัก แต่ในอนาคตหากจะทำการถ่ายโอนการดำเนินงานด้านการขออนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลในกรณีบ่อบาดาลขนาดใหญ่และใช้น้ำมากไปให้ อปท. ก็ควรจะมีการทดลองดำเนินการในพื้นที่น่านร่องเสียก่อน และติดตาม ประเมินผลโดยละเอียดเช่นเดียวกับการทดลองโอนอำนาจการดำเนินงานด้านการขออนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลในกรณีบ่อบาดาลขนาดเล็กและใช้น้ำน้อยในครั้งนี้อย่างเสียก่อน จึงจะสามารถถ่ายโอนภารกิจต่อไปให้แก่ อปท. ทั่วประเทศได้ ส่วนในภารกิจด้านการพัฒนาน้ำบาดาลในภารกิจที่ 1-3 นั้น ต้องทำการศึกษาผลการดำเนินงาน และรายละเอียดของกรณีศึกษาผลกระทบต่างๆ ที่เกิดจากการถ่ายโอนภารกิจเสียก่อนจึงจะขยายขอบเขตหรือปรับลดขอบเขตการถ่ายโอนภารกิจในด้านนี้ได้

การกระจายอำนาจ การถ่ายโอนภารกิจ ไปที่ท้องถิ่นและท้องถิ่น เป็นการกระจายงบประมาณไปด้วยกรอบการดำเนินงาน บทบาทหน้าที่หลายๆ ด้านเปลี่ยนแปลงไปแล้ว แต่ภาพของบทบาท หน้าที่เดิมของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลยังคงอยู่ (ประชาชนยังไม่ทราบการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน) การมีกรอบภารกิจและงบประมาณในการให้บริการประชาชนที่แตกต่างกัน และศักยภาพที่แตกต่างกัน ทำให้ทั้งกรมฯ และท้องถิ่นต้องวางแผนร่วมกัน เช่น กรมฯ พัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาลระดับแอ่ง ชั้นน้ำบาดาล ระดับเขต หรือพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ หน่วยงานท้องถิ่นบริหารระดับจังหวัด อำเภอ และ อปท. พัฒนาและบริหารจัดการในพื้นที่ตนเอง เป็นต้น แต่จะบริหารอย่างไรไม่ให้เกิดช่องว่างที่ทำให้การบริการด้านน้ำบาดาลของรัฐให้แก่ประชาชนด้อยประสิทธิภาพลงไป และสามารถคงความยั่งยืนของแหล่งน้ำบาดาลได้ จึงต้องมีการทำแผนการพัฒนาและจัดการน้ำร่วมกันในระดับ แอ่ง จังหวัด สห. เขต และจัดสรรงบประมาณดำเนินการในภาพรวมเหมือนแผนการจัดการลุ่มน้ำ ผ่านคณะกรรมการเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้น โดยมีนักวิชาการจาก สห.เขต เป็นผู้ประสานงานหลัก ในแต่ละจังหวัด และต้องชี้แจงให้หน่วยงานควบคุมงบประมาณระดับชาติ และ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เข้าใจบทบาทหน้าที่และระดับการทำงานเชิงพื้นที่ในส่วนที่แตกต่างกันนี้ด้วย

ทั้งนี้ประเภทและขนาดของ อปท. ก็มีผลต่อการถ่ายโอนภารกิจ เช่น อปท. ในเขตเมืองอาจจะมีความต้องการพัฒนาใช้น้ำประปาจาก กปน. มากกว่าใช้น้ำบาดาลในส่วนน้ำอุปโภคบริโภค แต่จะมีประชาชนใช้น้ำบาดาล เพื่อธุรกิจ (หอพัก โรงแรม น้ำดื่ม อุตสาหกรรมขนาดเล็ก) มากกว่า อปท. ในชนบท ขณะที่ อปท. ในชนบทจะให้ความสำคัญ ต่อระบบประปาบาดาลของหมู่บ้าน และระบบน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรมากกว่า ดังนั้นการปรับโครงสร้างหรือการพัฒนาบุคลากร หรือการทำงานจะต้องต่างกันไป โดย อปท. ขนาดใหญ่ เช่น เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล อาจจะต้องเน้นการพัฒนาคุณภาพงานในด้านการควบคุมการประกอบกิจการน้ำบาดาล มากกว่างานด้านการพัฒนาน้ำบาดาล เน้นงานด้านการประชาสัมพันธ์ ให้บริการออกใบอนุญาตต่อใบอนุญาต ต่างๆ เป็นต้น ส่วนองค์กรบริหารส่วนตำบล ต้องเน้นพัฒนาบุคลากร อุปกรณ์ งบประมาณด้านการพัฒนาน้ำบาดาล การดูแลรักษาระบบประปาหมู่บ้าน น้ำโรงเรียน น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร พลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการใช้งานน้ำบาดาล หรือ การจัดทำและติดตามตรวจสอบ การจัดการเติมน้ำใต้ดิน ที่กำลังเป็นที่สนใจของ อปท. และประชาชน ในพื้นที่ชนบท ดังนั้นการพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม การจัดสรรงบประมาณ และการติดตามตรวจสอบ การสร้าง อปท. ต้นแบบในบริบทต่างๆ จึงต้องดูภารกิจหลักของพื้นที่นั้นๆ ด้วย

เมื่อพิจารณาจากแนวทางการบริหารจัดการในภาพรวมนั้นสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ด้านโครงสร้าง

(1) กำหนดโครงสร้าง และแนวปฏิบัติภารกิจด้านน้ำบาดาลที่ชัดเจน ทั้งในระดับ กรม จังหวัด และระดับท้องถิ่น

(2) การขับเคลื่อนภารกิจด้านน้ำบาดาลควรมีการประสานงานให้หน่วยงานระดับกรม จังหวัด และท้องถิ่นขับเคลื่อนตามภารกิจที่มอบหมาย สร้างการรับรู้ความเข้าใจตรงกัน รวมถึงมีการบูรณาการเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนภารกิจการทำงานร่วมกัน

2) ด้านบุคลากร

(1) กรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในแต่ละจังหวัด ในการอบรมเพิ่มความรู้ให้กับข้าราชการท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอและเน้นการทำงานที่ต้องมีการทำงานประสานงานในเชิงรุกร่วมกัน

(2) การจัดการฝึกอบรมทำความเข้าใจเกี่ยวข้องระบบและกลไกในการบริหารงานด้านน้ำบาดาลให้กับบุคลากรท้องถิ่นภายใต้การสร้างการมีส่วนร่วมกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้รู้เท่าทันกับกฎหมายใหม่ๆ ที่เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น

(4) การจัดการฝึกอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของท้องถิ่นจะทำให้การรับบริการถ่ายโอนมีการรับรู้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่กองช่างของท้องถิ่นให้สามารถดำเนินการควบคุมการขุดเจาะและสามารถดูแลรักษาระบบได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

(6) การพัฒนาให้เจ้าหน้าที่กองช่างของท้องถิ่นให้สามารถควบคุมงานพัฒนาเป่าล้าง ซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึกได้

3) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ การบริหารงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาล

(1) หน่วยงานควรมีการจัดทำผังขั้นตอนการทำงานด้านน้ำบาดาลเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจในกระบวนการการบริหารงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานภารกิจด้านน้ำบาดาลได้ชัดเจน

(2) กำหนดขั้นตอนการประสานงานของท้องถิ่นกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อขอรับการสนับสนุนการสำรวจ ขุดเจาะ และการพัฒนาน้ำบาดาลให้ชัดเจน

(3) การสร้างความเข้าใจรายละเอียดในงานด้านน้ำบาดาล เช่น การขุดเจาะ การดูแลรักษา การใช้ น้ำบาดาล การอนุรักษ์น้ำบาดาล และการบังคับใช้กฎหมาย

(4) การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้วยการฝึกอบรม ควบคุมตรวจสอบเครื่องมือ มีการนำเทคโนโลยีและ แอปพลิเคชันที่ทันสมัยมาใช้ เช่น ระบบ e-Learning เป็นต้น

4) ด้านเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ฐานข้อมูล

(1) การเตรียมความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ในระดับท้องถิ่น

(2) การจัดทำฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาลในระดับท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบัน

(3) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการลดขั้นตอนในการทำงาน โดยสร้างเครื่องมือ Application

5) ด้านงบประมาณ

(1) การจัดเตรียมงบประมาณดำเนินการตามภารกิจถ่ายโอน กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีกองทุนที่สามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานนี้ได้

- (2) การถ่ายโอนภารกิจควรมีการจัดสรรงบประมาณให้ชัดเจน ให้มีการจัดตั้งงบประมาณด้านการสนับสนุนการถ่ายโอน โดยมีแผนงานหรือจัดส่วนงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง
- (3) การถ่ายโอนเรื่องงบประมาณ หมาดเงินที่จะมีการจัดเก็บและแบ่งให้ท้องถิ่นควรมีความชัดเจน และมีการปรับปรุงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายทั้งในระดับกรม จังหวัด และท้องถิ่น
- (4) การใช้งบประมาณในระดับท้องถิ่นจะประสานฝ่ายบริหารเพื่อหาแนวทางการจัดสรรงบประมาณมาใช้จ่ายเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้
- (5) การกำหนดการเก็บค่าธรรมเนียมระดับจังหวัด และควรมีการประเมินผลการทำงานร่วมกัน
- (6) การขุดเจาะเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งใช้งบประมาณของท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. (2559). รายงานสถานการณ์น้ำบาดาลประเทศไทยปี พ.ศ. 2559.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. (2558). โครงการเตรียมความพร้อมและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการภารกิจด้านน้ำบาดาลเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่วงที่ 1.
- นิศา ชูโต. (2542). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: มาสเตอร์เพลส.
- พลศร สุขพวง และวิชา นิยม, (2557) ความพึงพอใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล : กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - เมษายน 2557.
- พัชนี สมพงษ์. (2555). การประเมินโครงการศึกษาอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันธ์ศักดิ์ ธีรปัญญาภรณ์. (2556) น้ำบาดาลกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 12 สถาบันพระปกเกล้า.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542, 17 พฤศจิกายน 2542, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116, ตอนที่ 114 ก, หน้า 48)
- ประภาพรณ อุ่นอบ. (2554). การถอดบทเรียน: เครื่องมือเพื่อการเรียนรู้ในการทำโครงการ. จาก http://lms.kmddc.go.th/e_learning/e-data/81/GCD003/pdf/p-powerpoint.pdf
- มณฑา เก่งการพานิช, 2553 การถอดบทเรียน (Lesson Learned Visualizing isualizing) แผนงาน สอศ. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. จาก http://www.ph.mahidol.ac.th/sos/group6/lesson_learned.pdf
- ส่วนประเมินผล สำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์. (มป). การประเมินผลโครงการแบบซิปปโมเดล (CIPP Model). ค้นเมื่อ 4 มกราคม 2562, จาก http://hq.prd.go.th/plan/download/article/article_20150210161738.pdf.
- ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (มป). การประเมินโครงการ. ค้นเมื่อ 4 มกราคม 2562, จาก http://km.moi.go.th/km/quality_plan/evaluate/evaluate5_2.pdf.
- วรางคณา จันทรงค์. (2557). การถอดบทเรียน. จาก <http://www.stou.ac.th/Schools/Shs/booklet/book571/rsearch571.pdf>.
- วรเดช จันทรศร และไพโรจน์ ภัทรนรากุล. (2541). การประเมินผลระบบเปิด. กรุงเทพฯ: สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2555) รายงานฉบับสมบูรณ์ ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง โครงการศึกษารูปแบบและการนำร่องการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- อุทัยทิพย์ เจ็ญวิวรรธน์กุล. (2554). กิจกรรมถอดบทเรียน: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. จาก <http://www.elearning.ns.mahidol.ac.th/km/70-กิจกรรมถอดบทเรียนจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ>.
- อัญชลี ธรรมะวิสิกุล. (2552). การประเมินโครงการ. ค้นเมื่อ 4 มกราคม 2562, จาก <https://panchalee.wordpress.com/2009/04/28/project-evaluation1/>.
- Abildtrup, J., Jensen, F., and A. Dubgaard (2012) Does the Coase theorem hold in real markets? An application to the negotiations between waterworks and farmers in Denmark, *Journal of Environmental Management*, 93, 169-176.
- BRL ingenierie and AFD (2015) Gestion des ressources en eau souterraines comme bien commun – Partie B –Etude de cas, Report 800498, Nimes, France.
- Closas, A. (2013) Burning water: the state, irrigation technology and the production of scarcity in Spain, PhD Thesis, School of Geography, University of Oxford, UK.
- Closas A., and Molle F. (2016). Groundwater governance in the Arab World, International Water Management Institute (IWMI) report project no.3 GROUNDWATER GOVERNANCE IN EUROPE, and no.5 GROUNDWATER GOVERNANCE IN AMERICA.
- Dupnik, J.T. (2012) A policy proposal for regional aquifer-scale management of groundwater in Texas, MA Thesis, The University of Texas at Austin.
- ECOTEC (2001) Study on the economic and environmental implications of the use of environmental taxes and charges in the European Union and its member states, Final Report, ECOTEC, CESAM, CLM, University of Goteborg, UCD, IEEP, http://ec.europa.eu/environment/enveco/taxation/pdf/xsum_table_of_content.pdf (Accessed 14th January 2015).
- EEA (2013) Assessment of cost recovery through water pricing, EEA Technical Report, No16/2013, European Environment Agency.
- Fink, G.T. 2003 A comparative analysis of United States groundwater management regimes: testing an ideal type, PhD Dissertation, Northern Arizona University.
- Foster, S. and Kemper, K., 2002 - 2004. Sustainable Groundwater Management : Concepts and Tools, Briefing Notes Series. GW-MATE. The World Bank. Titles Available in Briefing Note Series (2003).
- Hansen, B., Dalgaard, T., Thorling, L., Sorensen, B., and M. Erlandsen (2012) Regional analysis of groundwater nitrate concentrations and trends in Denmark in regard to agricultural influence, *Biogeosciences*, 9, 3277-3286.
- Hasler, B., Lundhede, T., Martinsen, L., Neye, S., and J.S. Schou (2005) Valuation of groundwater protection versus water treatment in Denmark by choice experiments

- and contingent valuation, NERI Technical Report No.543, National Environmental Research Institute, Ministry of the Environment, Denmark.
- Henriksen, H.J. (2009) "Groundwater quantitative status in Denmark," Climate change and adaptive water management in EU and beyond, Vingsted, Denmark, 9 March, 2009.
- Hernández-Mora, N., Del Moral, L., La Roca, F., La Calle, A., and G. Schmidt (2014) "Interbasin water transfers in Spain. Interregional conflicts and governance responses". In Schneider-Madanes, G. (Ed), Globalized water: A question of governance, Dordrecht: Springer, 175-194.
- Hutchison, W.R. (2006) Groundwater management in El Paso, Texas, PhD Thesis, The University of Texas at El Paso.
- Girard, John P.; Girard, JoAnn L. (2015). Defining knowledge management: Toward an applied compendium. *Journal of Applied Knowledge Management*. 3 (1): 14.
- George, P.G., Mace, R.E., and R. Petrossian (2011) Aquifers of Texas, Texas Water Development Board, Report 380, July 2011.
- Joshi, S.R. (2005) Comparison of groundwater rights in the United States: lessons for Texas, MSc Thesis, Texas Tech University.
- Jørgensen, L.F., and K.G. Villholth (2015) personal communication, 29th October 2015.
- Kaiser, R., and F.F. Skiller (2001) Deep trouble: options for managing the hidden threat of aquifer depletion in Texas, *Texas Tech Law Review*, 32, 248-304.
- Lesikar, B., Kaiser, R., and V. Silvy (2002) Questions about Texas Groundwater Conservation Districts, Texas Cooperative Extension, Texas A&M University.
- Montginoul, M., and J.D. Rinaudo (2013) Quels mécanismes de régulation des prélèvements en eau souterraine? Comparaison du point de vue des agriculteurs, des institutionnels et des citoyens, *Sciences Eaux & Territoires*, 11, 64-69.
- Moreu Ballonga, J.L. (2002) "Los problemas de la legislación sobre aguas subterráneas en España: posibles soluciones" in Ramón Llamas, M. (dir.) *Papeles del proyecto Aguas Subterráneas*, Santander: Fundación Marcelino Botín, 15-68.
- Maier, R. (2007). *Knowledge Management Systems: Information And Communication Technologies for Knowledge Management* (3rd edition). Berlin: Springer.
- Nigam, Y. (2017). How to Effectively Capture Lessons Learned Using Storytelling. Available at <https://www.cornerthoughtsoftware.com/single-post/2017/07/12/How-to-Effectively-Capture-Lessons-Learned-Using-Storytelling>.

- OECD – DAC. (2002). Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management. Evaluation and Aid Effectiveness No 6. Available at <http://www.oecd.org/dataoecd/29/21/2754804.pdf>
- Petersen, J.D., and L. F. Jørgensen (2012) Groundwater protection in Denmark and the role of water supply companies, Geological Survey of Denmark and Greenland Bulletin, 26, 49-52.
- Smith, Z.A. (2003) "Groundwater collective management systems: the United States experience", in Llamas, R., and e. Custodio (eds.) Intensive use of groundwater: challenges and opportunities, Fundacion Botin: A.A. Balkema Publishers, Lisse, The Netherlands
- Scanlon, B.R., Reedy, R.C., and J.P. Nicot (2014) Comparison of water use for hydraulic fracturing for unconventional oil and gas versus conventional oil, Environmental Science & Technology, 48, 12386-12393.
- Somma, M. (1997) Institutions, Ideology, and the Tragedy of the Commons: West Texas Groundwater, Publius, 27(1), 1-13.
- Sophocleous, M. (2010) Review: groundwater management practices, challenges, and innovations in the High Plains aquifer, USA – lessons and recommended actions, Hydrogeology Journal, 18, 559-575.
- Sørensen, B.L., and R. M. Møller (2013) Evaluation of total groundwater abstraction from public waterworks in Denmark using principal component analysis, Geological Survey of Denmark and Greenland Bulletin, 28, 37-40.
- Teel, K. D. (2011) The Brazos Valley groundwater conservation district: a case study in Texas groundwater conservation, Master of Arts Thesis, University of North Texas.
- Thorn, P., and J. Conallin (2005) Groundwater abstraction, fresh water ecosystems and flow flows: an interdisciplinary study in the River Kornerup Catchment, Denmark, MSc Thesis, Roskilde University.
- United Nations Framework Convention on Climate Change. (2013). Module 5: Best practices and lessons learned. Available at at https://unfccc.int/sites/default/files/5.1_best_practices_and_lessons_learned.pdf
- Villholth, G.K., Lopez-Gunn, E., Conti, K.I., Garrido, A., and van der Gun, J. (2018) Advances in Groundwater Governance, IGRAC, CRC Press.
- Weber, R., Aha, D., and Becerra-Fernandez, I. (2000). Categorizing Intelligent Lessons Learned Systems. Intelligent Lessons Learned Systems: Papers from the AAAI Workshop (Technical Report AIC-00-005). Aha, D.W. and Weber, R. (Eds.) pp. 63-67. Washington,

DC: Naval Research Laboratory, Navy Center for Applied Research in Artificial Intelligence.

Welles, H. (2013) Toward a management doctrine for Texas groundwater, Ecology Law Quarterly, 40, 483-515.

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์โครงการศึกษาวิเคราะห์และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล
ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
- 2. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน
- 3. อายุ 1. 20-40 ปี 2. 40-60 ปี
- 4. ระยะเวลาปฏิบัติงาน 1. น้อยกว่า 5 ปี 2. 5-10 ปี 3. 10-20 ปี 4. มากกว่า 20 ปี

ส่วนที่ 2 นโยบาย เป้าหมาย และความต้องการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1. กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีนโยบายการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร
.....
.....
.....
.....
.....
- 2. กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีเป้าหมายการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร
.....
.....
.....
.....
.....
- 3. เหตุใดกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงต้องถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
.....
.....
.....
.....
.....
- 4. ท่านเห็นด้วยกับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 3 การสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีการสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านปัจจัยต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไรมีปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขอย่างไร

ลักษณะเดิมก่อนการถ่ายโอน	การสนับสนุน/ การเปลี่ยนแปลง	ปัญหาอุปสรรคที่พบ	แนวทางแก้ไข
1 ด้านโครงสร้าง	☐ คงเดิม ☐ เปลี่ยนแปลง ดังนี้
2 ด้านบุคลากร	☐ คงเดิม ☐ เปลี่ยนแปลง ดังนี้
3 ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านน้ำบาดาล การบริหารงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	☐ คงเดิม ☐ เปลี่ยนแปลง ดังนี้
4 ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และ ฐานข้อมูล	☐ คงเดิม ☐ เปลี่ยนแปลง ดังนี้

ส่วนที่ 4 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

1 มีปัจจัยภายนอกอะไรบ้างที่สนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2 มีปัจจัยภายนอกอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรคต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 5 ท่านมีความกังวลต่อการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาลอย่างยั่งยืน ที่เกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลด้านต่างๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร

1 การขุดเจาะน้ำบาดาล การพัฒนาเป่าล้างบ่อบาดาลเดิม และการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์โครงการศึกษาวิเคราะห์และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล
ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
- 2. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน
- 3. อายุ 1. 20-40 ปี 2. 40-60 ปี
- 4. ระยะเวลาปฏิบัติงาน 1. น้อยกว่า 5 ปี 2. 5-10 ปี 3. 10-20 ปี 4. มากกว่า 20 ปี

ส่วนที่ 2 นโยบาย เป้าหมาย และความต้องการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.ท่านทราบหรือไม่ว่า กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร

.....
.....
.....

2.ท่านทราบหรือไม่ว่า กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีเป้าหมายในการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร

.....
.....
.....

3.ท่านทราบหรือไม่ว่า กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้ประโยชน์อย่างไรในการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....
.....
.....

4.ท่านเห็นด้วยกับการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 3 การสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ท่านทราบหรือไม่ว่า กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น มีการสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านปัจจัยต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไรมีปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขอย่างไร

ลักษณะเดิมก่อนการถ่ายโอน	การสนับสนุน/ การเปลี่ยนแปลง	ปัญหาอุปสรรคที่พบ	แนวทางแก้ไข
1 ด้านโครงสร้าง	☐ คงเดิม ☐ เปลี่ยนแปลง ดังนี้
2 ด้านบุคลากร	☐ คงเดิม ☐ เปลี่ยนแปลง ดังนี้
3 ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านน้ำบาดาล การบริหารงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	☐ คงเดิม ☐ เปลี่ยนแปลง ดังนี้
4 ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และ ฐานข้อมูล	☐ คงเดิม ☐ เปลี่ยนแปลง ดังนี้

ส่วนที่ 4 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

1 ท่านคิดว่ามีปัจจัยภายนอกอะไรบ้าง ที่สนับสนุนการรับโอนภารกิจน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2 ท่านคิดว่ามีปัจจัยภายนอกอะไรบ้าง ที่เป็นอุปสรรคต่อการรับโอนภารกิจน้ำบาดาลไปยัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 5 ผลสำเร็จของการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล

หลังจากการถ่ายโอนภารกิจฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะหนึ่งแล้ว ท่านมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลที่เกิดขึ้นอย่างไร

ด้าน	ความสำเร็จ
1.การใช้จ่ายงบประมาณ	☐ 1.ไม่ทราบ ☐ 2.สำเร็จ โดย... ☐ 3.ไม่สำเร็จ เพราะ...

ด้าน	ความสำเร็จ
<p>2.กลไกการทำงาน</p>	<p>☐ 1.ไม่ทราบ ☐ 2.สำเร็จ โดย... ☐ 3.ไม่สำเร็จ เพราะ...</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>3.การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เอกชน และชุมชน</p>	<p>☐ 1.ไม่ทราบ ☐ 2.สำเร็จ โดย... ☐ 3.ไม่สำเร็จ เพราะ...</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>4.การพัฒนาศักยภาพบุคลากรของ อปท. เรื่อง กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจถ่ายโอนฯ</p>	<p>☐ 1.ไม่ทราบ ☐ 2.สำเร็จ โดย... ☐ 3.ไม่สำเร็จ เพราะ...</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

ลงชื่อผู้สัมภาษณ์.....วัน/เดือน/ปี.....

แบบสัมภาษณ์โครงการศึกษาวิเคราะห์และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล
ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

พื้นที่บริการ อำเภอ..... ทต. อบต. ชื่อ.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

- 1.ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
- 2.ตำแหน่งปัจจุบัน.....เบอร์โทรศัพท์.....
- 3. ระดับการศึกษาสูงสุด 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2.ปริญญาตรี 3.ปริญญาโท 4. ปริญญาเอก
- 4. ประสบการณ์การทำงาน 1. ต่ำกว่า 5 ปี 2. 5-10 ปี 3. 10-20 ปี 4. มากกว่า 20 ปี
- 5. ระยะเวลาปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาล 1. ต่ำกว่า 5 ปี 2.5-10 ปี 3. 10-20 ปี 4. มากกว่า 20 ปี

ส่วนที่ 2 นโยบาย เป้าหมาย และความต้องการรับโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลมายัง
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่าน มีนโยบายหรือแผนงานด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลอย่างไร
.....
.....
.....
.....
- 2.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่าน กำหนดเป้าหมายงานด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลไว้อย่างไร
.....
.....
.....
.....
- 3.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 5 คุณภาพการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลได้อย่างมีคุณภาพในระดับใด

กิจกรรม	คุณภาพการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาล				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. การดำเนินงานเพื่อควบคุมกิจการน้ำบาดาล					
1.1 มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านน้ำบาดาล กฎหมายน้ำบาดาล ขั้นตอนการขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลและการขออนุญาตใช้น้ำบาดาลแก่ประชาชน					
1.2 มีสถานที่ แบบฟอร์ม เจ้าหน้าที่ให้บริการประชาชนที่มาขออนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาล					
1.3 มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้					
1.4 มีช่องทางการแจ้งการลักลอบเจาะ/ใช้น้ำบาดาล					
2. การดำเนินการด้านการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล					
2.1 มีการดำเนินงานด้านการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลระดับใด					
2.2 มีการทำงานตามมาตรฐานด้านการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล					
2.3 มีการบำรุงรักษาแหล่งน้ำบาดาล					
3. การดำเนินการด้านน้ำบาดาลอื่นๆ เช่น ประปาบาดาล น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร					
3.1 มีการพัฒนาและดูแลระบบประปาบาดาลตามมาตรฐาน					
3.2 มีการพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร					

ส่วนที่ 6 ผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจ(กระบวนการ ขั้นตอน การให้บริการ) /การพัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องกับระเบียบกฎหมายตามภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาล ในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด

เรื่อง	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. การกำกับดูแล ควบคุมกิจการน้ำบาดาล เช่น การขออนุญาตเจาะน้ำบาดาล/ขออนุญาตใช้น้ำบาดาล การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล					
2. การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล					
3. น้ำบาดาลอื่นๆ เช่น ประปาบาดาล น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร					

**แบบสัมภาษณ์โครงการศึกษาวิเคราะห์และติดตามประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล
ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น**

พื้นที่บริการ อำเภอ..... ทต. อบต. ชื่อ.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
- 2.ตำแหน่งปัจจุบัน.....เบอร์โทรศัพท์.....
3. ระดับการศึกษาสูงสุด 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2.ปริญญาตรี 3.ปริญญาโท 4. ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์การทำงาน 1. ต่ำกว่า 5 ปี 2. 5-10 ปี 3. 10-20 ปี 4. มากกว่า 20 ปี
5. ระยะเวลาปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาล 1. ต่ำกว่า 5 ปี 2.5-10 ปี 3. 10-20 ปี 4. มากกว่า 20 ปี

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของ อปท. ด้านน้ำบาดาลที่ผ่านมาหลังการถ่ายโอนภารกิจ

ในช่วงที่ผ่านมา**นับตั้งแต่เริ่มถ่ายโอนภารกิจจนถึงปัจจุบัน** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีปริมาณงานและงบประมาณ ด้านน้ำบาดาลที่ได้ดำเนินการไปจำนวนเท่าไร โดยแยกตามกลุ่มงาน ได้แก่

1. กลุ่มงานกำกับดูแลทรัพยากรน้ำบาดาล ที่ถ่ายโอนจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เริ่มปี พ.ศ.
 - 1.1 มีการขอรับ**ใบอนุญาตเจาะ**น้ำบาดลขนาด 2 นิ้วและ 3 นิ้ว คำขอ จำนวน ราย
มีการขอรับใบอนุญาตเจาะน้ำบาดลขนาด 4 นิ้วขึ้นไป คำขอ จำนวน ราย
 - 1.2 มีการขอรับ**ใบอนุญาตใช้น้ำ**บาดาลไม่เกินวันละ 10 ลบ.ม คำขอ จำนวน ราย
มีการขอรับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลมากกว่าวันละ 10 ลบ.ม คำขอ จำนวน ราย
 - 1.3 ค่าธรรมเนียมคำขอ..... บาท ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต บาท
2. กลุ่มงานพัฒนา**น้ำ**บาดาล ที่ถ่ายโอนจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เริ่มปี พ.ศ.
 - 2.1 การขุดเจาะ**น้ำ**บาดาล
 - 2.1.1 สำรองแหล่งน้ำทางธรณีวิทยาครั้ง/ปี งบประมาณ.....บาท
 - 2.1.2 ค่าทดสอบหลุมเจาะครั้ง/ปี งบประมาณ.....บาท
 - 2.1.3 เจาะบ่อน้ำบาดาล.....ครั้ง/ปี งบประมาณ.....บาท
 - 2.2 พัฒนาเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลเดิมครั้ง/ปี งบประมาณ.....บาท
 - 2.3 ซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก ครั้ง/ปี งบประมาณ.....บาท
3. กลุ่มงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบาดาล (ที่ อปท. ดำเนินการต่อจากการรับมอบโครงการ เช่น การบำรุงรักษา การซ่อมแซม) เริ่มปี พ.ศ.
 - 3.1 ระบบประปา**น้ำ**บาดาล โครงการ งบประมาณเฉลี่ย บาท/ปี
 - 3.2 **น้ำ**บาดาลเพื่อการเกษตร โครงการ งบประมาณเฉลี่ย บาท/ปี

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภารกิจด้านน้ำบาดาลในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร และมีระดับการเตรียมความพร้อมแต่ละเรื่องมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขอย่างไร โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการเตรียมความพร้อมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับการเตรียมความพร้อม	การดำเนินงาน	ปัญหาอุปสรรคที่พบ	แนวทางแก้ไข
1 ด้านโครงสร้าง ☐ 1.น้อยที่สุด ☐ 2.น้อย ☐ 3.ปานกลาง ☐ 4.มาก ☐ 5.มากที่สุด	มีการเตรียมการปรับโครงสร้างรองรับงานด้านน้ำบาดาล หรือไม่ อย่างไร
2 ด้านบุคลากร ☐ 1.น้อยที่สุด ☐ 2.น้อย ☐ 3.ปานกลาง ☐ 4.มาก ☐ 5.มากที่สุด	มีการเตรียมการบุคลากรรองรับงานด้านน้ำบาดาล หรือไม่ อย่างไร (เช่น การบรรจุพ.นง. การรับโอน การอบรม การพัฒนาบุคลากรด้านน้ำบาดาล).....
3 ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาล การบริหารงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ☐ 1.น้อยที่สุด ☐ 2.น้อย ☐ 3.ปานกลาง ☐ 4.มาก ☐ 5.มากที่สุด	มีการเตรียมการเพื่อสร้างมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน เช่น ขั้นตอน คู่มือ ระบบตรวจสอบ การฝึกอบรม หรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 5 คุณภาพการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลได้อย่างมีคุณภาพในระดับใด

กิจกรรม	คุณภาพการปฏิบัติงานด้านน้ำบาดาล				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. การดำเนินงานเพื่อควบคุมกิจการน้ำบาดาล					
1.1 มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านน้ำบาดาล กฎหมายน้ำบาดาล ขั้นตอนการขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลและการขออนุญาตใช้น้ำบาดาลแก่ประชาชน					
1.2 มีสถานที่ แบบฟอร์ม เจ้าหน้าที่ให้บริการประชาชนที่มาขออนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาล					
1.3 มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้					
1.4 มีช่องทางการแจ้งการลักลอบเจาะ/ใช้น้ำบาดาล					
2. การดำเนินการด้านการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล					
2.1 มีการดำเนินงานด้านการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลระดับใด					
2.2 มีการทำงานตามมาตรฐานด้านการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล					
2.3 มีการบำรุงรักษาแหล่งน้ำบาดาล					
3. การดำเนินการด้านน้ำบาดาลอื่นๆ เช่น ประปาบาดาล น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร					
3.1 มีการพัฒนาและดูแลระบบประปาบาดาลตามมาตรฐาน					
3.2 มีการพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร					

ส่วนที่ 6 ผลการปฏิบัติงานตามภารกิจด้านน้ำบาดาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจ/การพัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องกับระเบียบกฎหมายตามภารกิจการถ่ายโอนด้านน้ำบาดาล ในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด

เรื่อง	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. การกำกับดูแล ควบคุมกิจการน้ำบาดาล เช่น การขออนุญาตเจาะน้ำบาดาล/ขออนุญาตใช้น้ำบาดาล การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล					
2. การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล					
3. น้ำบาดาลอื่นๆ เช่น ประปาบาดาล น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร					

แบบประเมินความพึงพอใจในการบริหารจัดการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาล ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

พื้นที่บริการ อำเภอ..... ทต. อบต. ชื่อ.....

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ 1.ชาย 2. หญิง
2. อายุ 1. ต่ำกว่า 20 ปี 2. 20-40 ปี 3. 41-60 ปี 4. มากกว่า 60 ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2.ปริญญาตรี 3.ปริญญาโท 4. ปริญญาเอก
4. กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม 1. ประชาชน 2.ธุรกิจ/ภาคเอกชน 3.ภาครัฐ 4. อื่นๆ ระบุ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการใช้บริการและใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาล

5. ท่านใช้น้ำบาดาลเพื่อกิจกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1.เกษตรกรรม 2.อุตสาหกรรม/โรงงาน 3. พาณิชยกรรม/ร้านค้า/บริการ
- 4.อุปโภคหรือบริโภค/ใช้ในครัวเรือน 5.สาธารณะประโยชน์ เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ
- 6.อื่น ๆ ระบุ.....

6. คุณภาพของน้ำบาดาลของท่านมีคุณภาพเป็นอย่างไร

- 1.ดี 2. มีปัญหา ได้แก่ 2.1 เค็ม/กร่อย 2.2 มีตะกอน 2.3 มีกลิ่น 2.4 มีสนิมเหล็ก
- 2.5 มีคราบขาว 2.6 อื่น ๆ ระบุ.....

7. ท่านเคยใช้บริการด้านน้ำบาดาลจาก **อปท.** ในภารกิจใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1.การขุดเจาะน้ำบาดาล 2. พัฒนาเป่าล้างบ่อบาดาลเดิม 3. ซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อบล็อก
- 4.การจ่ายค่าใช้น้ำบาดาล 5.การขออนุญาตเจาะน้ำบาดาล/ใช้น้ำบาดาล 6.ไม่เคยใช้บริการ

8. ท่านเคยใช้บริการด้านน้ำบาดาลจากหน่วยงานใด โปรดระบุชื่อ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระบุ.....
2. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ระบุ.....
3. สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต ระบุ.....
4. อื่นๆ ระบุ

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท. (เฉพาะผู้ที่เคยใช้บริการจาก อปท.)

คำชี้แจง : ตามที่ท่าน เคยใช้บริการจาก อปท. ตามที่ระบุไว้ในข้อ 7. ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริการนั้นของ อปท. ในประเด็นต่าง ๆ อยู่ในระดับใด

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การวัดระดับความพึงพอใจดังนี้

- ระดับคะแนน 5 คะแนน = มีความพึงพอใจมากที่สุด ระดับคะแนน 4 คะแนน = มีความพึงพอใจมาก
 ระดับคะแนน 3 คะแนน = มีความพึงพอใจปานกลาง ระดับคะแนน 2 คะแนน = มีความพึงพอใจน้อย
 ระดับคะแนน 1 คะแนน = มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ประเด็นที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ					
1.1 มีระบบขั้นตอนการปฏิบัติงานชัดเจน					
1.2 มีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการชัดเจนและเข้าใจง่าย					
1.3 ให้บริการสะดวกรวดเร็ว ติดต่อประสานงานได้ง่าย					
1.4 ให้บริการอย่างเสมอภาคตามลำดับก่อนหลัง					
1.5 มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ใช้บริการ					
2. ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ					
2.1 บริการด้วยความสุภาพ เรียบร้อยและเป็นกันเอง					
2.2 เอาใจใส่และกระตือรือร้นในการให้บริการ					
2.3 เจ้าหน้าที่มีความรู้ สามารถให้บริการ ตอบคำถาม ให้คำแนะนำ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง					
2.4 ให้บริการโดยไม่ถือปฏิบัติด้วยความเสมอภาค					
2.5 ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่					
3. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก					
3.1 ความสะดวกในการขอรับบริการจากช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร ไปรษณีย์ เว็บไซต์ อีเมลล์ ฯลฯ					
3.2 ความเพียงพอของช่องทางต่าง ๆ ในการขอรับบริการ					
3.3 ความสะดวกในการเข้าสถานที่และจุดให้บริการ					
3.4 ความทันสมัยของอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการให้บริการ					
4. ด้านคุณภาพการให้บริการ					
4.1 ได้รับการบริการที่ตรงกับความต้องการ ถูกต้อง ครบถ้วน					
4.2 ให้บริการเป็นไปตามกระบวนการมาตรฐาน ตามระยะเวลา และขั้นตอนที่กำหนดไว้					

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายโอนภารกิจและบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

ด้านการร่วมรับรู้

1. ท่านได้รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสาร/สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ด้านการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลสู่อปท. หรือไม่
 1.รับรู้ โดยผ่านสื่อ.....
 2. ไม่เคยรับรู้
2. ท่านทราบหรือไม่ว่า อปท.มีบทบาทหน้าที่ทำอะไรบ้างในภารกิจด้านน้ำบาดาล
 1.ทราบ อปท.มีหน้าที่.....
 2.ไม่ทราบ
3. ท่านทราบขั้นตอน/กระบวนการในการดำเนินงานของ อปท. ตามการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลหรือไม่
 1.ทราบ มีขั้นตอนได้แก่.....
 2.ไม่ทราบ

ด้านการร่วมคิด

4. ท่านเคยเข้าร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.หรือไม่
 1.เคยเข้าร่วม เกี่ยวกับ.....
 2.ไม่เคย
5. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมวางแผน เสนอแนะแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำบาดาลของหมู่บ้าน/ตำบลหรือไม่
 1.เคยเข้าร่วม เกี่ยวกับ.....
 2.ไม่เคย

ด้านการร่วมปฏิบัติ

6. ท่านเคยเข้าร่วมในกิจกรรม/โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา จัดการ และเฝ้าระวัง แหล่งน้ำบาดาลของ อปท.หรือไม่
 1.เคยเข้าร่วม เกี่ยวกับ.....
 2.ไม่เคย
7. ท่านเคยเป็นอาสาสมัครด้านการอนุรักษ์น้ำบาดาลหรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาล หรือไม่
 1.เคยเข้าร่วม เกี่ยวกับ.....
 2.ไม่เคย

ด้านการร่วมพัฒนา

8. ท่านเคยร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางต่างๆ ของ อปท. เช่น ตอบแบบสอบถาม กล้องแสดงความคิดเห็น เข้าเว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาลใน อปท. ของท่าน หรือไม่
 1.เคยแสดงความคิดเห็นเรื่อง.....ผ่านช่องทาง.....
 2.ไม่เคย

ส่วนที่ 5 ผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการบริหารจัดการน้ำบาดาลของ อปท.

คำชี้แจง : หลังจากที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลฯ ได้ถ่ายโอนภารกิจการบริหารจัดการน้ำบาดาลให้ อปท.ดำเนินการแล้ว (ตั้งแต่ พ.ศ.2552) ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในตารางแสดงความคิดเห็นที่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การวัดระดับความคิดเห็นดังนี้

ระดับ 5 คะแนน = เห็นด้วยมากที่สุด 4 คะแนน = เห็นด้วยมาก 3 คะแนน = เห็นด้วยปานกลาง
2 คะแนน = เห็นด้วยน้อย 1 คะแนน = เห็นด้วยน้อยที่สุด

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม					
1.1 มีแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อระบบประปา การเกษตร อุตสาหกรรม บริการ เพิ่มขึ้น					
1.2 มีการจัดสรรทรัพยากรน้ำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ					
1.3 มีการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและสมดุลน้ำ					
2. ด้านเศรษฐกิจ					
2.1 ท่าน/หน่วยงานสามารถเพิ่มผลผลิตหรือการขยายตัวทางด้านธุรกิจมากขึ้น					
2.2 ท่าน/หน่วยงานมีความมั่นใจในปริมาณน้ำต้นทุนมากขึ้น					
3. ด้านสังคม					
3.1 ช่วยลด/แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่					
3.2 ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งด้านการใช้น้ำในชุมชน					
3.3 ท่าน/ชุมชน/หน่วยงาน มีน้ำอุปโภคบริโภคที่มีคุณภาพ					

ส่วนที่ 6 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานด้านน้ำบาดาลมีประสิทธิภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

ลงชื่อผู้สัมภาษณ์.....	วัน/เดือน/ปี.....
ชื่อผู้ตอบ (หากยินดี).....	โทร.....

ภาคผนวก ข

เกณฑ์และความหมายของการประเมิน

ภาคผนวก

เกณฑ์และความหมายของการประเมิน

เกณฑ์และความหมายของระดับความพึงพอใจเฉลี่ย

ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย	ร้อยละ	ความหมาย
1.00 - 1.80	20.00 - 36.00	พึงพอใจน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	36.20 - 52.00	พึงพอใจน้อย
2.61 - 3.40	52.20 - 68.00	พึงพอใจปานกลาง
3.41 - 4.20	68.20 - 84.00	พึงพอใจมาก
4.21 - 5.00	84.20 - 100.00	พึงพอใจมากที่สุด

การคำนวณร้อยละของระดับความพึงพอใจเฉลี่ย มีสูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละของระดับความพึงพอใจเฉลี่ย} = \frac{\text{ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย} \times 100}{5}$$